

RAPORT

z realizacji Powiatowego Programu Wspomagania

w ramach projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”

„Przystępując do realizacji projektu w 2012 roku, jako pierwszy powiat w Polsce, staraliśmy się odpowiedzieć na potrzeby przedszkoli i szkół z terenu Powiatu Brzeskiego. Dyrektorzy i nauczyciele w obliczu reform programowych, nowego nadzoru pedagogicznego opartego o narzędzia ewaluacji

czy wyzwań związanych z wykorzystaniem nowoczesnej technologii w nauczaniu, pozbawieni byli zewnętrznego wsparcia. Zauważyliśmy również brak systemowych rozwiązań w obszarze wymiany doświadczeń między placówkami i nauczycielami. Nowoczesny system doskonalenia nauczycieli, rekomendowany przez ekspertów Ośrodka Rozwoju Edukacji był odpowiedzią na powyższe problemy, dlatego postanowiliśmy podjąć wysiłek wdrożenia nowego systemu. Projekt okazał się dużym wyzwaniem organizacyjnym i merytorycznym, któremu jednak – sądząc po wynikach kontroli i ewaluacji – udało się sprostać. Należy jednak podkreślić, iż żadne z realizowanych zadań nie byłoby możliwe gdyby nie przychylność władz gminnych oraz aktywna postawa dyrektorów szkół i przedszkoli biorących udział w projekcie. Ogromne zaangażowanie dyrektorów i nauczycieli od początku realizacji projektu sprawiło, że nabyte na szkoleniach umiejętności zostały wdrożone do praktyki szkolnej oraz przelożyły się na postępy uczniów i rozwój pracy szkół i przedszkoli. Warto podkreślić, iż wszystkie działania – od szkoleń poprzez wdrożenie - miały zespołowy charakter. Większość poszczególnych zadań wykonywana była w ścisłej współpracy nauczycieli, a nierzadko również z udziałem rodziców, uczniów czy instytucji partnerskich. W tej chwili, kończąc realizację pilotażowego projektu finansowanego ze środków unijnych, chcielibyśmy kontynuować wsparcie szkół i przedszkoli. Efektem projektu i jego wartością dodaną jest utworzenie Powiatowego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, który wkrótce rozpocznie funkcjonowanie, i który kontynuował będzie między innymi nowy system doskonalenia nauczycieli. W związku z powyższą inicjatywą nadal liczymy na współpracę z samorządami gminnymi oraz na to, iż oferta Ośrodka spotka się z zainteresowaniem zarówno dyrektorów jak i nauczycieli szkół z naszego regionu”.

Starosta Brzeski

Andrzej Potępa

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
ROZDZIAŁ I	
Sprawozdanie roczne z realizacji Powiatowego Programu Wspomagania w roku szkolnym 2012/2013	11
1. Opracowanie i monitorowanie Powiatowego Programu Wspomagania	11
2. Realizacja wspomagania w szkołach i przedszkolach	40
3. Prowadzenie lokalnych Sieci Współpracy i Samokształcenia w szkołach i przedszkolach	40
4. Przykłady dobrych praktyk	41
ROZDZIAŁ II	
Sprawozdanie roczne z realizacji Powiatowego Programu Wspomagania w roku szkolnym 2013/2014	61
1. Opracowanie i monitorowanie Powiatowego Programu Wspomagania	61
2. Wsparcie zewnętrzne Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji	79
3. Realizacja wspomagania w szkołach i przedszkolach oraz wnioski i rekomendacje indywidualne	83
4. Prowadzenie lokalnych Sieci Współpracy i Samokształcenia w szkołach i przedszkolach	88
5. Przykłady dobrych praktyk	101
Podsumowanie	117

Wstęp

Powiat brzeski, zlokalizowany w województwie małopolskim, zrealizował od grudnia 2012 r. do sierpnia 2014 r. oferty doskonalenia w szkołach i przedszkolach, w ramach projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach EFS. Jako jeden z pierwszych powiatów w Polsce przecierał szlaki nowego systemu doskonalenia nauczycieli.

Projekt, zgodnie z przyjętymi założeniami, realizowany był w 90 placówkach: przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach oraz szkołach ponadgimnazjalnych funkcjonujących na terenie 7 gmin: Brzesko, Dębno, Borzęcin, Szczurowa, Gnojnik, Czchów oraz Iwkowa. Partnerem Powiatu zostały jednostki samorządu terytorialnego a także instytucje wspomagające pracę szkoły: Biblioteka Publiczna i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brzesku oraz Samorządowe Centrum Edukacji w Tarnowie.

W ramach projektu przygotowane zostały do realizacji następujące zadania:

1. Opracowanie i monitorowanie Powiatowego Programu Wspomagania (PPW),
2. Przeprowadzenie wspomagania w szkołach i przedszkolach,
3. Prowadzenie lokalnych Sieci Współpracy i Samokształcenia.

Na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat podejście do procesu doskonalenia nauczycieli, jako osób posiadających kwalifikacje do pracy w szkole, ulegało ciągłym zmianom. Od pewnego czasu utrwaliło się przekonanie o konieczności patrzenia na doskonalenie nauczycieli jako wspólny proces pracowników danej szkoły. Już nie sam dyrektor miał decydować o tym, co jest dobre dla danego nauczyciela, ale także nie sam nauczyciel miał dokonywać wyboru form doskonalenia w oparciu tylko o własne potrzeby rozwoju. Edyta Brudnik zdefiniowała Wewnętrzne Doskonalenie Nauczycieli (WDN) jako „celowy, wspólny proces uczenia się całej rady pedagogicznej, lub jej części w zakresie:

- dydaktyki przedmiotu,
- integracji międzyprzedmiotowej,
- ogólnych problemów pedagogicznych”¹.

I dalej precyzuje cele WDN:

- „demokratyzacja, decentralizacja i humanizacja szkoły jako wkład do wewnętrznej reformy szkoły,
- refleksja na temat systemu norm i wartości obowiązujących w danej szkole,
- refleksja nad pracą dydaktyczną nauczycieli jako punkt wyjścia dla zaplanowania innowacji,
- poprawa wzajemnych relacji między nauczycielami, nawiązanie współpracy w radzie pedagogicznej,
- opracowanie konkretnego programu szkoły jako oferty dla środowiska”.

Z tak postawionych celów widać wyraźnie, że jest to proces, który musi być na bieżąco monitorowany przez dyrektora, gdyż posiada on najpełniejszą wiedzę w placówce o możliwościach, potrzebach i postawie nauczycieli w stosunku do ich rozwoju zawodowego oraz rozwoju szkoły.

Minister Edukacji Narodowej przyjął dla nowego systemu cztery podstawowe założenia:

1. **Wspomaganie jest adresowane do szkoły**, nie zaś wyłącznie do poszczególnych osób lub grup, takich jak dyrektor czy nauczyciele. Oznacza to, że poprzez doskonalenie nauczycieli całościowo oddziałuje się na szkołę rozumianą jako złożony, wieloaspektowy system;

2. **Wspomaganie pomaga szkole w rozwiązywaniu własnych problemów**, a co za tym idzie – nie wyręcza jej i nie narzuca rozwiązań. Wynikająca z tego filozofia współpracy pomiędzy systemem wspomaganiania a szkołami kładzie nacisk na podmiotową, autonomiczną rolę szkoły i współtworzenie przez nią wszystkich planów działań;

3. **Wspomaganie wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły** i odpowiada na jej specyficzne potrzeby. Punktem wyjścia wszelkich działań adresowanych do nauczycieli danej szkoły jest rzetelna, angażująca społeczność szkolną diagnoza potrzeb;

4. **Wspomaganie jest procesem**, czyli odchodzi od pojedynczych, samodzielnych form doskonalenia. Każde działanie prowadzone na rzecz rozwoju szkoły jest elementem rocznego planu wypracowanego przez dyrektora szkoły i radę pedagogiczną na bazie zdiagnozowanych potrzeb placówki.

W poszczególnych rozdziałach zawarte zostały informacje o prowadzonych działaniach: organizacyjnych, ewaluacji projektu oraz pracy Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji (SORE) w poszczególnych szkołach. Raport odnosi się do pierwszego roku działań projektu zakończonego oddzielnym sprawozdaniem, ale szerzej opisuje drugi rok szkolny, w którym w pełniejszy sposób można było zaobserwować efekty działań.

¹ E. Brudnik, *Wewnętrzne doskonalenie nauczycieli jest możliwe w Twojej szkole*, w: „Nowa Szkoła”, Skuteczne zarządzanie w praktyce (D 4.1) 1999.

ROZDZIAŁ I

Sprawozdanie roczne z realizacji Powiatowego Programu Wspomagania w roku szkolnym 2012/2013

1. Opracowanie i monitorowanie Powiatowego Programu Wspomagania

Organizacja pracy Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji oraz Koordynatorów Sieci Współpracy i Samokształcenia

Rozpoczęcie realizacji projektu w trakcie roku szkolnego 2012/2013 oraz brak jakichkolwiek wzorców działania implikowało organizację pracy SORE w utrudnionych warunkach. Szkolny Organizator Rozwoju Edukacji to osoba, która pracuje na rzecz szkoły i wspiera ją w ramach realizowanego w powiecie projektu. Jest ona odpowiedzialna za realizację rocznego planu wspomagania zbudowanego w oparciu o ofertę doskonalenia wybraną przez szkołę. SORE jest zewnętrznym konsultantem, wspiera szkołę i dyrektora, towarzysząc oraz służąc pomocą na kolejnych etapach realizacji planu wspomagania.

Bezsprzecznie trafnym, skutecznie zaplanowanym i zrealizowanym przedsięwzięciem było zorganizowanie współpracy z instytucjami wspomagającymi pracę szkoły, tj.: Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Brzesku, Biblioteką Pedagogiczną w Tarnowie i jej Filią w Brzesku oraz Samorządowym Centrum Edukacji w Tarnowie.

Współpraca ta opierała się w pierwszym roku realizacji projektu przede wszystkim na konsultacjach indywidualnych i grupowych udzielanych SORE w obszarach związanych z zadaniami wymienionych instytucji. Pracownicy tych placówek uczestniczyli ponadto w spotkaniach organizowanych przez SORE z nauczycielami w szkołach objętych rocznymi planami wspomagania. Podstawowym założeniem współpracy było wykorzystanie w działaniach projektowych kapitału ludzkiego doradców metodycznych SCE, pracowników poradni oraz biblioteki jak również zasobów dydaktycznych tych instytucji.

Na początku wdrażania projektu, 14 stycznia 2013 r. została zorganizowana wirtualna konferencja z Joanną Soćko – koordynatorem ds. opracowania nowego systemu doskonalenia nauczycieli z Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie (ORE) oraz brzeskiego zespołu projektowego – Szkol-

nych Organizatorów Rozwoju Edukacji i pracowników biura projektu ze Starostwa Powiatowego w Brzesku. W ramach spotkania omówione zostały: plan wsparcia dla Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji z Powiatu Brzeskiego oraz kierunki współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w ramach pilotażowego projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”. Spotkanie pozwoliło rozwiązać wiele wątpliwości związanych z realizacją pilotażu, a także podzielić się pierwszymi spostrzeżeniami z działań podjętych w szkołach.

Bardzo trafnym przedsięwzięciem, od początku realizacji projektu, było nawiązanie współpracy z Kuratorium Oświaty w Krakowie oraz Okręgową Komisją Egzaminacyjną w Krakowie, dzięki którym SORE zostali wyposażeni w wiedzę i kompetencje z zakresu m.in. wykorzystania wyników Edukacyjnej Wartości Dodanej (EWD) do rozwoju i podniesienia efektywności pracy szkoły, a także zasad i form sprawowania nadzoru pedagogicznego przez dyrektora szkoły, a w stosunku do szkoły przez Małopolskiego Kuratora Oświaty. Należy podkreślić, iż ewaluacja wewnętrzna lub zewnętrzna prowadzona w szkole może być dobrym punktem wyjścia dla pogłębionej diagnozy, w wyniku której szkoła wyłoni priorytety do swojej pracy a także określi kierunki rozwoju. Dlatego też Koordynatorzy Sieci Współpracy i Samokształcenia (SWiS) oraz SORE wzięli udział w cyklu szkoleń z zakresu m.in. umiejętnej diagnozy potrzeb rozwojowych szkoły na podstawie raportu z ewaluacji zewnętrznej, odpowiedniego doboru narzędzi do przeprowadzenia ewaluacji wewnętrznej, czy przygotowania się szkoły do ewaluacji zewnętrznej. Rzetelna wiedza w zakresie ewaluacji oraz nabycie umiejętności jej efektywnego wykorzystania w rzeczywistości szkolnej pozwoliło SORE na skuteczniejsze wspomaganie szkół biorących udział w projekcie Powiatu Brzeskiego, a także profesjonalizm we współpracy z dyrektorami i radami pedagogicznymi szkół i placówek. Idea nowego nadzoru pedagogicznego, stawiająca na partycypację dyrektora i nauczycieli z rodzicami i uczniami (wychowankami), jest wartością którą można i należy (zgodnie z nowelą rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego) rozwijać w nowoczesnej szkole.

Spotkanie Małopolskiego Kuratora Oświaty z władzami Powiatu Brzeskiego oraz pracownikami projektu

Szkolenie z zakresu ewaluacji i prawa oświatowego dla SORE i Koordynatorów SWiS

18 lutego 2013 r. odbyło się w Starostwie Powiatowym w Brzesku spotkanie z Małopolskim Kuratorem Oświaty – Aleksandrem Palczewskim, inicjujące systematyczną współpracę, dzięki której został zorganizowany cykl spotkań pracowników kuratorium ze SORE oraz Koordynatorami SWiS.

Umiejętna diagnoza potrzeb rozwojowych szkoły na podstawie raportu z ewaluacji zewnętrznej, odpowiedni dobór narzędzi do przeprowadzenia ewaluacji wewnętrznej, analiza wymagań stawianych szkole w świetle planowanych przez MEN zmian w wymaganiach stawianych szkołom, a także przygotowanie się szkoły do ewaluacji zewnętrznej to niektóre z tematów, które były omawiane podczas spotkań.

Kolejną fazą wsparcia projektu była współpraca Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej (OKE) w Krakowie i Powiatu Brzeskiego w ramach projektu wdrażającego zmodernizowany system doskonalenia nauczycieli. Grupa Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji z Powiatu Brzeskiego spotkała się w dniu 26 kwietnia 2013 r. w Brzesku z dyrektorem Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej, Lechem Gawryłowem oraz kierownikiem Wydziału Badań i Analiz OKE, Anną Rappe. W celu skuteczniejszego wspomaganie szkół biorących udział w projekcie omówione zostało wykorzystanie wyników w skali staninowej oraz EWD do rozwoju i podniesienia efektywności pracy szkoły. Pracownicy projektu dyskutowali o sposobach obiektywnej oceny dydaktycznej pracy szkoły. Jest to zadanie bardzo złożone, wielowymiarowe, powiązane z ewaluacją zewnętrzną dokonywaną przez wizytatorów kuratorium. Wiedza na ten temat była, w zgodnej ocenie uczestników spotkania, niezbędnym warunkiem prawidłowej realizacji zadań SORE na terenie szkół.

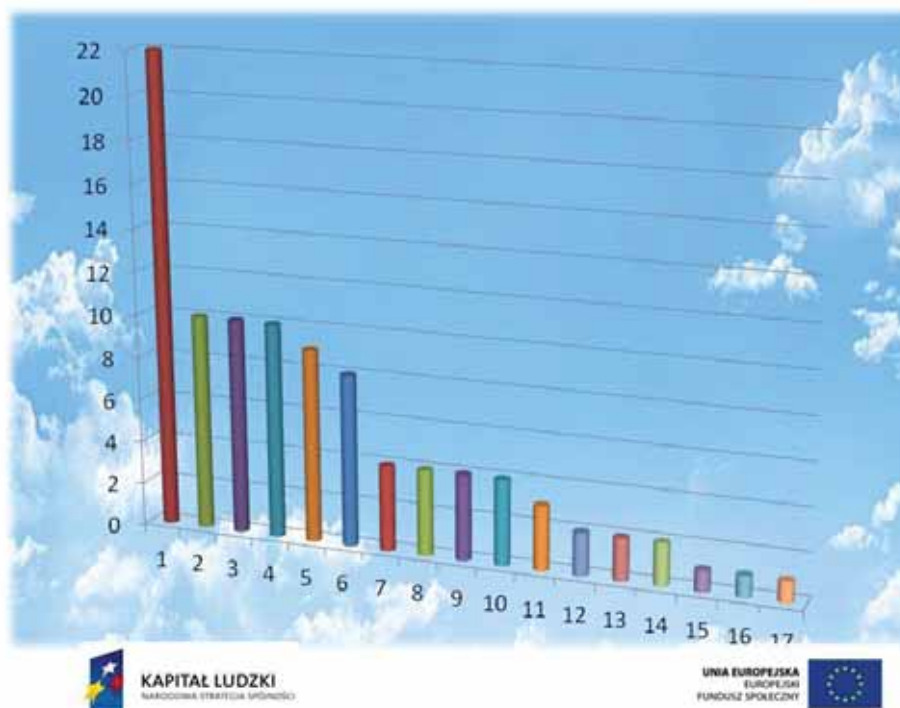

Wykład dyrektora OKE w Krakowie Lecha Gawryłowa oraz kierownika Wydziału Badań i Analiz Anny Rappe

Opracowanie rocznych planów wspomagania dla szkół i placówek

Po przeprowadzonej w styczniu 2013 r. diagnozie w szkołach i przedszkolach biorących udział w projekcie okazało się, że do najpopularniejszych należą następujące obszary doskonalenia:

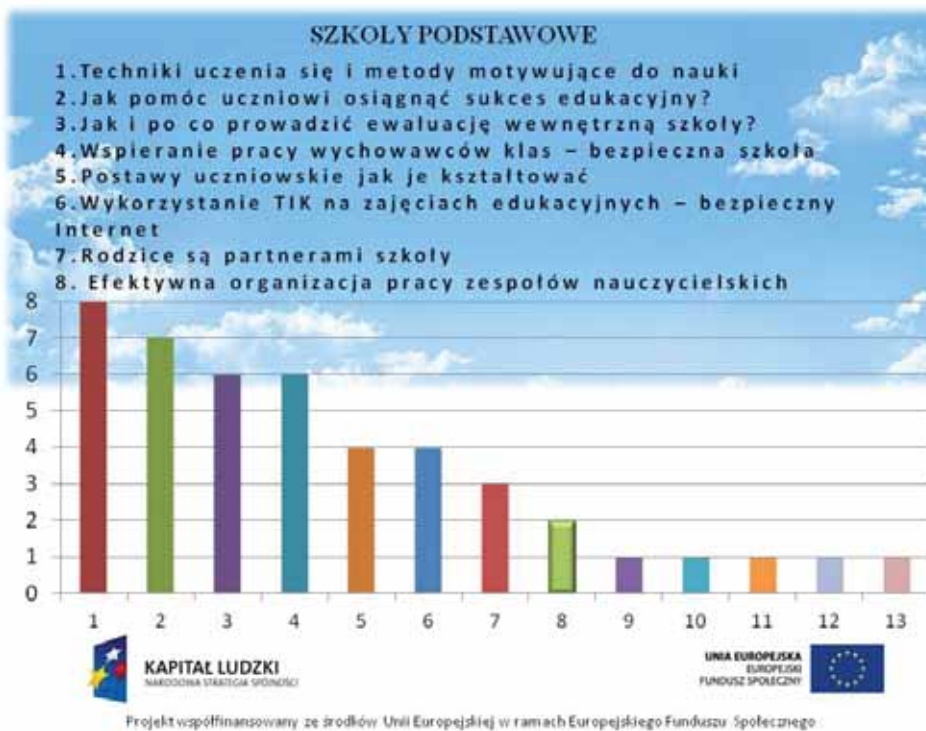
1. Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki.
2. Wykorzystanie TIK na zajęciach edukacyjnych – bezpieczny Internet.
3. Wspieranie pracy wychowawców klas – bezpieczna szkoła.
4. Jak pomóc uczniowi osiągnąć sukces edukacyjny.
5. Jak i po co prowadzić ewaluację wewnętrzną?
6. Postawy uczniowskie, jak je kształtować?
7. Efektywna organizacja zespołów nauczycielskich.
8. Rodzice są partnerami szkoły.
9. Wykorzystanie EWD w ewaluacji wewnętrznej szkoły.
10. Praca z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

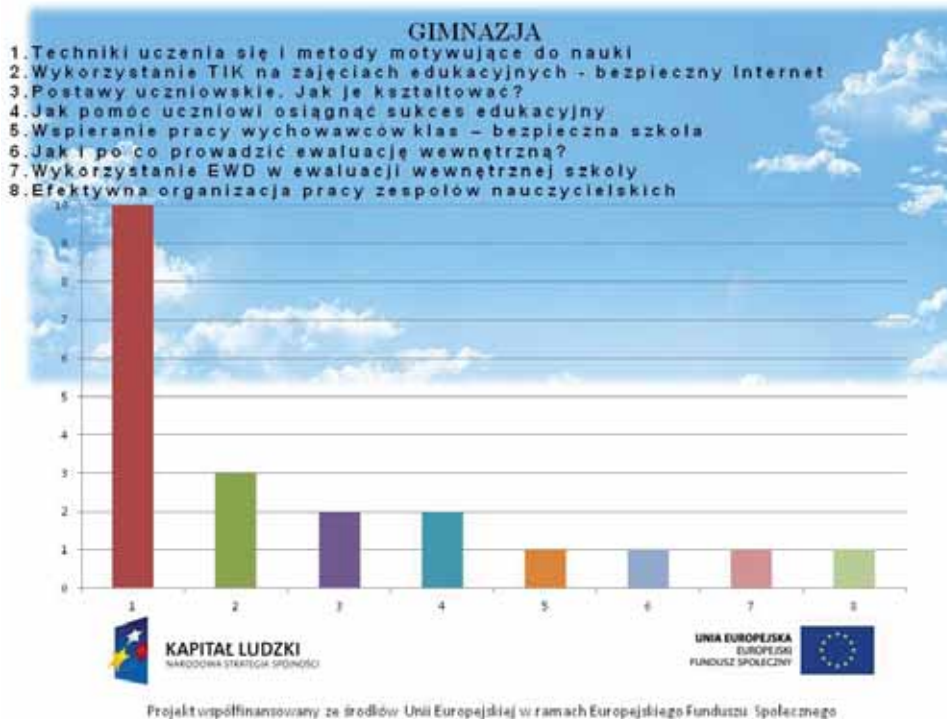
Rys.1 Najczęściej wybierane obszary doskonalenia w szkołach biorących udział w projekcie

*Rys. 2 Obszary najczęściej wybierane w przedszkolach
- rok szkolny 2012/2013*

*Rys. 3 Obszary najczęściej wybierane w szkołach podstawowych
- rok szkolny 2012/2013*

*Rys. 4 Obszary najczęściej wybierane w gimnazjach
- rok szkolny 2012/2013*

*Rys. 5 Obszary najczęściej wybierane w szkołach ponadgimnazjalnych
- rok szkolny 2012/2013*

Na podstawie wyboru ofert doskonalenia nasuwa się wniosek, iż priorytetową kwestią dla pedagogów z powiatu brzeskiego było w roku szkolnym 2012/2013 podniesienie kwalifikacji zawodowych w zakresie kluczowych kompetencji dydaktyczno-wychowawczych. Należy przy tym podkreślić, iż w ramach nowego systemu, punkt ciężkości w doskonaleniu nauczycieli przeniesie się ze specjalistycznej wiedzy przedmiotowej, w kierunku przygotowania do pracy zespołowej na rzecz rozwoju szkoły w wybranym obszarze.

Zaplanowanie sieci współpracy i samokształcenia

Sieć jest formą pracy, która umożliwia samokształcenie i kooperację. Ułatwia wymianę doświadczeń, tworzenie nowych rozwiązań oraz poszerzanie kompetencji. Jest to działanie oparte na partnerstwie i wzajemności. Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w przepisach prawnych², jednym z zadań instytucji wspomagających pracę szkół, czyli placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz bibliotek pedagogicznych jest organizowanie i prowadzenie sieci współpracy i samokształcenia.

W celu zapewnienia nauczycielom i dyrektorom możliwości wspólnego rozwiązywania problemów i wymiany doświadczeń, w tym upowszechniania dobrych praktyk, uruchomiono cztery sieci jako międzyszkolne zespoły z terenu powiatu. Udział w nich zadeklarowało 100 nauczycieli z 35 szkół.

W styczniu 2013 r. uruchomiono następujące sieci współpracy i samokształcenia:

1. Nauczyciele pracują zespołowo.
2. Promocja i budowanie wizerunku szkoły (nauczyciele).
3. Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów?
4. Rola dyrektora w promocji i budowaniu wizerunku szkoły.

Praca uczestników sieci objęła pomoc w samokształceniu, prezentacje dobrych praktyk, spotkania z ekspertami oraz forum wymiany doświadczeń za pomocą platformy informatycznej przygotowanej przez Ośrodek Rozwoju Edukacji.

Monitorowanie Powiatowego Programu Wspomagania

Ważnym elementem projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”, było bieżące koordynowanie zaplanowanych działań, a także monitorowanie pracy SORE i koordynatorów sieci współpracy. Dało to możliwość wymiany doświadczeń, ale przede wszystkim korekty działań, co jest naturalną konsekwencją programu pilotażowego. Kierownikowi projektu umożliwiło bieżący nadzór nad przedsięwzięciem, w tym realizacją harmonogramów szkoleń oraz reagowanie na sygnały płynące od koordynatorów.

Spotkania zespołu projektowego odbywały się cyklicznie w każdy piątek. Ustalenie stałego terminu spotkań porządkowało działania SORE oraz koordynatorów sieci. Zasadnym okazało się utrzymanie rytmiczności spotkań w kolejnym roku. Omawiane były na nich sprawy związane z realizacją zadań przez SORE oraz koordynatorów sieci jak również sprawy związane z zarządzaniem projektem. Zadaniem SORE było sprawozdawanie relacji z działań podjętych w ciągu tygodnia na rzecz projektu (działania w szkołach, stopień opracowania dokumentów projektowych, etc.). Omawiane były również wydarzenia z całego tygodnia związane z funkcjonowaniem sieci współpracy i samokształcenia, trudności z jakimi zetknęli się SORE i koordynatorzy w swojej pracy. Dzięki regularnym spotkaniom następowała wymiana doświadczeń między pracownikami merytorycznymi, podnosząc wartość kooperacji.

Po części sprawozdawczej przedstawiane były przez kierownika projektu sprawy związane z bieżącym funkcjonowaniem projektu. Na cotygodniowych spotkaniach zespołu omawiany był też sposób postępowania związany ze specyfiką projektu realizowanego w ramach PO KL, np. przystąpienie uczest-

² *Rozporządzenie w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli, Rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych oraz Rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych bibliotek pedagogicznych.*

ników do projektu: jak i kiedy podpisywane są deklaracje przystąpienia nauczycieli do projektu, zasady rozliczania delegacji, rozliczanie zadań SORE i Koordynatorów Sieci i tym podobne. W tym miejscu podejmowane były też wspólnie decyzje dotyczące kolejnych etapów projektu. Podczas spotkań przekazywano również informacje o szkoleniach podnoszących kwalifikacje pracowników merytorycznych, bądź informacje i materiały ze szkoleń, w których brali udział pracownicy.

Systematycznie projekt monitorowany był poprzez wizyty monitorujące personelu zarządzającego. Kontrole odbywały się szczególnie podczas realizacji form doskonalenia. Z każdej wizyty spisywane było sprawozdanie.

Zakończenie roku szkolnego to jednocześnie koniec realizacji pierwszego etapu projektu. Z tej okazji w dniu 26 czerwca 2013 r. odbyła się w Brzesku konferencja dla dyrektorów szkół i przedszkoli biorących udział w projekcie oraz przedstawicieli ich organów prowadzących.

Gośćmi specjalnymi konferencji byli: Małopolski Kurator Oświaty Aleksander Palczewski oraz koordynator ds. opracowania nowego systemu doskonalenia nauczycieli z Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie Joanna Soćko. Podczas konferencji zgromadzeni dyrektorzy szkół i przedszkoli mogli również wysłuchać wykładu Zastępcy Dyrektora Wydziału Nadzoru Pedagogicznego i Rozwoju Edukacji z Kuratorium Oświaty w Krakowie Artura Paska.

Konferencja była okazją do podsumowania pierwszego etapu projektu, którego głównym założeniem było sprawdzenie efektywności nowego systemu doskonalenia nauczycieli i jego wpływu na poprawę jakości pracy szkół. Występ dzieci z przedszkoli biorących udział w pilotażu był widowiskową formą ewaluacji *on-going* projektu, owacyjnie przyjętą przez uczestników spotkania.

Występy artystyczne dzieci z Publicznego Przedszkola w Jurkowie

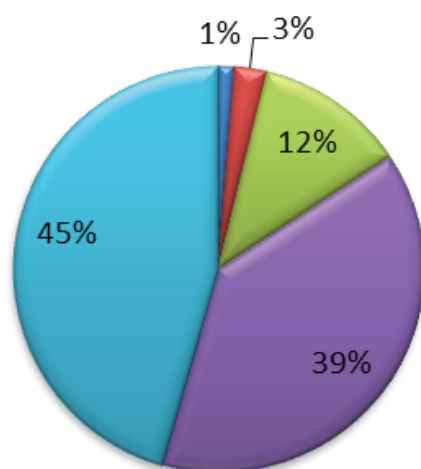
Wręczenie certyfikatów potwierdzających udział w projekcie dyrektorom szkół i przedszkoli

Podsumowanie efektów I etapu projektu

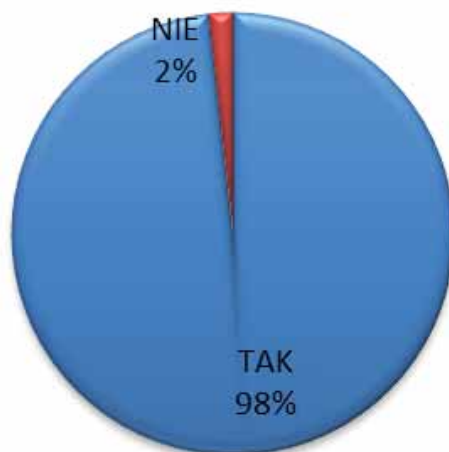
Ankieta ewaluacyjna dla nauczycieli

W czerwcu 2013 roku Szkolni Organizatorzy Rozwoju Edukacji przeprowadzili wśród uczestników projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim” ankietę ewaluacyjną. Jej celem było zbadanie jakości realizacji działań oraz ocena poziomu satysfakcji nauczycieli z wprowadzonych przez zadania projektowe zmian.

1. W pytaniu pierwszym, w którym nauczyciele mieli ocenić stopień własnej satysfakcji zawodowej, prawie połowa ankietowanych (45%) odpowiedziała, że jest w pełni zadowolona z wykonywanej pracy, zaś 39% badanych oceniło stopień swojej satysfakcji zawodowej na 4, zaś 12 % na 3, tylko 1 % ankietowanych ocenił na 1.

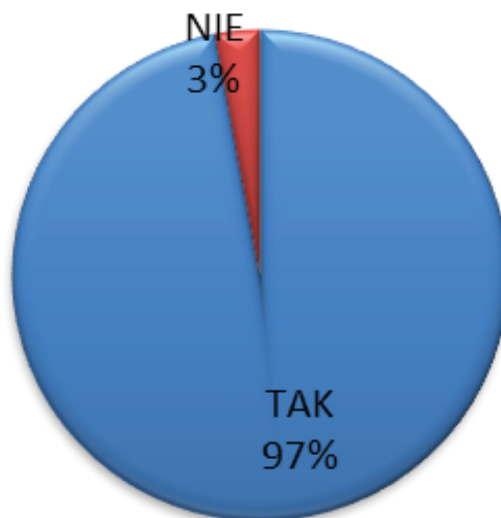
2. Na pytanie „Czy Pani/Pan został(a) objęta(y) wsparciem w ramach projektu?” prawie wszyscy nauczyciele (98%) odpowiedzieli, że zostali objęci wsparciem w ramach projektu, a tylko 2% badanych odpowiedziało negatywnie.

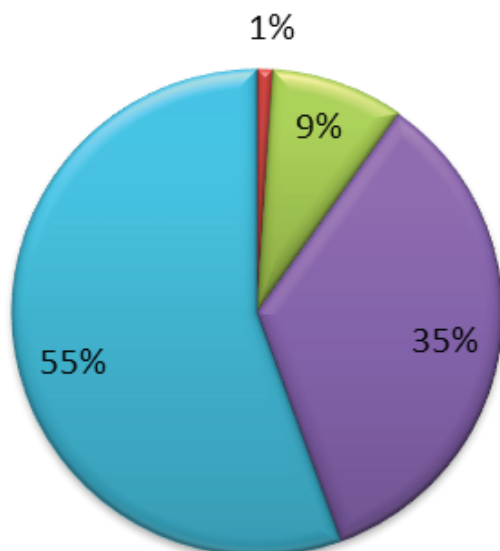
3. Na pytanie „Czy Pani/Pan ma możliwość awansu zawodowego?” 83% ankietowanych odpowiedziało pozytywnie, zaś 17% uznało, że nie ma możliwości awansu zawodowego.

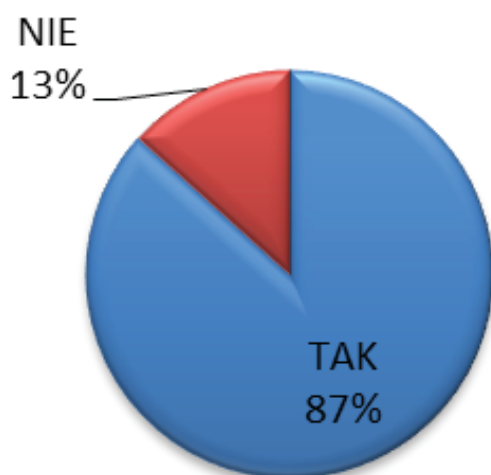
4. Pytanie czwarte było bardzo istotne dla projektu, gdyż badało potrzebę podnoszenia kompetencji zawodowych nauczycieli. Okazało się, że 97% ankietowanych uznało, że widzi potrzebę podnoszenia swoich kompetencji zawodowych, a tylko 3% badanych uznało, że takiej potrzeby nie widzi. Tak wysoki wynik oznacza, że nauczyciele chętnie biorą udział w różnych formach doskonalenia zawodowego, między innymi w szkoleniach i konsultacjach organizowanych w ramach projektu.

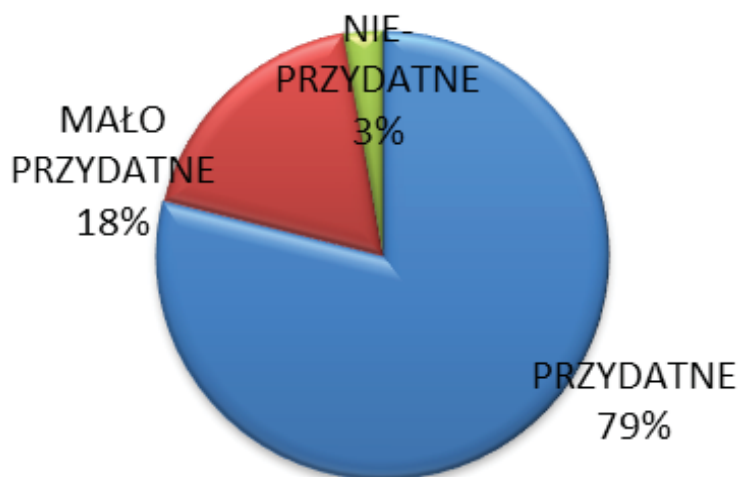
5. W pytaniu piątym nauczyciele mieli określić stopień własnego zaangażowania we wsparcie pracy szkoły/ przedszkola poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych. Ponad połowa ankietowanych (55%) na 5 (w skali od 1 do 5) oceniła własne zaangażowanie, 35% na 4, 9% na 3, tylko 1% badanych ocenił na 2 . Nikt z ankietowanych nie zadeklarował, że w żaden sposób nie jest zaangażowany we wsparcie placówki poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych, co oznacza, że nauczyciele widzą potrzebę oraz wyrażają chęć podnoszenia swoich kompetencji zawodowych.

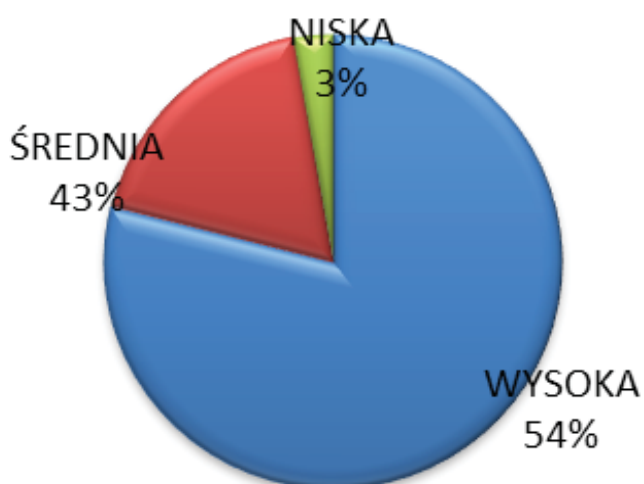
6. W kolejnym pytaniu znaczna większość nauczycieli (87% badanych) uznała, że udział w projekcie umożliwił im podnoszenie swoich kompetencji zawodowych, co oznacza, że projekt odpowiada na potrzeby nauczycieli. Tylko 13% badanych odpowiedziało negatywnie.

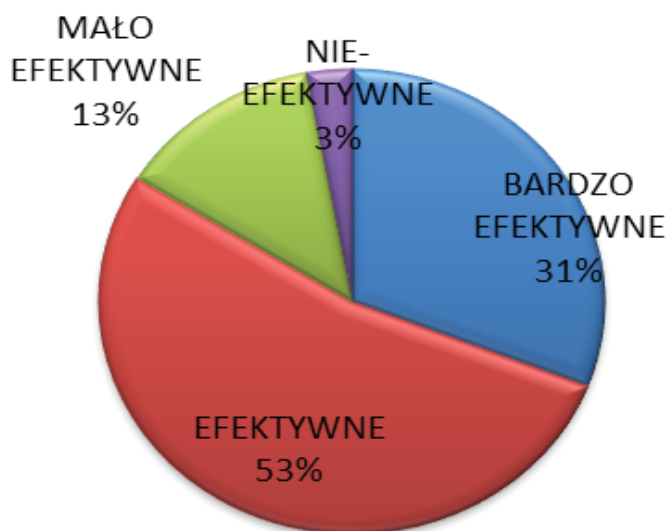
7. Następne pytanie ankietowe dotyczyło oceny przydatności doskonalenia realizowanego w szkołach w ramach działań projektowych. Znaczna większość nauczycieli (79%) uznała, że proponowana forma doskonalenia była przydatna w dalszej pracy zawodowej, 18% ankietowanych uznało, że mało przydatna, a tylko 3%, że nieprzydatna. Ten wynik potwierdza, że działania podejmowane w ramach projektu w znacznym stopniu zaspokajają potrzeby nauczycieli, gdyż wypracowane podczas szkoleń i konsultacji rozwiązania można wykorzystać w pracy z uczniami.

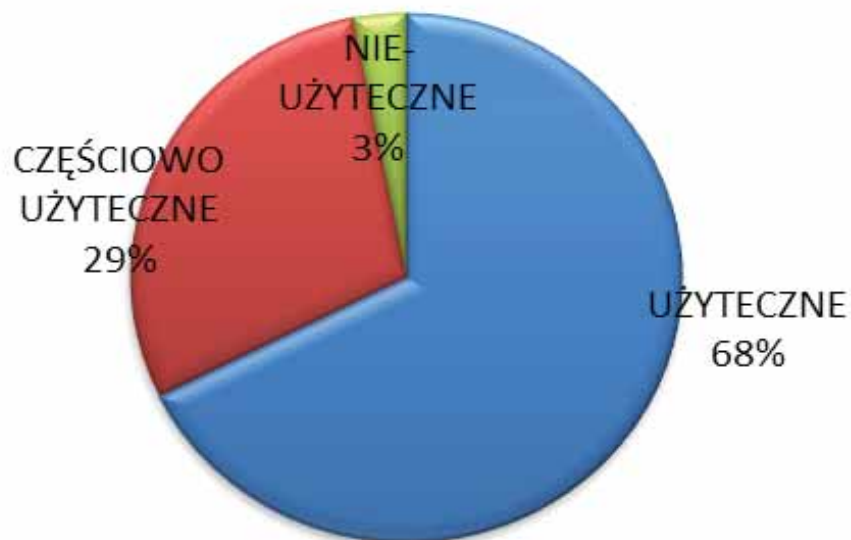
8. Również swoją aktywność podczas wdrażania nabytej wiedzy i umiejętności do praktyki szkolnej/ przedszkolnej w ramach Roczno Planu Wspomagania ponad połowa nauczycieli oceniła wysoko (54%), zaś średnio 43%, a tylko 3% ankietowanych zadeklarowało słabe zaangażowanie w podejmowane działania, co oznacza, że większość nauczycieli z zaangażowaniem podejmuje działania w ramach realizacji RPW.

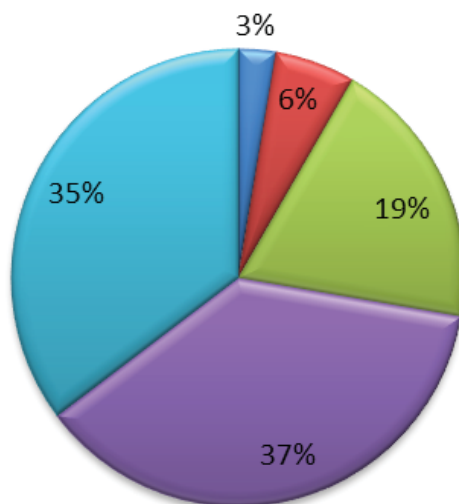
9. Na pytanie „Czy dobór i forma warsztatów oraz spotkań grupowych były efektywne?” 31% ankietowanych odpowiedziało, że były bardzo efektywne, zaś ponad połowa (53%) badanych uznała, że były efektywne. 13% uznało, że były mało efektywne, a tylko 3% badanych uznało, że były nieefektywne. Jak wynika z prowadzonych badań znaczna większość nauczycieli była zadowolona z efektów osiągniętych w czasie warsztatów i spotkań grupowych.

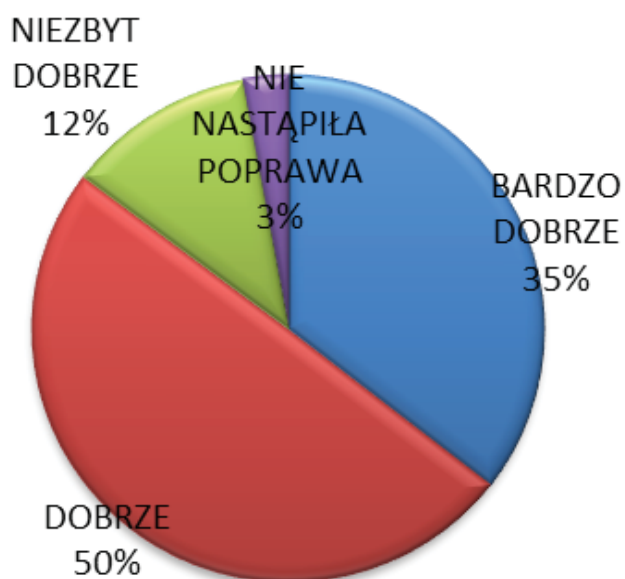
10. Również wysoko (68% badanych) ocenili nauczyciele użyteczność otrzymanych materiałów biurowych, 29% ankietowanych uznało, że otrzymane materiały były częściowo użyteczne, a tylko 3% ankietowanych uznało, że były one nieużyteczne.

11. Na pytanie „Jak ocenia Pani/Pan skuteczność i przydatność realizacji zadań w ramach kompleksowego planu wspomaganie rozwoju szkoły?” 35% ankietowanych oceniło bardzo wysoko (na 5 w skali od 1 do 5), 37% oceniło na 4, 19% na 3, a tylko 6% na 2, natomiast tylko 3% ankietowanych uznało, że skuteczność i przydatność realizacji zadań w ramach kompleksowego planu wspomaganie rozwoju szkoły ocenia na 1. Taki wynik oznacza, że znaczna większość nauczycieli bardzo wysoko i wysoko oceniła skuteczność i przydatność prowadzonych działań w ramach projektu.

12. Na pytanie „Jak ocenia Pani/Pan poprawę spójności programu doskonalenia nauczycieli z potrzebami szkoły/ przedszkola dzięki wdrożeniu Rocznej Planu Wspomaganie” 35% ankietowanych odpowiedziało bardzo dobrze, połowa spośród badanych - dobrze, 12% niezbyt dobrze, a tylko 3% uznało, że nie nastąpiła poprawa.

13. W punkcie 13-tym nauczyciele zostali poproszeni o napisanie z którego etapu realizacji RPW byli najbardziej zadowoleni i dlaczego? Spośród pojawiających się odpowiedzi najczęściej podawano szkolenia i warsztaty, a następnie: całość projektu, wdrażanie oraz praktyczne rozwiązania. Udzielenie takich odpowiedzi wiąże się z tym, że nauczyciele widzą potrzebę podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych (między innymi poprzez udział w szkoleniach) oraz pragną zaangażować się w szereg działań prowadzonych w szkołach w ramach realizacji zadań przewidzianych w RPW.

14. W kolejnym punkcie nauczyciele zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, z którego etapu realizacji RPW byli najmniej zadowoleni i dlaczego? Najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami były: zbyt dużo teorii, wszystko, opóźnienia w realizacji, forma szkoleń. Z analizy punktów: 13 i 14 wynika, że nauczycielom zależy przede wszystkim na praktycznych rozwiązaniach omawianych podczas szkoleń, mniej natomiast chcą się skupiać na wiedzy teoretycznej. Opóźnienia w realizacji mogły wiązać się z krótkim czasem przeznaczonym w bieżącym roku szkolnym na realizację oferty.

15. Na pytanie „Czy Pani/Pana zdaniem nastąpiło podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli poprzez wdrożenie kompleksowego planu rozwoju szkoły/przedszkola?” większość ankietowanych (60%) odpowiedziała, że tak, 33% - trudno powiedzieć, a tylko 7% nie.

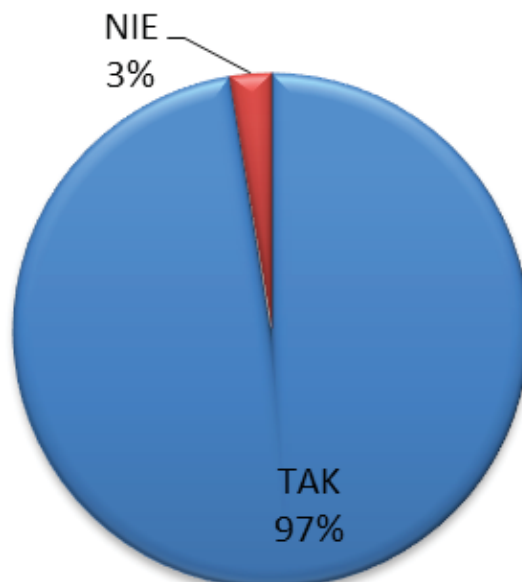

16. W punkcie 16 nauczyciele zostali poproszeni o dodatkowe sugestie dotyczące jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli. Spośród najczęściej pojawiających się odpowiedzi można wymienić: więcej zajęć praktycznych, terminowość, krótsze spotkania, kontynuacja szkoleń. Jak wynika z analizy udzielonych odpowiedzi, nauczycielom (jak się okazało po raz kolejny) zależy głównie na poszukiwaniu praktycznych rozwiązań, a czasem także na kontynuacji szkoleń o podobnej tematyce w następnym roku szkolnym. Z przyczyn organizacyjnych (miedzy innymi krótki okres realizacji oferty) niektóre szkolenia odbywały się w mało dogodnym dla szkół okresie, a moduły trwały kilka godzin. W związku z tym w kolejnym roku realizacji projektu pracownicy biura projektu oraz SORE starali się uwzględnić wszystkie uwagi i propozycje nauczycieli.

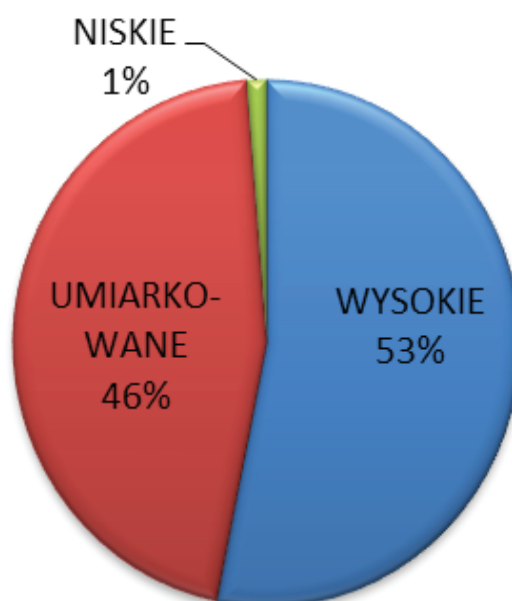
Analiza ankiet dla dyrektorów

Podobne badanie przeprowadzono również wśród wszystkich dyrektorów uczestniczących w projekcie.

1. Na pytanie pierwsze „Czy Pani/Pan widzi potrzebę podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli?” Niemal wszyscy dyrektorzy odpowiedzieli tak (97% ankietowanych), co jest spójne z odpowiedziami udzielanymi przez nauczycieli, a tylko 3% badanych odpowiedziało negatywnie.

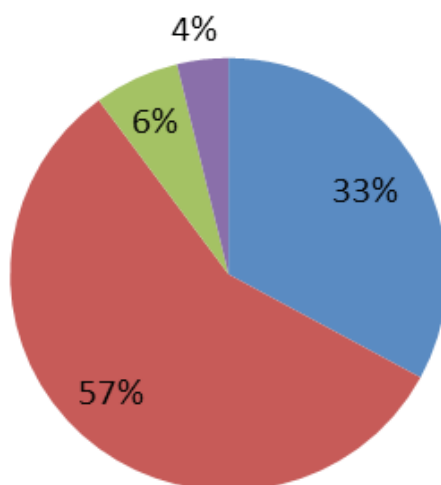

2. W pytaniu drugim dyrektorzy zostali poproszeni o ocenę aspiracji nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego. Tym razem ponad połowa dyrektorów uznała, że są one wysokie (53%), 46% że umiarkowane, a tylko 1%, że aspiracje nauczycieli są niskie.

3. W kolejnym pytaniu dyrektorzy zostali poproszeni o przekazanie informacji na temat korzyści, jakie odniosła ich placówka dzięki objęciu jej programem wsparcia w ramach projektu. Najczęściej pojawiały się następujące odpowiedzi: szkolenie dostosowane do potrzeb nauczycieli, oszczędność pieniędzy, zdobycie wiedzy praktycznej, oszczędność czasu. Analizując udzielone odpowiedzi można zauważyć, że w dużej mierze dyrektorzy zwracają uwagę na aspekt ekonomiczny, gdyż projekt umożliwia zorganizowanie wielogodzinnych szkoleń na miejscu i bez ponoszenia dodatkowych kosztów, co ma znaczenie szczególnie wtedy, gdy środki przyznawane szkołom na doskonalenie nauczycieli z roku na rok są coraz mniejsze. Dla dyrektorów ogromne znaczenie ma również dostosowanie szkoleń do indywidualnych potrzeb placówki, czyli to, co miało być jednym z największych atutów projektu „szycie na miarę” potrzeb i oczekiwań nauczycieli wynikających ze specyfiki każdej z placówek. Dyrektorzy, podobnie jak nauczyciele zwracają szczególną uwagę na przykłady dobrych praktyk omawiane podczas szkoleń i warsztatów. Nauczyciele i dyrektorzy nie oczekują wiedzy teoretycznej, gdyż znacznie bardziej zależy im na rozwiązaniach praktycznych.

4. W czwartym pytaniu dyrektorzy mieli ocenić w skali od 1 do 5 poprawę spójności programu doskonalenia nauczycieli z potrzebami szkoły/przedszkola dzięki wdrożeniu Roczno Planu Wspomagania. Odpowiedzi udzielone przez dyrektorów były niemal identyczne z odpowiedziami udzielanymi na to samo pytanie przez nauczycieli. 33% badanych wstawiło ocenę 5, 57% - 4, 6% - 3, a tylko 4% - 2.

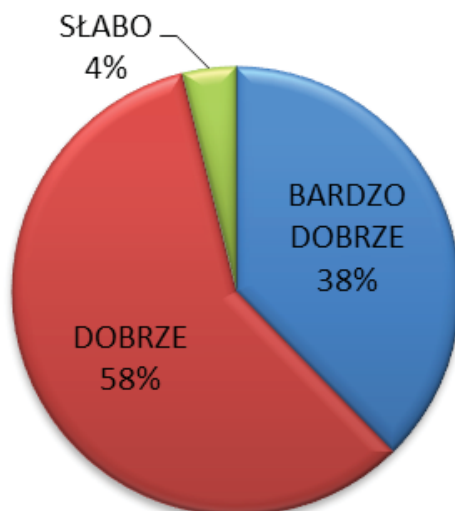

5. W kolejnym pytaniu dyrektorzy mieli określić w jaki sposób wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli może pomóc w rozwoju ich szkoły/przedszkola? Najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami były: podniesienie kompetencji nauczycieli, poprawa jakości pracy szkoły, lepsza motywacja uczniów do nauki, lepsza diagnoza potrzeb szkoły, wsparcie nauczycieli. Po raz kolejny pojawiło się zagadnienie podnoszenia kompetencji nauczycieli, ale również poprawa jakości pracy szkoły, pogłębiona diagnoza jej potrzeb i wsparcie udzielane nauczycielom, co doskonale wpisuje się w założenia projektu.

6. W kolejnym pytaniu dyrektorzy zostali poproszeni o zadeklarowanie, który etap realizacji Roczno Planu Wspomagania ich zdaniem był najbardziej przydatny dla doskonalenia kluczowych kompetencji nauczycieli i dlaczego. I tym razem dyrektorzy wysoko ocenili znaczenie szkoleń i warsztatów, na drugim miejscu zaznaczając diagnozę potrzeb. Były również takie osoby (14% ankietowanych), które uważały, że wszystkie etapy realizacji RPW miały takie samo znaczenie w doskonaleniu kluczowych kompetencji nauczycieli.

7. W następnym punkcie proszono dyrektorów, aby wskazali, który etap realizacji Roczego Planu Wspomagania ich zdaniem był najmniej przydatny dla doskonalenia kluczowych kompetencji nauczycieli i dlaczego. W tym przypadku 14% dyrektorów uznało, że wszystkie etapy realizacji RPW były ważne. Żaden z dyrektorów nie wskazał mniej przydatnego etapu realizacji RPW.

8. Kolejne pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pani/Pan podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli w Pani/Pana szkole/ przedszkolu poprzez wdrożenie kompleksowego planu wsparcia w roku szkolnym 2012/2013?”. Tym razem 38% badanych odpowiedziało bardzo dobrze, 58% dobrze, a tylko 4% słabo. Dowodzi to, że wdrażany projekt w znacznym stopniu podnosi jakość funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli.

9. W pytaniu dziewiątym dyrektorzy mieli ocenić aktywność nauczycieli w czasie realizacji kompleksowego planu wsparcia. Ankietowani dyrektorzy udzielili następujących odpowiedzi: bardzo wysoka -28%, średnia-58, niska-14%.

10. Kolejne trzy pytania dotyczyły najistotniejszych zadań nauczycieli, dyrektora i SORE podejmowanych w ramach realizacji RPW. Wyniki przedstawiono w tabelach.

NAUCZYCIELE:

Działanie	Procent udzielonych odpowiedzi
WDRAŻANIE NOWYCH UMIEJETNOŚCI DO PRAKTYKI SZKOLNEJ	22%
AKTYWNY UDZIAŁ W SZKOLENIACH	16%
WŁAŚCIWA DIAGNOZA POTRZEB	13%
WYKORZYSTANIE NABYTYCH UMIEJETNOŚCI W PRAKTYCE	10%

DYREKTOR:

Działanie	Procent udzielonych odpowiedzi
MOTYWOWANIE NAUCZYCIELI	22%
DIAGNOZA POTRZEB SZKOŁY	13%
PLANOWANIE PRACY	10%
WDRAŻANIE NOWYCH UMIEJETNOŚCI DO PRAKTYKI SZKOLNEJ	9%

SORE:

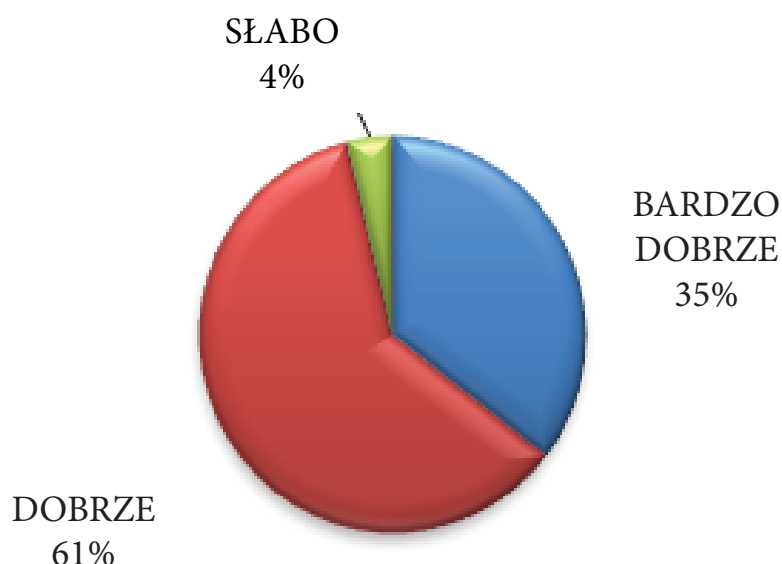
Działanie	Procent udzielonych odpowiedzi
NADZÓR NAD SZKOLENIAMI – MONITOROWANIE	22%
WŁAŚCIWA DIAGNOZA POTRZEB SZKOŁY	16%
WSPARCIE NAUCZYCIELI – MOTYWOWANIE ICH DO DZIAŁAŃ	15%
KONTAKT Z DYREKTOREM	11%

Analizując powyższe wyniki można zauważyć, że zdaniem dyrektorów najważniejszym zadaniem nauczycieli jest dobra diagnoza potrzeb szkoły, następnie czynny udział w zaplanowanych szkoleniach i wdrażanie nowych umiejętności w praktykę szkolną.

Zadania dyrektorów ujęte są podobnie, ale dochodzi do nich jeszcze czynnik najważniejszy - motywowanie nauczycieli do podejmowania zaplanowanych działań.

Głównym zadaniem Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji jest natomiast, poza diagnozą potrzeb placówki, monitorowanie i organizowanie zaplanowanych działań w ścisłej współpracy z dyrektorem, a także motywowanie i zachęcanie nauczycieli do podejmowania działań. Jak się okazuje pogłębiona diagnoza potrzeb szkół i przedszkoli jest głównym zadaniem wszystkich osób zaangażowanych w realizację projektu, gdyż wszelkie podejmowane działania powinny być „szyte na miarę” potrzeb wynikających z przeprowadzonej diagnozy.

11. W kolejnym pytaniu dyrektorzy mieli ocenić własne kompetencje w zakresie przeprowadzania diagnozy potrzeb w zakresie doskonalenia nauczycieli. 35% dyrektorów oceniło swoje kompetencje bardzo dobrze, 61% dobrze, a tylko 4% słabo. Jak się okazuje dyrektorzy posiadają spore kompetencje w prowadzeniu diagnozy potrzeb w poszczególnych placówkach, ale chcieliby doskonalić swoje umiejętności w tym zakresie.

12. W kolejnym punkcie ankiety dyrektorzy zostali poproszeni o wskazanie sugestii dotyczących jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli. W tym miejscu najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami były:

- kontynuacja w kolejnych latach 9%
- większe odstępy między szkoleniami 8%
- rytmiczność szkoleń 5%

Część przedstawionych przez dyrektorów sugestii wynika z organizacji pracy w roku szkolnym 2012/2013, gdyż krótki okres przewidziany na realizację oferty wiązał się z organizacją szkoleń w krótkich odstępach czasowych, czasem w terminach mało dogodnych dla szkół. Można ponadto zauważyć, że dyrektorzy widzą potrzebę kontynuacji szkoleń o podobnej tematyce w kolejnych latach szkolnych, gdyż jak się okazuje 25-godzinne szkolenia nie zawsze zaspokajają wszystkie potrzeby nauczycieli związane z wybraną do realizacji ofertą.

Ankieta ewaluacyjna sieci współpracy i samokształcenia

SWiS: Nauczyciele pracują zespołowo

Liczba zwróconych ankiet 25.

Analiza ilościowa udzielonych odpowiedzi. Skala ocen od 1 do 5

Ocena pracy sieci	1	2	3	4	5
Realizacja celów pracy sieci	1	11	7	5	1
<i>Ocena w skali procentowej</i>	4%	44%	28%	20%	4%
Użyteczność omawianych treści i zagadnień	4	6	8	7	-
<i>Ocena w skali procentowej</i>	16%	24%	32%	28%	
Różnorodność wykorzystywanych materiałów dydaktycznych	1	6	13	4	1
<i>Ocena w skali procentowej</i>	4%	24%	52%	16%	4%
Dopasowanie metod pracy do specyfiki sieci	1	7	12	5	-
<i>Ocena w skali procentowej</i>	4%	28%	48%	20%	
Profesjonalizm ekspertów	1	10	11	2	1
<i>Ocena w skali procentowej</i>	4%	4%	44%	8%	4%
Harmonogram pracy sieci		6	14	4	1
<i>Ocena w skali procentowej</i>		24%	56%	16%	4%
Jakość infrastruktury w miejscach spotkań			2	16	7
<i>Ocena w skali procentowej</i>			8%	64%	28%
Ocena koordynatora					
Sposób organizacji pracy sieci			2	13	10
<i>Ocena w skali procentowej</i>			8%	52%	40%
Zarządzanie czasem spotkań			4	12	9
<i>Ocena w skali procentowej</i>			16%	48%	36%
Dbanie o przepływ informacji i komunikację w grupie			1	8	16
<i>Ocena w skali procentowej</i>			4%	32%	64%
Kontakt z uczestnikami sieci	1		5	9	10
<i>Ocena w skali procentowej</i>	4%		20%	36%	40%
Użyteczność pracy sieci					
Poprawa współpracy z nauczycielami z innych szkół	2	10	2	7	4
<i>Ocena w skali procentowej</i>	8%	40%	8%	28%	16%
Możliwość wymiany doświadczeń	1	6	10	8	
<i>Ocena w skali procentowej</i>	4%	24%	40%	32%	

W wyniku przeprowadzonej analizy należy stwierdzić iż, założony w projekcie wskaźnik – „Poprawa współpracy z nauczycielami z innych szkół” został zrealizowany w 92%, w tym w stopniu małym 40%, średnim w 8%, w dobrym w 28%, a w doskonałym w 16%.

Analiza jakościowa. Pytania otwarte:

Proszę wymienić największą wartość jaką miał/a dla Pani/Pana udział w sieci współpracy i samokształcenia.

Nauczyciele przede wszystkim wskazywali na możliwość wymiany doświadczeń i wiedzy na dany temat, możliwość zastosowania rozwiązań w pracy oraz uzyskiwanie informacji.

Mocne strony:

Możliwość wymiany doświadczeń, poznanie nowych osób, możliwość dyskusji, atmosfera, komunikacja, osoba koordynatora, propozycje działań do zastosowania w szkole.

Słabe strony:

Zmiany w harmonogramie spotkań, zbyt duża częstotliwość spotkań bezpośrednich, mała użyteczność tematyki i zagadnień omawianych przez ekspertów.

Wnioski i rekomendacje:

Nauczyciele zwrócili uwagę na korzyści płynące ze swojego uczestnictwa oraz pracy w sieci. W głównej mierze dotyczyły one możliwości współpracy i wymiany doświadczeń. Istotnym efektem pracy sieci była zmiana relacji między osobą prowadzącą do nawiązania mniej lub bardziej sformalizowanej współpracy.

Dostrzeżono również mankamenty pracy sieci. Niedogodnością była częstotliwość spotkań wynikająca z krótkiego czasu realizacji projektu, jak również zmiany w harmonogramie wynikające z koniecznej procedury przetargowej. Uczestnicy zwrócili również uwagę na jakość zajęć prowadzonych przez poszczególnych ekspertów.

W pracy sieci wystąpiły problemy wynikające z rekrutacji: zbyt duża grupa nauczycieli z jednej szkoły, niechęć do pracy w sieci. Kolejną trudnością w pracy sieci było dobranie odpowiedniego terminu spotkania, ze względu na dużą aktywność uczestników sieci w innych działaniach szkoły. Pewną niedoskonałością w pracy sieci była stosunkowo mała aktywność na platformie internetowej, która wynikała z trudności technicznych w administrowaniu w/w platformą.

Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że należy precyzyjnie trzymać się terminów przyjętych w harmonogramie oraz z dużym wyprzedzeniem podejmować działania zmierzające do zatrudnienia eksperta. Ponadto w organizacji spotkań bezpośrednich i wirtualnych jak i samej organizacji sieci należy zintensyfikować działania informacyjne. Z obserwacji wynika, że istotnym elementem poprawiającym efektywność pracy sieci jest zbudowanie właściwych relacji między nauczycielami z różnych szkół.

SWiS: Promocja i budowanie wizerunku szkoły.

Liczba zwróconych ankiet 23.

Analiza ilościowa udzielonych odpowiedzi. Skala ocen od 1 do 5

Ocena pracy sieci:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Realizacja celów pracy sieci	0	0	0	0	3	13	11	48	9	39

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Użyteczność omawianych treści i zagadnień	0	0	0	0	4	17	8	35	11	48

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Różnorodność wykorzystywanych materiałów dydaktycznych	0	0	0	0	6	26	8	35	9	39

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dopasowanie metod pracy do specyfiki sieci	0	0	0	0	3	13	8	35	12	52

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Profesjonalizm ekspertów	0	0	2	9	3	13	16	69	2	9

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Harmonogram pracy sieci	0	0	1	4	2	9	10	44	9	39

Brak zaznaczonej jednej odpowiedzi

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jakość infrastruktury w miejscach spotkań	0	0	0	0	2	9	9	39	12	52

Ocena koordynatora:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Sposób organizacji pracy sieci	0	0	0	0	0	0	4	17	18	83

Brak zaznaczonej jednej odpowiedzi

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Zarządzanie czasem spotkań	0	0	0	0	0	0	7	31	16	69

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dbanie o przepływ informacji i komunikację w grupie	0	0	0	0	0	0	5	22	18	78

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kontakt z uczestnikami sieci	0	0	0	0	2	9	5	22	16	69

Użyteczność pracy sieci:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Poprawa współpracy z nauczycielami z innych szkół	0	0	0	0	2	9	8	35	13	56

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Możliwość wymiany doświadczeń	0	0	0	0	2	9	4	17	17	74

Analiza jakościowa – pytania otwarte:

Proszę wymienić największą wartość jaką miał/a dla Pani/Pana udział w sieci współpracy i samokształcenia.

Nauczyciele przede wszystkim wskazywali na możliwość wymiany doświadczeń i wiedzy na dany temat, możliwość zastosowania rozwiązań w pracy oraz uzyskiwanie informacji.

Mocne strony:

Użyteczność tematyki, trafność tematów i zagadnień, możliwość wymiany doświadczeń, poznanie nowych osób, możliwość dyskusji, atmosfera, komunikacja, osoba koordynatora, propozycje działań możliwych do zastosowania w szkole.

Słabe strony:

Zmiany w harmonogramie spotkań, zbyt duża częstotliwość spotkań bezpośrednich, osoba eksperta realizującego temat: Promocja, a skuteczna komunikacja z partnerami szkoły. Sposób prowadzenia w/w zajęć oraz stosunek do uczestników.

Wnioski i rekomendacje:

Nauczyciele zwrócili uwagę na korzyści płynące z pracy w sieci. W głównej mierze dotyczyły one możliwości współpracy i wymiany doświadczeń. Istotnym efektem pracy była zmiana relacji między nauczycielami prowadząca do nawiązania mniej lub bardziej sformalizowanej współpracy. Dostrzeżono korzyści płynące ze współpracy. Zauważono także niedogodności sieci: zbyt krótki czas realizacji projektu, zmiany w harmonogramie wynikające

z procedury przetargowej. Z uwagi na trwającą transformację platformy internetowej jej użytkownicy wykazywali stosunkowo niską aktywność w tej formie współpracy.

Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że należy precyzyjnie trzymać się terminów przyjętych w harmonogramie oraz z dużym wyprzedzeniem podejmować działania zmierzające do zatrudnienia eksperta. Ponadto w organizacji spotkań bezpośrednich i wirtualnych jak i samej organizacji sieci należy zintensyfikować działania informacyjne w taki sposób, aby nauczyciele w pełni świadomie i odpowiedzialnie decydowali się na uczestnictwo. Istnieje również potrzeba intensyfikacji współpracy nauczycieli na platformie internetowej ze szczególnym zwróceniem uwagi na konieczność stosowania tego typu narzędzi w doskonaleniu zawodowym i w pracy z wychowankami. Z obserwacji wynika, że istotnym elementem poprawiającym efektywność pracy sieci jest zbudowanie właściwych relacji między nauczycielami i szkołami.

Należy podkreślić, że dzięki zaangażowaniu nauczycieli oraz ich potencjałowi wiedzy i doświadczenia, uwidocznionego w pracach sieci współpracy i samokształcenia, istnieje duże prawdopodobieństwo przełożenia podjętych działań na efektywność pracy szkoły i jakość kształcenia uczniów.

Dobre praktyki:

Na skutek działalności SWiS powstała inicjatywa utworzenia analogicznych sieci o zasięgu gminnym z położeniem nacisku na sieci przedmiotowe.

Powstał również załączek międzynarodowej współpracy nauczycieli w ramach zorganizowanej konferencji naukowej.

SWiS: Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów?

Analiza ilościowa udzielonych odpowiedzi. Skala ocen od 1 do 5

Liczba ankiet 21

Ocena pracy sieci:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Realizacja celów pracy sieci	0	0	0	0	1	5	7	33	13	62

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Użyteczność omawianych treści i zagadnień	0	0	0	0	3	14	7	33	11	53

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Różnorodność wykorzystywanych materiałów dydaktycznych	0	0	0	0	4	19	8	38	9	43

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dopasowanie metod pracy do specyfiki sieci	0	0	0	0	1	4,8	10	47,6	10	47,6

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Profesjonalizm ekspertów	0	0	1	5	5	24	11	52	4	19

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Harmonogram pracy sieci	0	0	0	0	2	9	9	43	10	48

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jakość infrastruktury w miejscach spotkań	0	0	0	0	1	5	6	29	14	66

Ocena koordynatora:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Sposób organizacji pracy sieci	0	0	0	0	1	5	6	29	14	66

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Zarządzanie czasem spotkań	0	0	0	0	1	5	7	33	13	62

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dbanie o przepływ informacji i komunikację w grupie	0	0	0	0	1	5	5	24	15	71

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kontakt z uczestnikami sieci	0	0	1	5	2	9	6	29	12	57

Użyteczność pracy sieci:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Poprawa współpracy z nauczycielami z innych szkół	1	5	1	5	1	5	3	14	15	71

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Możliwość wymiany doświadczeń	0	0	1	5	2	10	1	5	17	80

Analiza jakościowa – pytania otwarte:

Proszę wymienić największą wartość jaką miał/a dla Pani/Pana udział w sieci współpracy i samokształcenia.

Nauczyciele przede wszystkim wskazywali na możliwość wymiany doświadczeń i wiedzy, możliwość kontaktu z nauczycielami z innej szkoły, poznanie nowych rozwiązań metodycznych, kontakt z nauczycielami z różnych typów szkół, wymianę dobrych praktyk.

Mocne strony:

Możliwość wykorzystania różnych propozycji, nawiązanie pozytywnych relacji z innymi uczestnikami sieci, możliwość współpracy z nauczycielami z innych szkół, wspólne poszukiwanie rozwiązania problemów.

Słabe strony:

Zmiany w harmonogramie spotkań, jakość ekspertów prowadzących zajęcia, zbyt krótki czas trwania projektu.

Wnioski i rekomendacje:

Z dotychczasowych doświadczeń i opinii nauczycieli wynika, że należy precyzyjnie trzymać się terminów przyjętych w harmonogramie oraz z dużym wyprzedzeniem podejmować działania zmierzające do zatrudnienia eksperta. Ponadto w organizacji spotkań bezpośrednich i wirtualnych jak i samej organizacji sieci należy zintensyfikować działania informacyjne. Z obserwacji wynika, że istotnym elementem poprawiającym efektywność pracy sieci jest zbudowanie właściwych relacji między nauczycielami i szkołami. Zapewnienie przyjaznej atmosfery pracy, dużej autonomii grupy w planowaniu i podejmowaniu działań, wyzwala większą aktywność uczestników. Zatem działania koordynatora powinny zostać sprowadzone do samej organizacji i subtelnego moderowania pracy sieci.

Działania podejmowane przez uczestników świadczą o rzeczywistym i aktywnym udziale nauczycieli w zaproponowanym przedsięwzięciu. Ponadto dostrzeżona przez uczestników możliwość i zarazem szansa współpracy nauczycieli z różnych etapów edukacyjnych może doprowadzić do zasadniczej zmiany w myśleniu o konstruktywnej i rzeczywistej współpracy nauczycieli. Wydaje się, że w takiej sytuacji zasadne jest rozważenie stworzenia sieci problemowych obejmujących wszystkie etapy edukacyjne, tak jak miało to miejsce w przypadku tej grupy, oraz stworzenie podobnej sieci przedmiotowej. Wówczas wymiana doświadczeń może zostać rozszerzona o elementy merytoryczne (począwszy od analizy podstawy programowej) i metodyczne wspólne dla danego przedmiotu bądź bloku przedmiotów z jednoczesnym rzuceniem światła na cały okres edukacji dziecka.

Dobre praktyki:

Wymiana rozwiązań praktycznych stosowanych przez nauczycieli.

Kontakt nauczycieli pracujących na różnych etapach edukacyjnych – wspólne rozwiązywanie problemów.

Inicjatywa tworzenia sieci współpracy i samokształcenia na poziomie gminy.

SWiS: Rola dyrektora w promowaniu i budowanie wizerunku szkoły

Liczba zwróconych ankiet 22.

Analiza ilościowa udzielonych odpowiedzi. Skala ocen od 1 do 5

Ocena pracy sieci	1	2	3	4	5
Realizacja celów pracy sieci			2	8	12
<i>Ocena w skali procentowej</i>			9%	36%	54%
Użyteczność omawianych treści i zagadnień			2	7	13
<i>Ocena w skali procentowej</i>			9%	32%	59%
Różnorodność wykorzystywanych materiałów dydaktycznych			2	13	7
<i>Ocena w skali procentowej</i>			9%	59%	32%
Dopasowanie metod pracy do specyfiki sieci		1	4	10	7
<i>Ocena w skali procentowej</i>		4%	18%	46%	32%
Profesjonalizm ekspertów			3	14	5
<i>Ocena w skali procentowej</i>			13%	64%	23%
Harmonogram pracy sieci		1	2	13	6
<i>Ocena w skali procentowej</i>		4%	9%	59%	28%
Jakość infrastruktury w miejscach spotkań		1	1	11	9
<i>Ocena w skali procentowej</i>		4%	4%	50%	42%
Ocena koordynatora					
Sposób organizacji pracy sieci				6	16
<i>Ocena w skali procentowej</i>				27%	73%
Zarządzanie czasem spotkań				7	15
<i>Ocena w skali procentowej</i>				32%	68%
Dbanie o przepływ informacji i komunikację w grupie				6	16
<i>Ocena w skali procentowej</i>				27%	73%
Kontakt z uczestnikami sieci				6	16
<i>Ocena w skali procentowej</i>				27%	73%
Użyteczność pracy sieci					
Poprawa współpracy z nauczycielami z innych szkół			1	12	9
<i>Ocena w skali procentowej</i>			4%	54%	42%
Możliwość wymiany doświadczeń				8	14
<i>Ocena w skali procentowej</i>				36%	64%

Analiza jakościowa. Pytania otwarte:

Proszę wymienić największą wartość jaką miał/a dla Pani/Pana udział w sieci współpracy i samokształcenia.

Dyrektorzy przede wszystkim wskazywali na możliwość wymiany doświadczeń i wiedzy na dany temat, możliwość zastosowania rozwiązań w pracy oraz uzyskiwanie informacji.

Mocne strony:

Użyteczność tematyki, trafność tematów i zagadnień, możliwość wymiany doświadczeń, poznanie nowych osób, możliwość dyskusji, atmosfera, komunikacja, osoba koordynatora, propozycje działań do zastosowania w szkole.

Słabe strony:

Zmiany w harmonogramie spotkań, zbyt duża częstotliwość spotkań bezpośrednich.

Wnioski i rekomendacje:

Należy podkreślić, że dzięki zaangażowaniu uczestników sieci oraz ich potencjałowi wiedzy i doświadczenia, uwidocznionego w pracach sieci współpracy i samokształcenia, istnieje duże prawdopodobieństwo przełożenia podjętych działań na efektywność pracy szkoły i jakość kształcenia dzieci.

Wartością dodaną uczestnictwa dyrektorów w lokowanej sieci współpracy i samokształcenia jest zmiana sposobu myślenia i zauważania „konieczności” dobrej współpracy, które zaowocowało stworzeniem przedmiotowych lokalnych sieci współpracy w gminie Iwkowa.

2. Realizacja wspomaganie w szkołach i przedszkolach

Wspomaganie realizowane było w szkołach metodą projektów – rocznych ofert doskonalenia, które mają ściśle zdefiniowane cele, zadania, zasoby, budżet i rezultaty, dzięki czemu możliwe są do precyzyjnego monitorowania i oceniania ich rezultatów. W celu doprecyzowania rocznego planu wspomaganie każda szkoła otrzymała wsparcie zewnętrznego konsultanta: Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji. W ramach projektu w powiecie brzeskim, do opieki nad 90 placówkami zatrudnionych zostało 10 osób pełniących funkcje SORE. Byli to: Kinga Adamczyk, Małgorzata Budzik, Anna Gibes, Anna Hojnowska, Izabela Linca, Izabela Nadolnik, Paweł Płoskonka, Michał Sajdak, Krystian Sroka, Magdalena Wojnicka.

Praca SORE opierała się na 3 etapach. Od stycznia 2013 r. do ich zadań należało nawiązanie kontaktu ze szkołą lub przedszkolem, przedstawienie dyrektorowi katalogu dostępnych w projekcie ofert doskonalenia, przybliżenie i omówienie zasad, na jakich opiera się nowy system.

Następnie szkoła otrzymała pomoc w diagnozie potrzeb rozwojowych. SORE wsparł szkołę/przedszkole w wyborze obszaru doskonalenia na dany rok szkolny oraz w dostosowaniu oferty szkoleniowej do zdiagnozowanych potrzeb, a następnie w opracowaniu Roczego Planu Wspomaganie (RPW).

W drugim etapie SORE jako opiekun placówki pomagał zaplanować, a następnie organizował warsztaty, spotkania grupowe. W końcowej fazie pomagał nauczycielom wdrażać nowe umiejętności, organizował prowadzone przez siebie konsultacje indywidualne i grupowe. Na koniec roku szkolnego podczas spotkania z Radą Pedagogiczną przedstawił sprawozdanie z realizowanej oferty w celu ewaluacji podejmowanych działań.

3. Prowadzenie lokalnych Sieci Współpracy i Samokształcenia w szkołach i przedszkolach

W powiecie brzeskim w ramach projektu na bazie przeprowadzonej diagnozy potrzeb nauczycieli pracujących w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych zostały utworzone cztery lokalne sieci współpracy i samokształcenia: „Nauczyciele pracują zespołowo”, „Promocja i budowanie wizerunku szkoły”, „Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów?” oraz „Rola dyrektora w promocji i budowaniu wizerunku szkoły”. Koordynatorami Sieci byli Maria Góra i Zbigniew Ruszaj.

Na pierwszym organizacyjnym spotkaniu każda z grup wypracowała wspólnie plan działań w ramach platformy edukacyjnej, harmonogram tematycznych spotkań oraz podjęła pierwsze próby pracy na platformie SDNtest.

Kolejne spotkania to wymiana doświadczeń między nauczycielami w ramach realizowanych tematów oraz wypracowanie modelu dobrych praktyk dotyczących omawianych zagadnień.

Każdy z nauczycieli dokonał pod kierunkiem Koordynatora Sieci rejestracji na platformie SDN, zmodyfikował indywidualny profil, opracował tematyczną ankietę oraz wykorzystując narzędzie platformy przesłał wytworzone informacje do swoich koleżanek i kolegów pracujących w ramach tej samej sieci. W ramach sesji telekonferencyjnej na platformie SDN Koordynatorzy inicjowali wymianę doświadczeń między uczestnikami.

Zaplanowane zostały także spotkania grup nauczycieli z ekspertami poświęcone wybranym tematom, które przyczyniły się do pogłębienia wiedzy i umiejętności. W efekcie tych działań zostały wyłonione modele dobrych praktyk, które będą mogły być wdrożone do pracy szkół.

Funkcjonowanie sieci daje możliwość wykorzystania nowoczesnych technik informacyjno-komunikacyjnych, których zalety zostały docenione przez uczestników.

4. Przykłady dobrych praktyk

Każda placówka jest zobowiązana do stałego i systematycznego badania jakości swojej pracy. Każdy dyrektor z kolei jest zobowiązany, w toku nadzoru pedagogicznego, dbać o jakościowy rozwój placówki, ukierunkowany przede wszystkim na wszechstronny i harmonijny rozwój uczniów, a także rozwój zawodowy pracowników.

Dyrektor szkoły/placówki nie powinien być tylko zwykłym urzędnikiem, realizującym przepisy prawa. Ma być przede wszystkim przywódcą, który szanuje prawo, ale dla którego prawo jest jednym z narzędzi twórczego i sprawnego zapewniania swojej placówce najwyższej jakości. Ten fakt należy uznać za kluczowy. Osobiste zaangażowanie dyrektora, aktywna współpraca z SORE, motywowanie zespołu wychowawców, systemowe doskonalenie zawodowe rady pedagogicznej, a także zachęta do współpracy są ważnym aspektem organizującym pracę nauczycieli w ramach projektu i prognozującym jego powodzenie.

Aby to osiągnąć szkoła musi stać się organizacją uczącą się. Powinien to być ciągły proces doskonalenia pracy we wszystkich obszarach jej działania, podlegający bieżącemu monitorowaniu i rocznej ewaluacji wybranych obszarów w toku nadzoru pedagogicznego.

Przedstawione poniżej dobre praktyki, powstałe w wyniku realizacji projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim” są przykładami wymiernych efektów rocznej realizacji projektu. Charakterystyczną cechą opisanych działań jest ich zespołowy charakter. Większość poszczególnych zadań wykonywanych była albo w kilkuosobowych grupach, albo w ścisłej współpracy nauczycieli, rodziców i uczniów. W przytoczonych przykładach nie ma nauczyciela niezaangażowanego w projekt.

Istotnym czynnikiem warunkującym sukces projektu jest także rola Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji. Jako zewnętrzny partner, pomaga dyrektorowi i nauczycielom nie tylko w określeniu potrzeb placówki i obszarów, w jakich może się rozwijać. SORE to również osoba, która z innej perspektywy widzi funkcjonowanie szkoły czy placówki, ma obiektywny dystans. Dzięki temu może inspirować do zmiany, zachęcać, być partnerem dla dyrektora szkoły, który pozostaje organem odpowiedzialnym za właściwe funkcjonowanie szkoły, we wszystkich jej aspektach.

Ostatecznym beneficjentem działań w ramach realizowanego projektu są dzieci i młodzież z przedszkoli i szkół powiatu brzeskiego. Poszczególne, wybrane w przedszkolach i szkołach formy i tematy szkoleń w ramach doskonalenia zawodowego nie służą tylko nauczycielom (choć rozwój osobisty ma niewątpliwą rolę w powodzeniu w pracy zawodowej), ale przede wszystkim powinny przekładać się na postępy uczniów i wychowanków, zarówno w aspekcie kształtowania postaw, nabywaniu umiejętności oraz wiedzy. Miarą dobrej szkoły jest z pewnością osiąganie przez uczniów sukcesów na miarę ich indywidualnych możliwości.

Realizatorzy przedsięwzięcia mają, uzasadnione wynikami ewaluacji pracy szkół i przedszkoli uczestniczących w projekcie, przeświadczenie o skuteczności wykorzystania przez nauczycieli nabytych kompetencji w pracy z każdym uczniem i wychowankiem.

Kampania antyreklamowa papierosów

Oprac.: Małgorzata Budzik (SORE)

*Szlachetne zdrowie, nikt się nie dowie,
Jako smakujesz, aż się zepsujesz.
Jan Kochanowski*

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Czchowie na przełomie maja i czerwca 2013 r. miała miejsce „Kampania antyreklamowa papierosów” zorganizowana przez szkolnego pedagoga Agnieszkę Kornaś we współpracy z gronem pedagogicznym. Zdarzenie zrealizowano w ramach obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu ustanowionego przez Światową Organizację Zdrowia (WHO), a temat przewodni brzmiał: „Zakaz reklamy i promocji tytoniu oraz sponsoringu przez firmy tytoniowe”. Była to świetna okazja do tego, aby uczniowie ZSP w Czchowie przyjrzyli się, jaki wpływ ma palenie na ludzki organizm, zwłaszcza młodego człowieka. Harmonogram zaplanowanych z tej okazji działań przedstawiał się następująco: wystawa: moda na niepalenie oraz wizerunek palacza; wykonanie przez liderów klasowych: plakatu, wystawy, prezentacji, haseł itp. w zakresie przeciwdziałania promocji i reklamy papierosów; zaprezentowanie na hoku wykonanych prac; oddanie głosu na najlepszą pracę przez młodzież i pracowników szkoły; przepowiadamy przyszłość – prof. dr hab. Helga Zdrowopłucna; ogłoszenie wyników i wręczenie nagród dla zespołu klasowego; na zakończenie niespodzianka – chińskie ciasteczka z wróżbą zdrowotną: „Kto nie pali ten na fali”.

Kampania zorganizowana została w ramach czwartej edycji projektu edukacyjnego pn. „Szkoła Promująca Zalecenia Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem” realizowanego przez Kuratorium Oświaty w Krakowie we współpracy ze Szpitalem Wojewódzkim im. Św. Łukasza w Tarnowie. „W czerwcu 2003 roku, na spotkaniu w Mediolanie, Unia Europejska przyjęła Europejski Kodeks Walki z Chorobami Nowotworowymi. Do jego powstania przyczyniła się konieczność uwzględnienia sytuacji zagrożenia nowotworami złośliwymi w Unii Europejskiej (także Polski) oraz dostosowania programu nowotworowego Unii do nowych wyzwań, w tym prognozy wzrostu liczby zachorowań na choroby nowotworowe w najbliższej dekadzie, w szczególności w krajach akcesyjnych. Poprawa stanu edukacji społeczeństwa polskiego w dziedzinie profilaktyki i wczesnego rozpoznawania nowotworów jest również jednym z podstawowych elementów „Narodowego Programu Zdrowia”. (www.kodekswalkizrakiem.pl)

Promocja zdrowia w ZSP w Czchowie to jedno z wielu działań edukacyjno-wychowawczych podejmowanych w szkole ponadgimnazjalnej, sprzyjających kształtowaniu i uzyskiwaniu pożądanych postaw uczniowskich w zakresie określonej problematyki, w tym przypadku wychowania prozdrowotnego. Forma zaangażowania uczniów w organizację kampanii antyreklamowej służyła kształtowaniu postaw uczniowskich zgodnych z systemem wartości promowanym w szkole oraz z oczekiwaniami rodziców i środowiska. Zastosowanie innowacyjnej metody w doborze działań wychowawczych podejmowanych w szkole okazało się adekwatne do potrzeb uczniów i przyniosło wymierne efekty.

Warto zaznaczyć w tym miejscu, że grono pedagogiczne ZSP w Czchowie wraz z dyrektorem szkoły (36 osób) zaangażowało się w realizację rocznego planu wspomaganie (RPW) zbudowanego na bazie przygotowanej przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w Warszawie oferty doskonalenia „Postawy uczniowskie. Jak je kształtować?”. Doskonalenie wiedzy oraz umiejętności z zakresu kształtowania postaw uczniowskich odbywało się dzięki wsparciu udzielonemu szkole w ramach pilotażowego projektu rozwojowego pn. „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”.

W maju 2013 r. nauczyciele brali udział w spotkaniach grupowych połączonych z warsztatami nt. „Kształtowanie postaw uczniowskich”. Zajęcia miały na celu zaangażowanie nauczycieli w zwiększenie efektywności procesów edukacyjnych poprzez podniesienie ich kompetencji w zakresie wypracowania

narzędzi służących kształtowaniu postaw uczniów zgodnych z systemem wartości promowanym w szkole oraz z oczekiwaniami rodziców i środowiska.

Nowy model wspomagania adresowanego do szkoły jako organizacji uczącej się to przede wszystkim: „uwzględnienie perspektywy całej szkoły postrzeganej holistycznie, rozumianej jako organizacja angażująca różne grupy interesariuszy (uczniowie, nauczyciele, rada pedagogiczna, dyrekcja, rodzice, środowisko lokalne), których różnorodne potrzeby analizowane będą w procesie planowania wsparcia; propozycje działań obejmujące perspektywę różnych podmiotów funkcjonujących w szkole i skoordynowane w taki sposób, aby się wzajemnie wspierały, uzupełniały i stwarzały możliwość realnego wdrożenia nowych treści w środowisku szkolnym”. („Nowoczesna edukacja – nowoczesny system wspomagania szkół” / Ore.edu.pl)

Zaangażowanie uczniów oraz nauczycieli w zorganizowanie i przeprowadzenie „Kampanii antyrekłamej papierosów” pokazuje, jak istotne jest przekładanie wiedzy oraz umiejętności nauczycieli na szkolną praktykę. Aby efekt doskonalenia został osiągnięty w optymalnym stopniu, kolejne działania w ramach RPW polegały na przełożeniu nowych umiejętności na szkolną praktykę - zgodnie z założeniami projektu oraz z wyznaczonym celem. Szkolny Organizator Rozwoju Edukacji zaprosił nauczycieli do doświadczania wiedzy oraz umiejętności zdobytych w czasie warsztatów oraz szkoleń podczas konsultacji indywidualnych i grupowych. Spotkania zaplanowane bezpośrednio na terenie szkoły stanowiły dodatkową okazję do wymiany doświadczeń i rozmowy na temat działań sprawdzających się w praktyce.

Udział szkoły w projekcie pozwolił na poprawę jakości oferowanych usług edukacyjnych a także wychowawczych, głównie poprzez identyfikację obszarów do rozwoju, a następnie skuteczne rozwiązanie zaistniałych trudności i zapewnienie wdrożenia zmian do praktyki szkolnej.

Warto tutaj przytoczyć wyniki ankiety ewaluacyjnej służącej zbadaniu jakości realizacji działań w ramach projektu, którą uzupełniło 13 nauczycieli zasadniczej szkoły zawodowej z 13 objętych wsparciem, co stanowi 100% uczestników. 92% respondentów zaznaczyło, że zostali objęci ww. wsparciem w ramach projektu. 69% osób ma możliwość awansu zawodowego, a 100% z tej grupy widzi potrzebę podnoszenia swoich kompetencji zawodowych. 92% respondentów oceniło jako przydatne w swojej pracy zawodowej doskonalenie realizowane bezpośrednio w szkole. Jeśli chodzi z kolei o aktywność podczas wdrażania nabytej wiedzy i umiejętności do praktyki szkolnej w ramach Roczego Planu Wspomagania została wskazana przez 54% nauczycieli ocena wysoka. Respondenci w 67% odpowiedzieli, że ich zdaniem nastąpiło podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli poprzez wdrożenie kompleksowego planu rozwoju szkoły w roku szkolnym 2012/2013.

Oferty doskonalenia, które w roku szkolnym 2012/2013 realizowali nauczyciele szkoły ponadgimnazjalnej w Czehowie zostały dopasowane do zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych placówki. Ich realizacja miała na celu przede wszystkim zaangażowanie nauczycieli w zwiększenie efektywności procesów wychowawczych oraz edukacyjnych.

Można zatem powiedzieć, że na trzecim etapie realizacji rocznego planu wspomagania pn. „Przełożenie nowych umiejętności nauczycieli na szkolną praktykę” zaprojektowano i przeprowadzono zdarzenie, które stanowi przykład dobrej praktyki.

Japoński teatr obrazkowy - Kamishibai

Oprac.: Anna Hojnowska (SORE)

Nauczyciele ze **Szkoły Podstawowej w Woli Dębińskiej** w kwietniu i maju 2013 r. wzięli udział w szkoleniu organizowanym w ramach projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”. Szkolenie przeprowadziła pani Maria Pabiańczyk, a zostało ono podzielone na trzy moduły: „*Jak motywować ucznia do pracy, a przy tym się nie wypalić?*”, „*Jak szybko czytać ze zrozumieniem?*”, „*Wykorzystanie nowoczesnych technik uczenia się w pracy szkolnej*”. Celem szkolenia było doskonalenie umiejętności zaangażowa-

nia uczniów w pracę na lekcjach i w domu, wykorzystanie nowoczesnych technik uczenia się w pracy z dziećmi młodszymi i starszymi oraz szerzenie wśród uczniów zainteresowania książkami i czytaniem, a także doskonalenie umiejętności czytania ze zrozumieniem w pierwszym i drugim etapie edukacyjnym. Podczas warsztatów nauczyciele mieli możliwość pracować indywidualnie i w grupach, wykorzystując materiały przygotowane przez prowadzącą szkolenie. Nauczyciele mogli również wspólnie z ekspertem przedyskutować tematy bezpośrednio związane z życiem szkoły - jej specyfiką i możliwościami wychowanków. Podczas warsztatów wypracowano wiele metod i technik pracy z uczniami. Jak zauważyli sami nauczyciele, czasem nawet proste rozwiązania stają się skuteczne i przynoszą zamierzony efekt. Całe Grono Pedagogiczne wysoko oceniło część warsztatową szkolenia, zaznaczając, że zdobyta wiedza i umiejętności z pewnością będą przydatne w dalszej pracy, gdyż najlepiej zapamiętuje się to, co trzeba wypracować samemu. Nauczyciele docenili przede wszystkim to, że otrzymane podczas szkolenia materiały można od razu wykorzystać podczas pracy na lekcjach i w czasie zajęć pozalekcyjnych. Przyjazna atmosfera podczas wspólnych spotkań sprawiła, że 25 godzin szkolenia bardzo szybko minęło.

Po zakończeniu szkolenia nauczyciele postanowili wykorzystać zdobytą wiedzę i własne doświadczenia, aby wdrażać w praktyce szkolnej to wszystko, co udało się wspólnie wypracować. Z inicjatywy pani Małgorzaty Brzuchacz - nauczyciela bibliotekarza, podjęto współpracę z dwoma przedszkolami z terenu Gminy Dębno: Publicznym Przedszkolem im. Jana Pawła II w Woli Dębińskiej i Publicznym Przedszkolem im. Juliana Tuwima w Porąbce Uszewskiej, które nie mogły przystąpić do projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim” ze względu na brak wolnych miejsc. Dwie uczennice z Publicznej Szkoły Podstawowej w Woli Dębińskiej: Katarzyna Pabian i Kamila Rocznik wraz ze swoją opiekunką zaproponowały przedszkolakom nową formę czytania bajek – japoński teatr obrazkowy - Kamishibai. Jest to technika czytania wykorzystująca kartonowe plansze z obrazkami i tekstem oraz drewnianą skrzynkę, w której przedstawiane są kolejne fragmenty bajki lub opowiadania. Dla dzieci taka forma czytania okazała się bardzo atrakcyjna, tym bardziej, że bajki czytały im starsze dzieci, a nie sam nauczyciel. Barwne ilustracje w dużym formacie pomagały zrozumieć tekst i przyciągały wzrok przedszkolaków. W przedszkolu w Woli Dębińskiej czytano bajkę o piesku Marudku, więc pani Małgosia Brzuchacz zadbała o to, aby dzieci miały możliwość podyskutować na temat opieki nad zwierzętami, zaś żeby wzmocnić aktywność najmłodszych na zajęcia przyniosła własnego pupila. Po zajęciach dzieci malowały ilustracje do wysłuchanych bajek, ale

Małgorzata Brzuchacz, nauczyciel Zespołu Szkół w Woli Dębińskiej w trakcie prezentacji Japońskiego Teatru Obrazkowego Kamishibai

Grupa dzieci z Publicznego Przedszkola w Porąbce Uszewskiej

był również czas na zabawę, wspólne tańce i śpiew. W przedszkolu w Porąbce Uszewskiej po zaprezentowaniu dzieciom Kamishibai, w związku z obchodzonym rokiem Juliana Tuwima – patrona przedszkola, pani Małgorzata Brzuchacz i Anna Hojnowska (SORE) przeczytały przedszkolakom wybrane wiersze poety, zaś dzieci z najstarszej grupy, zafascynowane przeczytaną baśnią „O rybaku i złotej rybce”, wykonały barwne ilustracje do tekstu.

Pomysł pani Małgorzaty przyczynił się do integracji placówek oświatowych z terenu Gminy Dębno, wymiany doświadczeń i współpracy. To wspólne czytanie stało się nie tylko dobrą zabawą, ale również okazją do omówienia wielu ważnych pytań nurtujących także tych najmłodszych: „Co jest najważniejsze w życiu – szczęście czy bogactwo?”, „Jak żyć w zgodzie z innymi?”. Mamy nadzieję, że taka inicjatywa zaszczerpi w przedszkolakach chęć do sięgania po książki i rozbudzi ciekawość świata. Serdecznie dziękujemy Pani Dyrektor Halinie Turaj i Pani Dyrektor Lidii Szczecinie oraz wszystkim nauczycielom uczącym w obydwu przedszkolach za współpracę i zaangażowanie.

Wykorzystanie TIK na zajęciach edukacyjnych - bezpieczny Internet

Oprac.: Anna Gibes (SORE)

W **Publicznym Gimnazjum Nr 1 w Brzesku** w ramach projektu nauczyciele doskonalili się w obszarze „Wykorzystanie TIK na zajęciach edukacyjnych - bezpieczny Internet”. Grono Pedagogiczne było podzielone na 3 grupy. Jednym z tematów warsztatów było „Nabycie umiejętności zakładania platformy WebQuest”. Każda z grup opracowała swoje WebQuest’y.

WebQuest jest metodą nauczania, zorientowaną na samodzielne zdobywanie wiedzy przez ucznia, w której głównym źródłem informacji jest sieć Internet. Od strony technicznej WebQuest jest odpowiednikiem instrukcji dla ucznia, którą opracowuje nauczyciel przed przystąpieniem do pracy metodą projektu.

Istotą WebQuest’ów jest stawianie uczniom problemów odpowiednich i atrakcyjnych dla uczniów oraz organizowanie nauczania wokół podstawowych pojęć z różnych dziedzin wiedzy. Zazwyczaj uczniowie pracują metodą WebQuest w zespole.

Nazwa WebQuest pochodzi od angielskich słów „web” czyli pajęczyna (sieć) oraz „questionnaire” czyli kwestionariusz (ankieta).

Każda grupa nauczycieli wybierała sobie temat i według ogólnych zasad tworzenia WebQuest’ów opisywała poszczególne etapy projektu kierowane do uczniów.

Strona tytułowa miała zawierać informacje:

- dla jakiego poziomu edukacyjnego jest kierowany projekt
- temat projektu,
- imię i nazwisko autora projektu (nauczyciela),
- adres e-mail,
- interesującą grafikę komputerową odpowiednią do danego tematu.

Następnie nauczyciele opisali projekt, trzymając się kolejno punktów:

- wprowadzenie,
- zadanie,
- proces,
- kryteria oceniania,
- źródła.

Piknik Rodzinny

Oprac.: Kinga Adamczyk (SORE)

Nauczyciele w **Publicznej Szkole Podstawowej w Sterkowcu** postanowili zgłębić tajniki nowoczesnego zarządzania placówką oświatową, delegowania zadań oraz nowoczesnych metod pracy w zespołach zadaniowych nastawionych na efekty w pracy z młodzieżą.

Z tego powodu pani dyrektor Bożena Martyna oraz nauczyciele jako ofertę doskonalenia wybrali: „Efektywną organizację pracy zespołów nauczycielskich.” W trakcie szkolenia znalazł się czas na lepsze poznanie możliwości i kompetencji innych kolegów, nabranie wprawy w umiejętnościach komunikacyjnych, udoskonalanie zdolności organizacyjnych.

W szkole powstał też zespół do koordynowania wszystkich ważniejszych działań oraz pomocy w sprawach wychowawczych. Pierwsze efekty pracy zespołowej można było podziwiać 8 czerwca na Pikniku Rodzinnym, który swoją obecnością zaszczylicili szanowni goście: Burmistrz Miasta Brzeska Grzegorz Wawryka, Kustosz Sanktuarium Szczepanowskiego Ks. prałat Władysław Pasiut, przewodniczący Rady Miejskiej Tadeusz Pasierb i jego zastępca Krzysztof Ojczyk oraz przedstawiciel Rady Powiatu Tomasz Latocha a także naczelnik Wydziału Edukacji Kultury i Sportu Józef Cierniak.

W organizacji pikniku wzięli udział uczniowie szkoły, rodzeństwo, rodzice, ich znajomi i nauczyciele, a także absolwenci oraz coraz liczniejsze grono partnerów szkoły: klub Błękitni, Koło Gospodyń, Rada Sołecka, Świetlica Wiejska, a także osoby prywatne.

Uczestnicy Pikniku Rodzinnego w Publicznej Szkole Podstawowej w Sterkowcu

Z bajką weselej

Oprac.: Alina Jarek, nauczycie PSP w Mokrzykach

3 czerwca 2013 roku w **Szkole Podstawowej w Mokrzykach** odbyły się Prezentacje Artystyczne i Piknik Rodzinny pod hasłem „Spotkanie z bajką”. Dorobek artystyczny uczniów obejrżeli przybyli na uroczystość goście: Stanisław Pacura radny powiatowy, Stefania Bryła prezes Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego Wsi Mokrzycka, Maria Góra emerytowana nauczycielka tutejszej szkoły, Iwona Tomasik bibliotekarka Publicznej Biblioteki w Mokrzykach, Michał Sajdak SORE.

Imprezę rozpoczęła Dyrektor placówki Alicja Pikulska. Powitała zaproszonych gości, a także skierowała słowa do uczniów i przybyłych rodziców. Zwróciła uwagę na to, jak ważną rolę w życiu dziecka odgrywa czytanie książek. Nawiązała również do ogólnopolskiej akcji „Cała Polska Czyta Dzieciom”.

Następnie odbyły się prezentacje i występy uczniów.

Po części artystycznej uczestnicy pikniku korzystali z przygotowanych na tę okoliczność atrakcji: kawiarenki, w której serwowane były kawa, herbata oraz pyszne ciasta upieczone przez mamy. Na terenie przyległym do boiska asfaltowego atmosferę podgrzewali nauczyciele wychowania fizycznego, oferując grillowane kielbaski. W sali gimnastycznej trwała zabawa przy muzyce dyskotekowej, której finałem było wybranie najbardziej oryginalnego bajkowego stroju. Moc atrakcji zapewniała konkurencja sprawnościowa „Rzut do celu z nagrodami”.

Bajkowy wystrój szkoły zapewniły prace uczniów przygotowane w czasie lekcji plastyki lub na dodatkowych zajęciach. Na plakatach znalazły się dobrze wszystkim znane postacie: Gargamel, Tom i Jerry, Pipi, Smerfy i inne.

Na spotkaniu panowała miła i sympatyczna atmosfera, której nie popsuka nawet niesprzyjająca, burzowo-deszczowa aura.

Wykorzystanie TIK na zajęciach edukacyjnych - bezpieczny internet

Oprac.: Magdalena Wojnicka (SORE)

W terminie od 15 kwietnia do 13 maja 2013 r. odbył się cykl szkoleń w ramach projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie brzeskim” w **Publicznej Szkole Podstawowej w Niedzieliskach**.

Podczas spotkań Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji z Dyrektorem oraz Radą Pedagogiczną jako obszar do rozwoju szkoły wybrano - WYKORZYSTANIE TIK NA ZAJĘCIACH EDUKACYJNYCH - BEZPIECZNY INTERNET. Na warsztacie diagnostycznym nauczyciele zwrócili uwagę na małe wykorzystanie tablicy interaktywnej na zajęciach edukacyjnych, a następnie znaleźli tego przyczyny. Efektem pracy zespołu zadaniowego było zaplanowanie szczegółowej tematyki szkoleń i warsztatów. W programie szkoleń i warsztatów znalazły się tematy: „Wykorzystanie Internetu i programów edukacyjnych do pracy z tablicą interaktywną” (10 godz.), „Umiejętności praktyczne związane z korzystaniem z tablicy interaktywnej na zajęciach dydaktycznych (15 godz.). W trakcie szkoleń nauczyciele pogłębili swoją wiedzę oraz umiejętności z zakresu korzystania z internetu i wykorzystania tablicy interaktywnej na wszystkich zajęciach edukacyjnych w klasach 0-6.

Nie poprzestano jednak na samych szkoleniach. Nauczyciele Publicznej Szkoły Podstawowej w Niedzieliskach uznali, że konieczne jest systematyczne korzystanie z tablicy podczas lekcji, jak również na zajęciach dodatkowych. Zajęcia odbywały się w ramach kółek: matematycznego, polonistycznego, przyrodniczego, historycznego, języka angielskiego, plastycznego. W ramach tych zajęć nauczyciele wykorzystywali tablicę interaktywną w sposób innowacyjny. Dzieci grały w gry edukacyjne, oglądały filmy, tworzyły slajdy, układały albumy tematyczne, uczyły się korzystać z różnych programów, brały udział w konkursach. Nauczyciele tej szkoły postawili sobie dodatkowy cel, jakim było rozwijanie u dzieci umiejętności wykorzystania technologii informacyjnej. Poszczególne wychowawcy klas postanowili zorganizować lekcje koleżeńskie i zajęcia otwarte z udziałem rodziców. W szkole odbył się cykl spotkań o tematyce „Bezpieczna szkoła” w których wzięli udział: policjant, strażak, pielęgniarka. Podczas tych spotkań tablica interaktywna była wykorzystana w sposób atrakcyjny.

Pani Dyrektor i wszyscy nauczyciele tej szkoły wdrożyli swoje umiejętności poprzez bardzo dobrą praktykę, która zapewne w przyszłości przełoży się na sukcesy edukacyjne.

Festiwal Smaków

Oprac.: Małgorzata Budzik (SORE)

*Teraz, kiedy posiadało się już tę umiejętność,
całego życia nie starczy, żeby wydobyć wszystek smak,
żeby wydobyć tu przyjemności, każdy odcień znaczenia,
które są obecnie o tyle rzeczywistsze,
o tyle mniej osobiste niż dawniej.*

Virginia Woolf

W Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Czchowie im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego odbył się na początku czerwca 2013 roku „Festiwal Smaków”, podczas którego uczniowie klas gastronomicznych prezentowali polskie potrawy regionalne. Przeróżne dania, przekąski oraz desery wykonane zostały samodzielnie przez uczniów technikum oraz zasadniczej szkoły zawodowej pod opieką nauczycieli przedmiotów zawodowych. Degustację poprzedzała interesująca prelekcja uczennic nt. charakterystyki regionów, podczas której wyświetlono związane z nią tematycznie prezentacje multimedialne opracowane przez nauczycieli. Wydarzenie połączone było z rozgrywkami sportowymi, które koordynowali nauczyciele wychowania fizycznego.

Festiwal, w który zaangażowali się nauczyciele oraz uczniowie ZSP w Czchowie miał na celu promowanie: zdrowego odżywiania, potraw kuchni regionalnych oraz aktywności fizycznej. Dodatkowo na szkolnym korytarzu przygotowana została wystawka nt. profilaktyki prozdrowotnej. Całe przedsięwzięcie stanowiło integrację kilku przedmiotów m.in. geografii, wychowania fizycznego, historii oraz przedmiotów zawodowych, dzięki czemu ujmowało zagadnienie w sposób kompleksowy. Co istotne, było ono również skoordynowane z działaniami podejmowanymi w szkole w ramach „Europejskiego kodeksu walki z rakiem”.

Ukazanie znaczenia prowadzenia zdrowego trybu życia, dzięki któremu można poprawić ogólny stan zdrowia wpisuje się we współtworzenie działań wychowawczych przez nauczycieli i uczniów mających na celu m.in. kształtowanie ich postaw prospołecznych zgodnych z systemem wartości promowanym w szkole. Tego typu działania edukacyjne sprzyjają uzyskiwaniu pożądanych postaw w zakresie: wychowania prozdrowotnego i ekologicznego, edukacji regionalno-patriotycznej, zapobiegania patologiom i uzależnieniom, orientacji zawodowej i planowania kariery.

W maju 2013 r. nauczyciele ZSP w Czchowie brali udział w szkoleniach połączonych z warsztatami nt. „Kształtowanie postaw uczniowskich” oraz „Technologie informacyjno-komunikacyjne w realizacji zadań edukacyjnych”. Zajęcia miały na celu zaangażowanie nauczycieli w zwiększenie efektywności procesów edukacyjnych poprzez podniesienie ich kompetencji w zakresie wypracowania narzędzi służących kształtowaniu postaw uczniów zgodnych z systemem wartości promowanym w szkole oraz z oczekiwaniami rodziców i środowiska, a także w zakresie korzystania z TIK w ramach nieinformatycznych zajęć dydaktycznych.

Doskonalenie kluczowych umiejętności grona pedagogicznego w ZSP w Czchowie odbyło się dzięki wsparciu uzyskanemu w ramach realizowanego przez Powiat Brzeski projektu pn. „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”. Kompleksowe i interdyscyplinarne wsparcie projektowe udzielone nauczycielom oraz szkole polegało na: zdiagnozowaniu priorytetów potrzeb rozwojowych szkoły, zbudowaniu rocznego planu wspomaganie (RPW) w oparciu o wybraną w wyniku badania ofertę doskonalenia (jedną na rok – spośród 24 dostępnych), doskonaleniu pracy nauczycieli zgodnie z rocznym planem

wspomagania (warsztaty oraz inne formy spotkań grupowych), wdrażaniu nabytej wiedzy i utrwalaniu w praktyce szkolnej wypracowanych rozwiązań (konsultacje indywidualne oraz grupowe szkolnego organizatora rozwoju edukacji) oraz podsumowaniu w formie sprawozdania z rocznego planu wspomaganie zawierającego rekomendacje. Pełny cykl doskonalenia w szkole odbywa się w oparciu o dwie oferty doskonalenia.

Zaangażowanie uczniów oraz nauczycieli w zorganizowanie i przeprowadzenie „Festiwalu Smaków” może stanowić przykład tego, jak istotne jest przekładanie wiedzy oraz umiejętności nauczycieli na szkolną praktykę. Dlatego zgodnie z założeniami projektu oraz z wyznaczonym celem, aby efekt doskonalenia został osiągnięty w optymalnym stopniu, kolejne działania w ramach RPW polegały na przełożeniu nowych umiejętności na szkolną praktykę. Szkolny Organizator Rozwoju Edukacji SORE zaprosił nauczycieli do doświadczania wiedzy oraz umiejętności zdobytych podczas warsztatów oraz szkoleń podczas konsultacji indywidualnych i grupowych. Spotkania zaplanowane bezpośrednio na terenie szkoły stanowiły dodatkową okazję do wymiany doświadczeń i rozmowy na temat działań sprawdzających się w praktyce. Etap III RPW – „Pomoc w przełożeniu nowych umiejętności nauczycieli na szkolną praktykę w formie konsultacji indywidualnych i grupowych” zgodny z założeniami projektowymi dotyczącymi przeprowadzenia zadania pn. „Przeprowadzenie procesu wspomaganie w szkołach i w przedszkolach” został zrealizowany. Udział szkoły w projekcie pozwolił na poprawę jakości oferowanych usług edukacyjnych a także wychowawczych, głównie poprzez identyfikację obszarów do rozwoju, a następnie skuteczne rozwiązanie zaistniałych trudności i zapewnienie wdrożenia zmian do praktyki szkolnej.

Warto tutaj przytoczyć wyniki ankiety ewaluacyjnej służącej zbadaniu jakości realizacji działań w ramach projektu, którą uzupełniło 12 nauczycieli liceum ogólnokształcącego z 12 objętych wsparciem, co stanowi 100% uczestników. 92% respondentów zaznaczyło, że zostali objęci ww. wsparciem w ramach projektu. 84% osób ma możliwość awansu zawodowego, a 75% z tej grupy widzi potrzebę podnoszenia swoich kompetencji zawodowych. 76% respondentów oceniło jako przydatne w swojej pracy zawodowej doskonalenie realizowane bezpośrednio w szkole. Jeśli chodzi z kolei o aktywność podczas wdrażania nabytej wiedzy i umiejętności do praktyki szkolnej w ramach Roczno Planu Wspomaganie została wskazana przez 73 % nauczycieli ocena wysoka. Respondenci w 67% odpowiedzieli, że ich zdaniem nastąpiło podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli poprzez wdrożenie kompleksowego planu rozwoju szkoły w roku szkolnym 2012/2013.

Oferty doskonalenia, które wybrali nauczyciele szkoły ponadgimnazjalnej w Czchowie zostały dopasowane do potrzeb rozwojowych placówki. Ich realizacja miała na celu przede wszystkim zaangażowanie nauczycieli w zwiększenie efektywności procesów wychowawczych oraz edukacyjnych. Zatem na trzecim etapie realizacji rocznego planu wspomaganie pn. „Przełożenie nowych umiejętności nauczycieli na szkolną praktykę” miało miejsce wydarzenie, które stanowi przykład dobrej praktyki.

Dni otwarte w przedszkolu

Oprac.: Izabela Linca (SORE)

Publiczne Przedszkole w Tymowej w roku szkolnym 2012/2013 realizowało w swojej placówce obszar doskonalenia: Szkoła promuje wartość edukacji. Dyrektor wraz z nauczycielami podejmował szereg działań mających na celu promowanie placówki w środowisku.

Nauczyciele w trakcie trwania projektu bardzo czynnie angażowali się w jego przebieg, aktywnie uczestnicząc w zaplanowanych formach doskonalenia. Realizując założenia wskazane w Rocznym Planie Wspomaganie, nauczyciele osiągnęli w swojej pracy zakładane wskaźniki.

Na szczególną uwagę zasługuje zorganizowanie dni otwartych w przedszkolu w czerwcu 2013 r. Uro-

czystość ta powiązana była z prezentacją dorobku dzieci i piknikiem rodzinnym. W imprezie wzięła udział znaczna część rodziców przedszkolaków.

Dzieci przedstawiły swój dorobek artystyczny w postaci prezentacji krajów Unii Europejskiej, a następnie dyrektor i nauczycielki porwały do zabawy dzieci i starszych. Przy akompaniamencie muzyki *na żywo*, wszyscy ruszyli do tańca.

Promocję edukacji przedszkolnej w środowisku wzmocnił dodatkowo fakt, iż w związku z zakończeniem cyklu szkoleń, nauczycielkom, na forum, wręczone zostały certyfikaty, potwierdzające ich uczestnictwo w projekcie.

Wartość edukacji, promowana w Publicznym Przedszkolu w Tymowej, na pewno bardzo znacząco została podkreślona w miejscowej społeczności. O powodzeniu zorganizowanej imprezy świadczyły owa- cje ze strony dzieci i rodziców oraz uśmiechnięte buzie najmłodszych.

Indywidualizacja pracy z dzieckiem w przedszkolu poprzez koła zainteresowań.

Oprac: Izabela Nadolnik (SORE)

Założeniem projektu jest zapewnienie wsparcia „szytego na miarę”, czyli zaspakajającego indywidualne potrzeby szkół i przedszkoli, które przystąpiły do przedsięwzięcia. Szkolny Organizator Rozwoju Edukacji (SORE) wspólnie z Dyrektorem oraz Radą Pedagogiczną placówki, dokonują wewnętrznej diagnozy, określając obszary, w ramach, których nastąpi doskonalenie. Jest to niezmiernie istotny moment, bowiem ustalone zostają kierunki pracy na najbliższych kilka lat oraz sfera, na której skoncentruje się jej rozwój.

O sukcesie projektu będzie można powiedzieć, jeżeli nastąpi pozytywna zmiana tzn. nauczyciele poszerzą swoje wiadomości oraz umiejętności, nowopoznane rozwiązania wprowadzą do praktyki pedagogicznej a diagnoza końcowa wskaże poprawę stanu wyjściowego.

Efekt projektu w znacznej mierze zależy od działań podjętych przez nauczycieli – przemyślanych strategii postępowania, współpracy zespołowej, skutecznej komunikacji, motywacji i wzajemnej wymiany doświadczeń.

Działania wynikają ze specyfiki potrzeb oraz gotowości nauczycieli do podejmowania nowych zadań. W tym zakresie zauważalna jest duża różnorodność pomiędzy szkołami i przedszkolami, które przystąpiły do projektu w powiecie brzeskim. Niektóre placówki poprzestają na partycypacji nauczycieli w szkoleniach oraz zastosowaniu zdobytej wiedzy w toku dydaktyczno – wychowawczym. Inne podejmują dodatkową pracę, angażując się intensywnie w wielokierunkowe działania.

Przykładem dobrej praktyki w tym zakresie jest **Publiczne Przedszkole nr 10 z Oddziałem Integrycyjnym im. Jana Pawła II w Brzesku**. Dyrektorem placówki jest pani Bernada Machnio.

Podczas spotkań SORE z Dyrektorem oraz Radą Pedagogiczną jako obszar wsparcia wskazano pracę z dzieckiem zdolnym. Nauczyciele na podstawie wieloletnich obserwacji zauważyli, że wiele dzieci uczęszczających do ich placówki wykazuje różnorodne zainteresowania, zdolności a nawet talenty. Praca przedszkola polega między innymi na zapewnieniu warunków dla wszechstronnego rozwoju wychowanków w tym zakresie. Zadanie to nabrało szczególnej rangi po wejściu w życie Rozporządzenia MEN dotyczącego udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w przedszkolach i placówkach oświatowych. Dziecięce zdolności uznane zostały za szczególne potrzeby edukacyjne, a rolą nauczycieli jest diagnozować je i stymulować.

Nauczyciele Przedszkola nr 10 w Brzesku pracują z dziećmi zdolnymi. W tym zakresie posiadają znaczną wiedzę, umiejętności praktyczne i doświadczenie. Niemniej jednak uznali, że warto doskonalić

swój warsztat zawodowy. W programie szkoleń i warsztatów, które dla nich zaplanowano znajdują się tematy: „Dziecko zdolne w przedszkolu” (10 godz.) oraz „Zabawy i zajęcia rozwijające zdolności dzieci w wieku przedszkolnym” (15 godz.), w tym: „Zabawy muzyczno-ruchowe” (3 godz.), „Zabawy plastyczne” (3 godz.), „Zabawy parateatralne”, „Zabawy matematyczne, językowe, przyrodnicze, obserwacje, doświadczenia” (6 godz.).

Nie poprzestano jednak na samych szkoleniach. Nauczyciele uznali, że konieczna jest systematyczna praca z dziećmi w kółkach zainteresowań. Jest to działanie innowacyjne przedszkola, podjęte jako zadanie dodatkowe. Poszczególne wychowawczynie postanowiły zorganizować dla maluchów zajęcia w ramach kółek: plastycznego, muzycznego, teatralnego, przyrodniczego i ruchowego. Zajęcia kółka przyrodniczego zaplanowano w przedszkolnym ogródku, gdzie od wiosny przedszkolaki wspólnie z wychowawczynią zasieją nasiona warzyw i kwiatów, zaobserwują ich rozwój, porozmawiają o zmianach, jakie zachodzą a jesienią zbiorą plony. Działania te pozwolą ukształtować wiele cech „małych badaczy” – umiejętność planowania, obserwowania, spostrzegania zmian, klasyfikowania, wnioskowania. Jednocześnie staną się inspiracją dla zainteresowania światem przyrody i kształtowania postaw proekologicznych. Pozostałe kółka, to również wielokierunkowa praca nauczycieli nad stymulowaniem dziecięcych potencjałów.

Dyrektor przedszkola osobiście zajęła się zorganizowaniem miejsca (wydzielonej sali) na prowadzenie kółek.

Aby pracę w tym obszarze uczynić bardziej efektywną, postanowiono intensywnie zaangażować rodziców w proces rozwijania zdolności dzieci. Dyrektor przedszkola zaplanowała zorganizowanie dla nich wykładu oraz zajęć otwartych, prezentujących różnorodne metody wspierania maluchów w kształtowaniu ich talentów oraz uświadamiających ogromną rolę stymulującą najbliższego otoczenia - rodziny.

Ponad to wychowawczynie uznały, że wartościową formą dzielenia się wiedzą w zakresie skuteczności metod i form pracy z dziećmi uzdolnionymi będą zajęcia otwarte dla nauczycieli w ramach WDN, na których zaprezentują własne, sprawdzone i najbardziej efektywne sposoby pracy w tym obszarze.

Dodatkowym zadaniem podjętym przez nauczycieli Przedszkola Nr 10 w Brzesku jest przygotowanie zakładki „Laureaci” na stronie internetowej placówki, na której eksponowane będą szczególne osiągnięcia najzdolniejszych przedszkolaków – laury zdobywane w konkursach i przeglądach.

Wzorem wartym przytoczenia jest także praca zespołów nauczycielskich w dwóch innych placówkach przedszkolnych. Na ich przykładzie wskazać można szerszy zakres oddziaływania projektu.

Zgodnie z założeniami, beneficjentem przedsięwzięcia są nauczyciele, jednak ostateczny efekt dotyczy dzieci/ uczniów/ wychowanków placówek oświatowych. Aby założenia projektowe (szczególnie dotyczące pracy z uczniem) w pełni efektywnie wprowadzić do praktyki przedszkolnej/ szkolnej niezbędna jest szeroka współpraca ze środowiskiem rodzicielskim.

Dyrektor i nauczyciele **Publicznego Przedszkola nr 9 im. Marii Kownackiej w Brzesku** jako obszar swojego rozwoju uznali pracę z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Aby poznać oczekiwania rodziców w tym zakresie wobec przedszkola, zespół wychowawców opracował skierowaną dla nich ankietę. Jej wyniki będą pomocne w dostosowaniu oferty placówki do potrzeb edukacyjnych dzieci.

Obszarem wybranym przez nauczycieli **Publicznego Przedszkola nr 1 w Jadownikach** jest wspieranie pracy wychowawców. Również tutaj jako zadanie dodatkowe przygotowano ankietę dla rodziców. Na jej podstawie wychowawcy zbadają stopień efektywności metod i form pracy poznanych podczas szkoleń projektowych i zastosowanych w praktyce pedagogicznej.

Powyższe działania świadczą o tym, że zakres wprowadzanej zmiany w placówce dyrektorzy oraz nauczyciele uzależniają od opinii i postawy środowisk rodzicielskich, wychodząc ze słusznego założenia, że sukces edukacyjny przedszkola/szkoły zależy w znacznej mierze od efektywnej współpracy.

Charakterystyczną cechą opisanych działań w przedszkolach jest ich zespołowy charakter. Większość poszczególnych zadań wykonywanych jest w kilkuosobowych grupach. W przytoczonych przykładach przedszkoli nie ma nauczyciela niezaangażowanego w projekt. Nad całością organizacyjnie i merytorycz-

nie czuwają dyrektorzy, którzy jednocześnie określili dodatkowe zadania także dla siebie. Ten fakt uznać można za kluczowy. Osobiste zaangażowanie dyrektora, aktywna współpraca z SORE, motywowanie zespołu wychowawców, zachęta do współpracy są ważnym aspektem dynamizującym pracę nauczycieli w ramach projektu i prognozującym jego powodzenie.

Istotnym czynnikiem warunkującym sukces projektu jest także rola Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji. Jako zewnętrzny partner, pomaga dyrektorowi i nauczycielom nie tylko w określeniu potrzeb placówki i obszarów, w jakich może się rozwijać. SORE to również osoba, która z innej perspektywy widzi funkcjonowanie szkoły/ przedszkola, ma obiektywny dystans. Dzięki temu może inspirować do zmiany, zachęcać, motywować, służyć pomysłami, radą. Ważne, aby cechy osobowości SORE, pozwoliły na stworzenie atmosfery wzajemnego zaufania, otwarcia się i dialogu. SORE musi znać mechanizmy dynamiki grupowej, techniki motywowania, strategie rozwiązywania konfliktów i sposoby wspierania we wprowadzaniu zmiany. Musi być koordynatorem działań, konsultantem, coachem. Jednocześnie należy pamiętać, że nie jest specjalistą w każdej dziedzinie i polegać musi na fachowości nauczycieli – indywidualnych jednostek oraz zespołów. Najważniejszą ideą projektu, jest bowiem założenie, że szkoła to organizacja ucząca się, bazująca na swoich zasobach – wiedzy, umiejętnościach i doświadczeniu zawo-

Wychowankowie i nauczyciele Publicznego Przedszkola nr 10 w Brzesku

dowym nauczycieli. Nauczycieli, którzy współpracują ze sobą, uczą się od siebie, wypracowują wspólne strategie, wyznaczają wspólne cele, podejmują wspólne działania i rozwiązują wspólne problemy.

Aktywizujące metody pracy w przedszkolu

Oprac: Kinga Adamczyk (SORE)

Publiczne przedszkole w Jurkowie to nieduża placówka licząca 6 nauczycieli i ponad 70 dzieci. Pani Dyrektor Magdalena Michalczyk, doświadczony pedagog w działaniach projektowych dostrzegła szansę dla młodych nauczycieli, którzy mogliby nabrać większego doświadczenia pod okiem szkoleniowca. Ekspertka w fachowy sposób podała nauczycielom ciekawe formy i metody prowadzenia zajęć, które szybko przyniosły pozytywne rezultaty. Na ostateczny efekt w Przedszkolu w Jurkowie złożyło się kilka elementów: fachowość i zaangażowanie Pani Dyrektor, gotowość nauczycieli do podniesienia swoich kwalifikacji, bardzo dobrze wykorzystany czas szkoleń prowadzonych głównie metodami aktywnymi, które od razu można było wdrożyć na zajęciach z dziećmi i kompetentny ekspert.

Projekt dał szansę nauczycielom przedszkoli na podniesienie swoich kwalifikacji bez dodatkowych kosztów. Pozwalał na wzbogacenie oferty edukacyjnej i promował ambitne placówki.

Nauczyciele Publicznego Przedszkola w Jurkowie w trakcie warsztatów „Aktywne słuchanie muzyki metodą Batti Strauss”

Projekt na pewno przyniesie korzyści, pod warunkiem, że realizujące go osoby będą zaangażowane w swoją pracę, świadome wagi dobrej diagnozy i wizji osiąganego celu.

Efektywna praca wychowawcy klasy

Oprac.: Małgorzata Budzik (SORE)

Człowiek nie może być tylko wychowywany.

Musi wychowywać samego siebie,

być dla siebie wychowawcą.

bl. Jan Paweł II

„Efektywna praca wychowawcy klasy” to temat warsztatów (9 godz.) oraz spotkań grupowych (6 godz.), w których uczestniczyli w roku szkolnym 2012/2013 nauczyciele Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Brzesku. Zajęcia odbywały się w ramach realizowanego przez Powiat Brzeski pilotażowego projektu rozwojowego dofinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego - „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”. Przedsięwzięcie wpisuje się w nowoczesny system wspierania szkół i nauczycieli obejmujący: „pomoc w diagnozowaniu obszarów problemowych, prowadzenie procesu doskonalenia w oparciu o wybrane przez poszczególne szkoły lub przedszkola oferty doskonalenia nauczycieli, powołanie i prowadzenie lokalnych sieci współpracy i samokształcenia, w celu zapewnienia wspólnego rozwiązywania problemów i wymiany doświadczeń”. (www.ore.edu.pl)

Zakres problemowy warsztatów obejmował m.in. wskazane kwestie: budowanie skutecznych relacji nauczyciel wychowawca – uczeń – rodzic; narzędzia diagnozowania zespołów klasowych; narzędzia potrzebne w pracy wychowawczej; przydatna dokumentacja w pracy nauczyciela wychowawcy (np. kontrakt wychowawca – uczeń – rodzice); metody pracy wychowawczej z grupą klasową; informacja zwrotna w budowaniu skutecznych relacji: uczeń – rodzice – nauczyciel wychowawca; zachowania uczniów w trudnej sytuacji społecznej; dialogowe i autorytarne komunikowanie się z uczniami oraz interwencja wychowawcza – dobre praktyki. Z kolei tematyka spotkań grupowych uwzględniała m.in. następujące zagadnienia: normy zachowania obowiązujące w klasie; formy współpracy z uczniami i rodzicami; kształtowanie postaw uczniów oraz nagradzanie i motywowanie uczniów.

Prowadząca szkolenie oraz warsztaty z zakresu „Efektywnej pracy wychowawcy klasy” przedstawiła

problematykę wychowawczą z perspektywy pedagogiki krytycznej, akcentującej znaczenie podmiotowości ucznia i zmiany struktury relacji edukacyjnej. Na zajęciach słuchacze mieli okazję zapoznania się z postulatami edukacji demokratycznej, a w trakcie warsztatów uczestniczyli w ćwiczeniach opartych na założeniach „teorii w działaniu” będących podstawą innowacji pedagogicznych prowadzących do kształtowania nauczyciela jako „refleksyjnego praktyka”. Wyrazem tego były prezentowane koncepcje, realizujące zasady działania myślenia dywergencyjnego oraz interdyscyplinarnego ujęcia problematyki wychowawczej. Trenerka ukazywała nauczyciela jako aktywnego kreatora procesu wychowania, dbającego o indywidualny rozwój ucznia, umiającego stawiać granice i dbającego, by granic tych przestrzegać. Myśląc o sukcesie edukacyjnym poruszono wiele kwestii dotyczących zmiany myślenia o edukacji i roli nauczyciela w procesie rozwoju ucznia. Zdaniem ekspertki: „[...] najważniejszym zadaniem nauczyciela jest aktywizacja uczniów oraz wdrażanie działań, które pozwolą uczniowi osiągać odpowiedzialność za własny rozwój oraz za budowanie pozytywnych interpersonalnych relacji. Trudnością dla współczesnego nauczyciela jest to, że zmieniły się oczekiwania wobec szkoły, gdyż wiedza przestała być wartością samą w sobie co spowodowało, że oczekiwania wobec szkoły skupiają się na zadaniach praktycznych, pomimo że system edukacyjny wymaga od niej formalizacji działań i nieustającej kontroli przyrostu wiedzy. [...] Szkoła stała się zatem miejscem, w którym zderzają się interesy polityczne, rozwojowe i edukacyjne, co musi prowadzić do systemowego konfliktu i zaburzać relację między uczniem, nauczycielem a rodzicem. Źródłem tego konfliktu jest również i to, że udało się przekonać dużą część społeczeństwa, że im mniej wiedzy, tym lepiej dla rozwoju dziecka, co przy równoczesnym wzroście oczekiwań wobec szkoły staje się dylematem zaburzającym jej funkcjonowanie”.

Jednak bez względu na koncepcję naukową, zaangażowanie nauczycieli oraz nauczycieli-wychowawców w zwiększenie efektywności procesów dydaktycznych, tak aby w maksymalnym stopniu osiągalni zaplanowane efekty wychowawcze, stanowi podstawę działań zmierzających do poprawy funkcjonowania klas i pojedynczych uczniów w sferze wychowawczej i powinno być skorelowane z budowaniem skutecznych relacji nauczyciel-wychowawca – uczeń – rodzic. Taki też cel przyświecał prowadzonym warsztatom i spotkaniom grupowym. Zdobycie wiedzy oraz umiejętności to tylko połowa sukcesu – dalsza droga, to motywacja do wprowadzenia zmiany.

Zgodnie z założeniami projektu w tym celu, aby efekt doskonalenia został osiągnięty w optymalnym stopniu, kolejne działania w ramach RPW polegały na przełożeniu nowych umiejętności na szkolną praktykę. Szkolny Organizator Rozwoju Edukacji SORE zaprosił nauczycieli do doświadczania wiedzy oraz umiejętności zdobytych podczas warsztatów oraz szkoleń, podczas konsultacji indywidualnych i grupowych. Spotkania zaplanowane bezpośrednio na terenie szkoły stanowiły dodatkową okazję do wymiany doświadczeń i rozmowy na temat działań sprawdzających się w praktyce. Etap III RPW – „Pomoc w przełożeniu nowych umiejętności nauczycieli na szkolną praktykę w formie konsultacji indywidualnych i grupowych” zgodny z założeniami projektowymi dotyczącymi przeprowadzenia zadania pn. „Przeprowadzenie procesu wspomaganie w szkołach i w przedszkolach” został zrealizowany. Udział szkoły w projekcie pozwolił na poprawę jakości oferowanych usług edukacyjnych i wychowawczych, głównie poprzez identyfikację obszarów problemowych, a następnie skuteczne rozwiązanie problemów i zapewnienie wdrożenia zmian do praktyki szkolnej.

Warto tutaj przytoczyć wyniki ankiety ewaluacyjnej służącej zbadaniu jakości realizacji działań w ramach projektu, którą uzupełniło 39 nauczycieli z 39 objętych wsparciem, co stanowi 100% uczestników. 87% respondentów zaznaczyło, że zostali objęci ww. wsparciem w ramach projektu. 97% osób ma możliwość awansu zawodowego, a 90% z tej grupy widzi potrzebę podnoszenia swoich kompetencji zawodowych. 76% respondentów oceniło jako przydatne w swojej pracy zawodowej doskonalenie realizowane bezpośrednio w szkole. Jeśli chodzi z kolei o aktywność podczas wdrażania nabytej wiedzy i umiejętności do praktyki szkolnej w ramach Roczego Planu Wspomaganie została wskazana przez 74% nauczycieli ocena wysoka. Respondenci w 74% odpowiedzieli, że ich zdaniem nastąpiło podniesie-

nie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli poprzez wdrożenie kompleksowego planu rozwoju szkoły w roku szkolnym 2012/2013.

Oferta doskonalenia „Wspieranie pracy wychowawców klas – bezpieczna szkoła”, którą wybrali nauczyciele liceum ogólnokształcącego została dopasowana do potrzeb rozwojowych szkoły. Jej realizacja miała na celu przede wszystkim zaangażowanie nauczycieli w zwiększenie efektywności procesów wychowawczych poprzez zapewnienie kompleksowego wsparcia dla wychowawców, aby w maksymalnym stopniu osiągnęli zaplanowane efekty wychowawcze oraz poprawę funkcjonowania klas i pojedynczych uczniów w sferze wychowawczej skorelowaną z budowaniem skutecznych relacji nauczyciel-wychowawca – uczeń – rodzic. Zatem na trzecim etapie realizacji rocznego planu wspomagania pn. „Przełożenie nowych umiejętności nauczycieli na szkolną praktykę” w obszarze „Wspieranie pracy wychowawców klas – bezpieczna szkoła” został wypracowany przez nauczycieli podczas warsztatów z ekspertem „Projekt efektywnego systemu współpracy nauczycieli-wychowawców oraz przydatnych dokumentów w pracy nauczyciela-wychowawcy zrealizowany w ramach Roczego Planu Wspomagania”. Nauczyciele oraz nauczyciele-wychowawcy otrzymali w tym zakresie wsparcie ze strony psychologa szkolnego (Paulina Trzaska), ekspert prowadzącej szkolenia nt. „Efektywna praca wychowawcy klasy” (dr Klaudia Węc) oraz Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji (Małgorzata Budzik). Opracowanie uwzględnia następujące dokumenty wspierające pracę wychowawców klas: „Projekt efektywnego systemu współpracy nauczycieli-wychowawców”, „Projekt kontraktu wychowawca – uczeń – rodzic”, „Kierunki współpracy wychowawczej z uczniem niedostosowanym społecznie”, „Kierunki współpracy wychowawczej z uczniem przejawiającym trudności w nauce oraz Kierunki współpracy wychowawczej z uczniem szczególnie uzdolnionym”.

Efektywna i satysfakcjonująca praca Nauczyciela 45+

Oprac.: Małgorzata Budzik (SORE)

*Krocz spokojnie wśród zgiełku i pośpiechu
– pamiętaj jaki spokój może być w ciszy.
Desiderata, 1692.*

Zespół czterdziestu nauczycieli **Technikum im. Józefa Piłsudskiego w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Brzesku** na przełomie maja i czerwca 2013 roku wziął udział w cyklu bezpłatnych oraz zorganizowanych bezpośrednio w placówce warsztatów. Zajęcia stanowiły drugi etap realizacji RPW – Roczego Planu Wspomagania w ramach projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”.

Udzielone szkole wsparcie polegało m.in. na diagnozie indywidualnej sytuacji placówki uwzględniającej jej specyficzne potrzeby rozwojowe, opracowaniu RPW, który pozwala na procesowe ujęcie zbadanych obszarów do rozwoju, doskonaleniu wiedzy oraz umiejętności nauczycieli podczas cyklu warsztatów i spotkań grupowych z ekspertem oraz wdrażaniu projektu rozwojowego w określonym aspekcie działalności szkoły pojmowanej jako organizacja ucząca się.

Szkolenie, w którym wzięła udział blisko połowa grona pedagogicznego pracującego w ZSP Nr 1 w Brzesku uwzględniało podział na określoną formę spotkania: warsztat lub spotkanie grupowe. Składało się ono z następujących czterech modułów tematycznych: „Coaching jako narzędzie planowania indywidualnego rozwoju zawodowego pracowników 45+” (3 godz., warsztat), „Rozwój osobisty pracowników 45+” (6 godz., warsztat), „Wypalenie zawodowe i radzenie sobie ze stresem” (4 godz., spotkanie grupowe) oraz „Nowe technologie w pracy nauczycieli 45+” (2 godz., spotkanie grupowe).

Zakres tematyczny obejmował m.in. takie zagadnienia jak planowanie rozwoju zawodowego pracowników 45+ z zastosowaniem narzędzi i technik coachingowych wykorzystywanych w kształtowaniu kariery zawodowej w oparciu o rozwój osobisty (np. motywowanie, zadawanie pytań, zwiększenie efektywności pracy zespołu, radzenie sobie z konfliktami w zespołach, ustalania celów, planów, rozwoju,

praca z wartościami, praca z relacjami). Inne kwestie poruszane na zajęciach to także problematyka związana z doskonaleniem w zakresie rozwoju osobistego (m.in. zarządzanie czasem, zarządzanie przez cele SMART i planowanie), budowaniem relacji interpersonalnych w pracy oraz poczucia własnej wartości. Istotnym punktem kursu były zajęcia na temat radzenia sobie z wysokim poziomem stresu, napięciem i długotrwałym zmęczeniem oraz trening odprężenia i relaksacji minimalizujący napięcie i wyczerpanie emocjonalne.

Oferta doskonalenia „Nauczyciel 45+”, którą wybrali nauczyciele technikum została dopasowana do potrzeb rozwojowych szkoły. Jej realizacja miała na celu przede wszystkim zaangażowanie nauczycieli we wzrost efektywności procesów edukacyjnych poprzez zwiększenie możliwości korzystania w kreowaniu rozwoju szkoły z wiedzy, umiejętności i doświadczeń nauczycieli 45+ dzięki wsparciu ich rozwoju osobistego. Zatem na trzecim etapie realizacji rocznego planu wspomagania pn. „Przełożenie nowych umiejętności nauczycieli na szkolną praktykę” w obszarze „Nauczyciel 45+” został wypracowany projekt katalogu „Jak radzić sobie ze stresem?”. Stanowi on wybór różnych technik oraz metod służących niwelowaniu stresu, jego skutków oraz czynników stresogennych. Znalazło się tutaj m.in.: stosowanie technik relaksacyjnych, relaksacja Jakobsona, trening autogenny Schultza, kotwiczenie stanów emocjonalnych, przeramowanie sytuacji (reframing), pozytywne myślenie (niewymaganie od siebie zbyt wiele, nie narzekanie, nie słuchanie tych, którzy narzekają, odwaga podejmowania ryzyka, gotowość na zmiany, uśmiechanie się do ludzi i do siebie), zdrowe odżywianie (jesteś tym, co jesz), wysypianie się, dbanie o relacje z bliskimi oraz medytacja, wizualizacja, modlitwa, technika Emocjonalnej Wolności, Integral Eye Movement Therapy, aktywność sportowa (pływanie, yoga, spacer, sporty sezonowe, Tai chi, biegi), a także techniki programowania neurolingwistycznego (NLP).

Stres w zawodzie nauczyciela oraz indywidualne strategie pokonywania stresu to jedno z kilku zagadnień, któremu poświęcone zostało spotkanie grupowe nt. „Wypalenie zawodowe i radzenie sobie ze stresem”. Miało ono na celu wskazanie, jak ważnym narzędziem pracy nauczyciela oraz nauczyciela-wychowawcy, wpływającym na sukcesy zawodowe, jest osobowość oraz skorelowane z nią umiejętności komunikacyjne. Zawód nauczyciela i wychowawcy obciążony jest znaczącymi oczekiwaniami społecznymi, wymaga stałego kontaktu interpersonalnego, zaangażowania, uważności oraz wymiany emocjonalnej. Dlatego tak istotne jest radzenie sobie z wysokim poziomem stresu, napięciem oraz długotrwałym zmęczeniem m.in. w relacjach z przełożonymi, współpracownikami oraz uczniami. Nauczyciel musi polegać na sobie. Narzędzia, które wykorzystuje w swojej pracy są niedoskonałe. Angażuje się i dokształca, doskonali swoją wiedzę oraz umiejętności, pracując nad osobowością i emocjami. Dlatego powstały na podstawie udzielonego wsparcia przez eksperta od wypalenia zawodowego oraz szkolnego organizatora rozwoju edukacji - SORE projekt katalogu „Jak radzić sobie ze stresem?” stanowi przykład dobrych praktyk w zakresie rozwoju osobistego, nie tylko nauczycieli 45+.

Warto tutaj zaznaczyć, że ankietę ewaluacyjną służącą zbadaniu jakości realizacji działań w ramach projektu uzupełniło 40 nauczycieli z 40 objętych wsparciem, co stanowi 100% uczestników. 97% respondentów zaznaczyło, że zostali objęci ww. wsparciem w ramach projektu. 92% osób ma możliwość awansu zawodowego, a 95% z tej grupy widzi potrzebę podnoszenia swoich kompetencji zawodowych. 77% respondentów oceniło jako przydatne w swojej pracy zawodowej doskonalenie realizowane bezpośrednio w szkole. Jeśli chodzi z kolei o aktywność podczas wdrażania nabytej wiedzy i umiejętności do praktyki szkolnej w ramach Roczego Planu Wspomagania została wskazana przez 72 % nauczycieli ocena wysoka. Respondenci w 70% odpowiedzieli, że ich zdaniem nastąpiło podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli poprzez wdrożenie kompleksowego planu rozwoju szkoły w roku szkolnym 2012/2013. Z tego wynika, że założenia projektowe dotyczące realizacji zadania pn. „Przeprowadzenie procesu wspomaganie w szkołach i w przedszkolach, Etap III - Pomoc nauczycielowi w przełożeniu nowych umiejętności na szkolną praktykę w formie konsultacji indywidualnych i grupowych” zostały zrealizowane. Udział szkoły w projekcie pozwolił na poprawę jakości oferowanych usług

edukacyjnych, głównie poprzez identyfikację obszarów problemowych, a następnie skuteczne rozwiązanie problemów i zapewnienie wdrożenia zmian do praktyki szkolnej.

Na zakończenie warto przytoczyć w tym miejscu postrzeżenie poczynione przez psychologa i trenera Annę Olszyńską – eksperta wypalenia zawodowego, która prowadziła warsztaty oraz spotkania grupowe w ZSP nr 1 w Brzesku: „Szkolenie „Coaching 45+” to ukłon w stronę samopoznania. Często nie zdajemy sobie sprawy, jakie motywy i odczucia rządzą naszym działaniem. Tym samym nie dajemy sobie szansy na właściwe „przepracowanie” istniejących emocji – efektem jest stagnacja, brak motywacji, frustracja czy utrata sensu życia. „Coaching 45+” to zyskiwanie wglądu i wyzwalanie odwagi do podejmowania wyzwań, a także umiejętność planowania (model SMART i GROW). To również samokontrola i pozbywanie się efektów przykrych doświadczeń (trening autogenny Schultza, metoda Jacobsona). Należy jednak podkreślić, że trener dostarcza tylko narzędzi do zmiany – gwarancją sukcesu jest natomiast zaangażowanie uczestników”.

Poziom zaangażowania i motywacji nauczycieli to czynniki, które mogą stanowić o powodzeniu zmian wdrażanych w placówkach oświatowych w ramach nowoczesnego systemu wsparcia nauczycieli i szkół, dlatego tak „Istotne dla wspólnego dobra jest - jak zauważa Albert Einstein - wspieranie jednostek: ponieważ tylko jednostka może wytworzyć nowe idee, które niezbędne są społeczeństwu dla jego ciągłego rozwoju, a także, w istocie, dla uniknięcia wyjałowienia i stagnacji” .

Praca z dzieckiem uzdolnionym ruchowo w przedszkolu

Oprac.: Kinga Adamczyk (SORE)

W roku szkolnym 2012/2013 w **Publicznym Przedszkolu im. Bł. Jana Pawła II w Szczepanowie** którego dyrektorem jest Marzena Babicz, dzięki realizacji oferty doskonalenia „Praca z uczniem zdolnym”, nauczyciele poszerzyli wiedzę z zakresu pracy z dziećmi uzdolnionymi muzycznie, ruchowo i tanecznie. Cykl szkoleń i warsztatów z nauczycielami poprowadziła Dorota Thomas, wielokrotna triumfatorka turniejów tanecznych, wykwalifikowany pedagog, instruktor tańca. Efektem wdrażanych umiejętności było poszerzenie oferty przedszkola o zajęcia z tańca towarzyskiego. Ponadto powstał zespół do pracy z dzieckiem zdolnym ruchowo, który ma za zadanie diagnozować potrzeby dzieci i stosownie do ich potrzeb, modyfikować plan pracy. Na przyszły rok szkolny zakłada poszerzenia zajęć tanecznych o tańce ludowe. Nauczyciele dzięki pomocy eksperta przygotowali występ z okazji Dnia Mamy oraz zakończenia roku przedszkolnego. Piękne układy taneczne, jako efekt wdrażania nabytych przez nauczycieli umiejętności, w wykonaniu przedszkolaków, podziwiali rodzice i zaproszeni goście.

Wykorzystanie TIK w pracy szkoły

Oprac.: Kinga Adamczyk (SORE)

Zespół Szkół w Tworkowej uczestniczył w projekcie edukacyjnym: „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”.

Jako ofertę wsparcia dla placówki wybrano technologie informacyjne oraz metody aktywizujące uczniów do nauki. W ramach szkoleń poprowadzonych z ekspertami nauczyciele doskonalili umiejętności obsługi e-dziennika, tablicy interaktywnej oraz wykorzystania w pracy metod mobilizujących uczniów do nauki. A wszystko to, aby lekcje były ciekawsze i stwarzały jak najlepsze możliwości przyswajania wiedzy.

Szkoła posiadała sprzęt multimedialny, który nie był w pełni wykorzystany przez nauczycieli z powodu braku umiejętności ich obsługi. Istniała ponadto potrzeba nabycia przez nauczycieli obsługi e-dziennika.

Efektom przeprowadzonych szkoleń było nabycie przez wszystkich nauczycieli kompetencji doty-

Warsztaty dotyczące obsługi tablicy interaktywnej w Zespole Szkół w Tworkowej

czących tworzenia prezentacji multimedialnych i korzystania z portali edukacyjnych, przez co lekcje stały się ciekawsze. Wykorzystano nabyte umiejętności do tworzenia dokumentów szkolnych. Dzieci otrzymały wydrukowane przez wychowawców świadectwa, co wpłynęło na poprawę wizerunku i jakości pracy placówki.

Zdaniem nauczycieli zwiększenie różnorodności form pracy na lekcjach z wykorzystaniem środków multimedialnych, zaowocowało większym zainteresowaniem uczniów w proces edukacyjny.

Wspieranie pracy wychowawców klas - Bezpieczna szkoła

Oprac.: Krystian Sroka (SORE)

Nauczyciele Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Jurkowie, w ramach realizacji projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim” wybrali obszar „Wspieranie pracy wychowawców klas – bezpieczna szkoła”.

Podstawą do dobrego wdrożenia zagadnień realizowanych podczas szkoleń okazały się osoby prowadzące szkolenia z wybranych zagadnień. Zajęcia prowadzone przez psychologa miały jeden cel, poszukiwanie rozwiązań dotyczących wybranych problemów w sposób praktyczny i zespołowy.

W szeroko pojętym obszarze bezpieczeństwa znalazło się miejsce również na zagadnienia z dziedziny bezpiecznego i zdrowego odżywiania przeprowadzone przez dietetyka z wieloletnim doświadczeniem. Osoba ta zainspirowała nauczycieli do zaangażowania się w tematy, które w teorii realizuje każda placówka, ale nie jest to analiza pogłębiona, która dociera nie tylko do dzieci ale również do rodziców.

Skutkiem tych szkoleń były lekcje wychowawcze, poświęcone dobremu i bezpiecznemu odżywianiu. Uczniowie dokonywali samodzielnej analizy składów chemicznych dowolnego wybranego przez siebie pożywienia i dzielili się na forum wrażeniami po takiej analizie.

Zaplanowano również spotkanie z rodzicami, którego celem było zwrócenie uwagi na potrzebę jedzenia pełnowartościowych posiłków i odpowiedzialność jaka spoczywa na rodzicach. Potrzebne jest również większe zainteresowanie ze strony rodziców na temat tego co jedzą ich dzieci, a także rozmowa z dziećmi i poszukiwanie „smacznych” kompromisów.

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Jurkowie wzięli również udział w konkursie plastycznym. Celem konkursu oprócz bezpiecznego i zdrowego odżywiania, było zaangażowanie jak największej ilości uczniów. Uczniowie mogli przygotowywać swoje prace w dowolnej formie plastycznej, indywidualnie i w grupach. Wykonano prace na temat: piramidy żywienia, potrzeby ruchu jako źródła właściwego funkcjonowania i wzrostu organizmu, plakaty reklamujące smaczne i zdrowe produkty i hasła które reklamują zdrowe odżywianie i zagrożenia złego odżywiania. Kilkadziesiąt prac wykonanych przez młodsze i star-

sze dzieci znalazło się na ścianach szkolnych korytarzy. Prace te stały się źródłem informacji nie tylko dla dzieci ale również dla rodziców odwiedzających szkołę.

Takie powiązanie pracy nauczycieli, zaangażowanie dzieci i rodziców, w realizację tak ważnego zadania miejmy nadzieję przyniesie trwałe zmiany w sposobie odżywiania dzieci i przyczyni się do ich lepszego zdrowia.

Powiat Brzeski dzieli się swoim doświadczeniem. Konferencja w Warszawie

Oprac.: Izabela Nadolnik (SORE)

W dniach od 4 do 5 września 2013 r. w Warszawie odbyła się konferencja inaugurująca pilotaż nowego systemu doskonalenia nauczycieli. Inicjatorem spotkania było Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Ośrodek Rozwoju Edukacji.

W zajęciach warsztatowych, stanowiących jedną z części przedsięwzięcia udział wzięło ponad 100 osób reprezentujących samorządy powiatowe, z terenu całej Polski, które od września 2013 r. roku rozpoczęły realizację projektów na rzecz wspierania szkół i przedszkoli.

Do prowadzenia warsztatów szkoleniowych zaproszeni zostali przez ORE przedstawiciele trzech powiatów: brzeskiego, wołowskiego i jaworskiego, które program systemowy zainicjowały już w styczniu 2013 r. i mają za sobą I etap działań pilotażowych.

Powiat brzeski reprezentowali: Starosta – Andrzej Potępa, Janina Motak – Dyrektor Wydziału Edukacji, Monika Kurowska – kierownik Projektu oraz Szkolni Organizatorzy Rozwoju Edukacji: Kinga Adamczyk, Izabela Linca, Izabela Nadolnik, Magdalena Wojnicka oraz Krystian Sroka a także Maria Góra i Zbigniew Ruszaj - Koordynatorzy Sieci SWiS.

W toku zajęć prowadzący prezentowali swoje doświadczenia w zakresie realizacji działań projektowych, zwracając szczególną uwagę na aspekt pragmatyczny.

Janina Motak oraz Monika Kurowska poprowadziły zajęcia z zakresu zarządzania projektem w wymiarze prawnym oraz organizacyjnym, kładąc jednocześnie nacisk na politykę pozyskiwania sojuszników wśród przedstawicieli współpracujących samorządów lokalnych.

Szkolenia brzeskich SORE skoncentrowane były wokół wyzwań i strategii w zakresie realizacji Rocznych Planów Wspomagania. Za szczególnie cenne uznali uczestnicy prezentację praktycznych rozwiązań opracowanych przez zespół projektowy i wdrożonych w toku współpracy ze szkołami

*Panel dyskusyjny z udziałem Starosty Brzeskiego
Andrzeja Potępy oraz Koordynatora SWiS
Zbigniewa Ruszaja*

*Dyrektor Wydziału Edukacji Starostwa Powiatowego
w Brzesku Janina Motak w trakcie
prowadzenia warsztatu*

i przedszkolami oraz tzw. Dekalog Koordynatora czyli wskazówki niezbędne dla efektywnej kooperacji pomiędzy kierownictwem projektu a Szkolnymi Organizatorami Rozwoju Edukacji.

Koordinatorzy sieci współpracy i samokształcenia przedstawili uczestnikom warsztatów rozwiązania dotyczące organizacji i funkcjonowania grup nauczycieli w nowatorskim modelu doskonalenia.

Uczestnicy warsztatów podkreślali walor tego spotkania, docenili możliwość pracy w małych grupach, dzięki której mogli aktywnie wymieniać się uwagami i doświadczeniami.

W drugim dniu konferencji odbył się panel dyskusyjny pt. „Wyzwania nowego systemu doskonalenia nauczycieli”, w którym udział wziął Starosta Powiatu Brzeskiego, Andrzej Potępa, relacjonując w swoich wypowiedziach znaczenie prowadzonych działań z punktu widzenia polityki oświatowej samorządu terytorialnego. Drugim reprezentantem powiatu brzeskiego w toku panelu był Zbigniew Ruszaj, który podzielił się osobistymi refleksjami dotyczącymi funkcjonowania systemu z punktu widzenia koordynatora sieci, jak i dyrektora szkoły.

Udział w konferencji był niezmiernie ważnym wydarzeniem dla zespołu reprezentującego powiat brzeski. Pozwolił nie tylko opowiedzieć o bogatych doświadczeniach, ale również skonfrontować różne koncepcje i modele pilotażu.

Spotkanie stanowiło cenną interakcję, dzięki której każdy uczestnik i szkoleniowiec miał możliwość zdobycia wielu spostrzeżeń i wartościowych pomysłów na działalność w obszarze szeroko rozumianej edukacji.

ROZDZIAŁ II

Sprawozdanie roczne z realizacji Powiatowego Programu Wspomagania w roku szkolnym 2013/2014

1. Opracowanie i monitorowanie Powiatowego Programu Wspomagania

Organizacja pracy Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji oraz Koordynatorów Sieci Współpracy i Samokształcenia.

Trafnym, skutecznie zaplanowanym i zrealizowanym przedsięwzięciem była kontynuacja współpracy z instytucjami wspomagającymi pracę szkoły tj.: Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Brzesku, Biblioteką Pedagogiczną w Tarnowie i jej Filią w Brzesku oraz Samorządowym Centrum Edukacji w Tarnowie. Współpraca ta opierała się w przede wszystkim na konsultacjach indywidualnych i grupowych udzielanych SORE w obszarach związanych z zadaniami ww. instytucji. Pracownicy tych placówek uczestniczyli ponadto w spotkaniach organizowanych przez SORE z nauczycielami w szkołach objętych Rocznymi Planami Wspomagania.

Opracowanie rocznych planów wspomagania dla szkół i placówek

Doświadczenia z roku szkolnego 2012/2013 pozwoliły na sprawne i dostosowane do potrzeb szkół, zaplanowanie wspomagania we wszystkich placówkach biorących udział w Projekcie. Pełny rok pracy SORE oraz wnioski ze sprawozdań przyczyniły się do wyeliminowania większości słabych stron zauważonych w sprawozdaniach. Plany poprzedziła analiza wstępna potrzeb szkoleniowych i wybór najważniejszego z punktu widzenia potrzeb szkoły obszaru, spośród wielu, niewątpliwie także pożądanego, ale może mniej pilnych zagadnień. Ustalenie celu ogólnego, celów szczegółowych działań w roku szkolnym,

a także wskaźników realizacji RPW umożliwiło stworzenie poszczególnych harmonogramów oraz przydzielenie zadań konkretnym osobom.

Poniżej przedstawiony zostaje przykładowy roczny plan wspomagania.

ROZNY PLAN WSPOMAGANIA SZKOŁY W OBSZARZE : NAUCZYCIEL 45 +			
Nazwa i adres szkoły			
1. Czas realizacji	Data rozpoczęcia realizacji	Data zakończenia realizacji	
	02.09.2013.	Czerwiec/lipiec 2014.	
2. Diagnoza potrzeby	<p><i>Opis zdiagnozowanego stanu wyjściowego (sytuacji szkoły).</i> Dyrektor szkoły chciałby wzmocnienia pozycji szkoły w środowisku, jej promocji i poprawy rankingu poprzez umiejętność interpretacji EWD. Rada Pedagogiczna, w związku z tym, że oświata niesie stresujące czynniki, informacje o zwolnieniach nauczycieli, zmiany w przepisach, brak stabilizacji, dlatego ważne wydaje się zadbanie o komfort psychiczny, przekładający się na codzienną pracę w szkole</p>		
3. Cel	<p><i>Opis stanu docelowego, który będzie efektem realizacji RPW.</i> CEL OGÓLNY: Zwiększenie możliwości korzystania w kreowaniu rozwoju szkoły z wiedzy, umiejętności i doświadczeń nauczycieli 45+ poprzez wsparcie ich rozwoju osobistego. CELE SZCZEGÓLNE: 1. Wzmocnienie kondycji psychofizycznej nauczycieli, pomoc w profilaktyce wypalenia zawodowego. 2. Pomoc w budowaniu programów rozwoju osobistego dotyczących siły i odporności psychicznej, komunikacji interpersonalnej, asertywności, radzenia sobie ze stresem. 3. Nabycie/ćwiczenie umiejętności związanych z pracą głosem. 4. Nabycie informacji na temat odpowiedzialności prawnej nauczycieli.</p>		
4. Zakładane wskaźniki realizacji RPW	<p><i>Mierzalne wartości pozwalające na monitorowanie i rozliczanie realizacji RPW (np. liczba nauczycieli uczestniczących w zajęciach, liczba godzin doradztwa indywidualnego, liczba godzin szkoleniowych).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> · 90% nauczycieli bierze udział w planowanych formach doskonalenia · zmniejsza się absencja nauczycieli 45+ spowodowana psychofizycznymi reakcjami organizmu na długotrwałe zmęczenie i stres · ankieta wśród nauczycieli dotycząca tego czy potrafią sobie radzić ze stresem, pozytywnie myśleć, odprężyć się czy zastosować techniki relaksacyjne. 		
5. Harmonogram realizacji RPW	Zadanie	Termin realizacji zadania	Miejsce realizacji zadania
	1. Spotkanie szkolnego organizatora rozwoju edukacji z dyrektorem szkoły (2 godz.)	02.09.2013.	Szkoła – gabinet Dyrektora
	2. Spotkanie SORE z Radą Pedagogiczną / utworzenie zespołu zadaniowego (2 godz.)	10.09.2013.	Szkoła – sala 101
	3. Warsztat diagnostyczno-rozwojowy (SORE, zespół zadaniowy) (4 godz.)	24.09.2013.	Szkoła – sala konferencyjna
	4. Wypracowanie rocznego planu wspomagania szkoły	02.09.2013 - 11.10.2013.	Szkoła
	5. spotkanie grupowe z SORE	Październik 2013	Biblioteka

	6. Warsztaty Techniki relaksacyjne, terapia wypalenia zawodowego (2 grupy - 16, 17 osób po 6 godz.)	Grudzień 2013 - Marzec 2014	Szkoła - sala 101
	7. Warsztat Techniki właściwej pracy głosem (2 grupy - 16, 17 osób po 6 godz.)	Grudzień 2013 - marzec 2014	Szkoła – sala 101
	8. Szkolenie Odpowiedzialność prawna nauczycieli (2 grupy - 16, 17 osób po 6 godz.)	Grudzień 2013 - marzec 2014	Szkoła - sala 101
	9. Konsultacje indywidualne/ grupowe SORE	Styczeń - czerwiec 2014	Szkoła – sala konferencyjna
	10. Opracowanie sprawozdania z realizacji RPW (SORE)	Czerwiec 2014	Gabinet SORE
	11. Przedstawienie przez SORE dyrektorowi szkoły sprawozdania z realizacji RPW	Czerwiec 2014	Szkoła – gabinet Dyrektora
	12. Rada pedagogiczna z udziałem SORE. Przedstawienie przez SORE sprawozdania z realizacji RPW; wspólna dyskusja; wnioski i rekomendacje.	Czerwiec/lipiec 2014	Szkoła - sala 101
6. Role osób realizujących RPW i ich zaangażowanie czasowe	Rola	Liczba godzin pracy na rzecz RPW ogółem	Liczba godzin kontaktowych¹
	Szkolny organizator rozwoju edukacji	173	23
	Ekspert zewnętrzny	36	36

¹ liczba godzin przeznaczonych na konsultacje indywidualne i grupowe, prowadzenie warsztatów dla nauczycieli, spotkania z dyrektorem szkoły/przedszkola itp., bez godzin przeznaczonych na koordynacje, organizację i sprawy administracyjne.

	Rola	Zadania
Zadania osób realizujących RPW	Szkolny organizator rozwoju edukacji	<ul style="list-style-type: none"> • spotkanie z dyrektorem szkoły • spotkanie informacyjne z Radą Pedagogiczną • warsztat diagnostyczno-rozwojowy z Zespołem Zadaniowym • wypracowanie danych oraz opracowanie Roczego Planu Wspomagania szkoły wraz ze szczegółowym programem form wsparcia dla szkoły • konsultacje grupowe i indywidualne dla nauczycieli • spotkanie podsumowujące z Radą Pedagogiczną i przedstawienie sprawozdania z realizacji RPW • udział w podsumowaniu podjętych działań – współpraca z Radą Pedagogiczną nad rekomendacjami do pracy szkoły w kolejnym roku szkolnym • zapewnienie wysokiego poziomu realizacji projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim” w ujęciu merytorycznym i organizacyjnym • organizacja i monitorowanie przebiegu form wsparcia zaplanowanych w ramach RPW zbudowanego na podstawie wybranej przez szkołę oferty doskonalenia (przygotowanej w ramach projektu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganiu szkół”) • kompleksowe wsparcie dyrektora, nauczycieli, zespołu zadaniowego, zespołów przedmiotowych we wdrożeniu do praktyki szkolnej nowych umiejętności nabytych w ramach oferty doskonalenia • pozostawanie w stałym kontakcie z dyrektorem i pracownikami zaangażowanymi w realizację rocznego planu wspomagania • wsparcie przy zapewnianiu obiegu informacji (pozostawanie w stałym kontakcie z dyrektorem i pracownikami zaangażowanymi w realizację rocznego planu wspomagania, dbanie o przepływ informacji dotyczących działań podejmowanych w ramach jego współpracy ze szkołą) • dokumentowanie podejmowanych działań
	Ekspert / specjalista	Warsztaty: 1. Techniki relaksacyjne, terapia wypalenia zawodowego 2. Techniki właściwej pracy głosem Szkolenie: 1. Odpowiedzialność prawna nauczycieli

8. Role osób korzystających ze wspomagania i wymagane zaangażowanie czasowe z ich strony	Rola	Liczba godzin zaangażowania w RPW ogółem	Liczba godzin kontaktowych²
	Dyrektor szkoły	30	23
	Nauczyciele - członkowie zespołu zadaniowego	27	27
	Pozostali nauczyciele	23	23
	Wychowawcy	23	23
	Wychowawcy świetlicy szkolnej	23	23
	Pedagog szkolny	23	23
	Psycholog szkolny	23	23
9. Zadania osób korzystających ze wspomagania	Rola	Zadania	
	Dyrektor szkoły	<ul style="list-style-type: none"> – wspólnie z radą pedagogiczną podejmuje decyzje dotyczące rozwoju szkoły – określa obszary i zasięg wspomagania – wspólnie z SORE planuje działania i konstruuje RPW na podstawie jednej wybranej oferty – nadzoruje wszystkie działania – motywuje pracowników do systematycznego i aktywnego udziału w szkoleniach i pracy w zespołach – bierze aktywny udział w zaplanowanych formach doskonalenia, konsultacjach – wdraża nowe umiejętności i wypracowane procedury – udziela informacji zwrotnej – czuwa nad tym, aby wspomaganie wpisywało się w działania szkoły i organizację pracy szkoły – bada efekty, wnioski wykorzystuje do planowania dalszej pracy – bierze udział w podsumowaniu podjętych działań – udostępnia pomieszczenia i sprzęt do realizacji szkoleń, kursów, warsztatów, konsultacji – opracowuje niezbędną dokumentację – wypełnia ankietę ewaluacyjną dotyczącą szkoleń i Projektu 	

9. Zadania osób korzystających ze wspomagania

Nauczyciele - członkowie zespołu zadaniowego

- przeprowadzają podczas warsztatu diagnostyczno-rozwojowego pogłębioną diagnozę wybranego przez RP obszaru do rozwoju
- określają stan i przyczyny obecnej sytuacji swojej szkoły
- definiują rezultaty, formułują cele , określają wizję szkoły po zmianie i planują działania
- planują wdrożenie zmiany
- opracowują zarys harmonogramu (w tym określenie kamieni milowych, sposobów monitoringu i zapewnienia trwałości zmiany)
- planują rozwój zawodowy w sposób zgodny z aktualnymi potrzebami swojej szkoły
- aktywnie uczestniczą w warsztatach, spotkaniach grupowych oraz w konsultacjach i w innych formach zaplanowanych działań
- rozwiązują bieżące problemy dydaktyczne i wychowawcze podczas konsultacji indywidualnych oraz grupowych z SORE
- stosują w pracy dydaktycznej i wychowawczej nowe umiejętności
- wprowadzają zmiany
- udzielają informacji zwrotnej na temat zaplanowanych rozwiązań
- opracowują niezbędną dokumentację
- wypełniają ankietę ewaluacyjną dotyczącą szkoleń i Projektu

Pozostali nauczyciele

- planują rozwój zawodowy w sposób zgodny z aktualnymi potrzebami swojej szkoły
- aktywnie uczestniczą w warsztatach, spotkaniach grupowych oraz w konsultacjach i w innych formach zaplanowanych działań
- rozwiązują bieżące problemy dydaktyczne i wychowawcze podczas konsultacji indywidualnych oraz grupowych z SORE
- stosują w pracy dydaktycznej i wychowawczej nowe umiejętności
- wprowadzają zmiany
- udzielają informacji zwrotnej na temat zaplanowanych rozwiązań
- opracowują niezbędną dokumentację
- wypełniają ankietę ewaluacyjną dotyczącą szkoleń i Projektu

	Wychowawcy	<ul style="list-style-type: none"> • planują rozwój zawodowy w sposób zgodny z aktualnymi potrzebami swojej szkoły • aktywnie uczestniczą w warsztatach, spotkaniach grupowych oraz w konsultacjach i w innych formach zaplanowanych działań • rozwiązują bieżące problemy dydaktyczne i wychowawcze podczas konsultacji indywidualnych oraz grupowych z SORE • stosują w pracy dydaktycznej i wychowawczej nowe umiejętności • wprowadzają zmiany • udzielają informacji zwrotnej na temat zaplanowanych rozwiązań • opracowują niezbędną dokumentację – wypełniają ankietę ewaluacyjną dotyczącą szkoleń i Projektu 	
	Wychowawcy świetlicy szkolnej	<ul style="list-style-type: none"> • planują rozwój zawodowy w sposób zgodny z aktualnymi potrzebami swojej szkoły • aktywnie uczestniczą w warsztatach, spotkaniach grupowych oraz w konsultacjach i w innych formach zaplanowanych działań • rozwiązują bieżące problemy dydaktyczne i wychowawcze podczas konsultacji indywidualnych oraz grupowych z SORE • stosują w pracy dydaktycznej i wychowawczej nowe umiejętności – wprowadzają zmiany – wypełniają ankietę ewaluacyjną dotyczącą szkoleń i Projektu 	
	Pedagog szkolny Psycholog szkolny	<ul style="list-style-type: none"> • wspiera nauczycieli we wdrażaniu do praktyki zawodowej zmian wprowadzanych w oświacie • wspiera nauczycieli we wprowadzaniu zmian i nowatorskich rozwiązań • udziela informacji zwrotnej na temat zaplanowanych rozwiązań – wypełnia ankietę ewaluacyjną dotyczącą szkoleń i Projektu 	
10. Sprawozdanie z realizacji działań (zadanie SORE)	<i>Opis działań przeprowadzonych w ramach RPW</i>		

Zaplanowanie sieci współpracy i samokształcenia

W roku szkolnym 2013/2014 uczestnicy sieci współpracy wybrali nowe obszary, zgodne z aktualnymi potrzebami nauczycieli i dyrektorów.

Były to:

1. Skuteczne sposoby zachęcania uczniów do czytania.
2. Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów?
3. Jak wspierać dziecko w uczeniu się matematyki?
4. Zadania dyrektora w zakresie podnoszenia jakości pracy szkoły – prawo oświatowe w praktyce.

Uwagę zwraca bardzo aktualny wybór problemów, które są udziałem nauczycieli i dyrektorów w szkołach praktycznie wszystkich typów i etapów edukacyjnych. Wymiana doświadczeń nauczycieli pracujących z dziećmi i młodzieżą na różnych etapach jej rozwoju wydaje się być bardzo korzystna z punktu widzenia efektywności pracy oraz ciągłości podejmowanych przez kolejne szkoły działań w stosunku do swych wychowanków. Wszak na sukces edukacyjny dziecka składają się działania nauczycieli od przedszkola do szkoły ponadgimnazjalnej.-

Poniżej przedstawiono plan pracy jednej z sieci.

Temat sieci: Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów?

Temat spotkania	Data/godz.	Problematyka spotkania	Planowane działania sieci
1. Spotkanie organizacyjne. Integracja grupy (czas trwania 4 godz. dydaktyczne)	29.10.2013 godz.15.30	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integracja grupy. 2. Przedstawienie założeń pracy sieci współpracy i samokształcenia z prezentacją możliwości platformy internetowej. 3. Omówienie celów i założeń projektu sieciowego 4. Dyskusja nad koniecznością wdrażania uczniów różnych typów szkół do twórczego (kreatywnego) myślenia. 5. Diagnozowanie stosowanych metod wdrażających do refleksyjnego i twórczego podejmowania problemów przez uczniów. 6. Rozpatrzenie roli nauczyciela we wprowadzaniu wychowanków w twórcze myślenie. 7. Określenie potrzeb związanych z doskonaleniem w ramach pracy sieci dotyczącym wdrażania do twórczego myślenia. <p>Ustalenie planu działania sieci.</p>	<p>Wdrożenie do pracy w sieci- rejestracja uczestników na Platformie, stworzenie sieci.</p> <p>Wymiana informacji na temat rozwiązań praktycznych zmierzających do wraźniania uczniów w twórcze działania.</p>
2. Wyzwalanie kreatywności ucznia. (4 godz. dydaktyczne)	12.12.2013 godz.15.00	<ol style="list-style-type: none"> 1. Warsztaty kreatywności - jak inspirować uczniów do kreatywności? 2. Omówienie warsztatów. 3. Prezentacja własnych doświadczeń rozwijania kreatywności w pracy z klasą/ grupą na różnych zajęciach z dziećmi. 4. Praca w grupach nad konkretnymi problemami edukacyjnymi, np. jak ciekawie zrealizować temat: „Narkomania na wyciągnięcie ręki”. 5. Dyskusja nad czynnikami motywującymi do twórczego rozwiązywania problemów (zadań): <ul style="list-style-type: none"> - opracowanie problemu z podziałem na grupy (poziom kształcenia, bloki przedmiotowe, koncentracja na rozwiązywanym problemie) 6. Tworzenie sytuacji dydaktycznych sprzyjających twórczemu myśleniu: <ul style="list-style-type: none"> - wielość sytuacji dydaktycznych z możliwością wyboru, - uczenie się przez przeżywanie, - wspomaganie kreatywności ucznia, - generatywność rozwiązań twórczych w edukacji dzieci i młodzieży. 7. Osobowość nauczyciela w wyzwalaniu twórczości uczniów: <ul style="list-style-type: none"> - kompetencje nauczyciela, - osobowość nauczyciela. 8. Propozycje własnych rozwiązań metodycznych sprzyjających twórczemu myśleniu. 	<p>Wymiana opracowań metodycznych i dyskusja nad nimi (po zastosowaniu praktycznym).</p> <p>Częściowe opracowania materiałów metodycznych grupy.</p> <p>Dzielenie się pomysłami metodycznymi, np. scenariuszami lekcji, ciekawymi metodami, polecaną literaturą.</p> <p>Wspólne tworzenie netografii, czyli zbioru linków do zasobów internetowych związanych z kreatywnością, metodami twórczymi, z tematyką pracy dydaktyczno- wychowawczej.</p> <p>Dyskusja na temat kreatywności i jej zastosowania w szkole.</p>

3. Kreatywność ucznia poza szkołą	14.01.2014 godz.15.00	Warsztaty kreatywności: pokaz z wykorzystaniem metod aktywności kreatywnej – kreatywność w sztuce – przykład „dobrej praktyki” (45-minutowa prezentacja+ warsztat praktyczny). 2. Omówienie warsztatów. 3. Dyskusja na temat: jak być kreatywnym nauczycielem w poza szkolnych formach aktywności dzieci itp. 4. Praca w grupach nad konkretnymi problemami edukacyjnymi, np. jak na wycieczce szkolnej rozwijać kreatywność uczniów?	Wspólne opracowanie/ dostosowanie sposobów rozwijania kreatywności uczniów do uczenia się i nauczania różnych przedmiotów. Dyskusja na temat poruszanych zagadnień.
4. Trening twórczości i koncentracji	11.03.2014 godz.15.00	Warsztaty prowadzone przez specjalistę z zakresu treningu twórczości i technik koncentracji dzieci i koncentracji na problemie (psychotechniki): - praktyczne wdrażanie rozwiązań proponowanych podczas szkolenia, - Stosowanie psychotechnik koncentracji na różnych poziomach kształcenia. - poszukiwanie możliwości zastosowania zaproponowanych metod w nauczaniu/ uczeniu się różnych przedmiotów	Dyskusja w sieci nad rozwiązaniami zaproponowanymi przez eksperta Wymiana poglądów na temat zastosowania proponowanych rozwiązań w uczeniu się i sposobu wprowadzenia metody. Poszukiwanie najlepszych rozwiązań dydaktycznych sprzyjających twórczemu myśleniu.
5. Ewaluacja podjętych działań. Poszukiwanie możliwości zastosowania nabytej wiedzy i umiejętności.	5.06.2014 godz.15.00	Próba przygotowania materiałów szkoleniowych dla nauczycieli podejmujących twórczą pracę z uczniami. Zestaw metod rozbudzających kreatywność uczniów.	Dyskusje - jak twórczo wykorzystać doświadczenia nabyte podczas pracy w sieci? – dyskusje wymiany poglądów. Kreatywność w pracy nauczyciela.

Monitorowanie Powiatowego Programu Wspomagania

Oprac.: Monika Dąbrowska (Kierownik Projektu)

Ważnym elementem projektu pn. „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, było bieżące koordynowanie zaplanowanych działań, a także monitorowanie pracy SORE i koordynatorów sieci współpracy. Dało to możliwość nie tylko wymiany doświadczeń, ale przede wszystkim korekty działań, co jest naturalną konsekwencją programu pilotażowego. Kierownikowi projektu umożliwiło bieżący nadzór nad projektem, w tym realizacji harmonogramów szkoleń oraz reagowanie na sygnały płynące od koordynatorów.

Z uwagi na fakt, iż pilotaż zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli realizowany był jako projekt w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki podstawą jego monitorowania był postęp rzeczowy i finansowy opracowywany co kwartał do wniosków o płatność, składanych do Ośrodka Rozwoju Edukacji:

Monitorowanie postępu rzeczowego: postęp rzeczowy projektu weryfikowany był na podstawie narzędzi sprawdzających rezultaty i produkty wypracowane w trakcie realizacji zadań merytorycznych, np. karty zgłoszeniowe, deklaracje przystąpienia do projektu, sprawozdania, roczne plany wspomagania, listy obecności, karty konsultacji etc. Prowadzona była bieżąca weryfikacja realizacji prac projektowych - sprawdzanie poprawności pod względem merytorycznym oraz zgodności z przyjętym harmonogramem czasowym.

Monitorowanie postępu finansowego: prowadzona była systematyczna obserwacja realizacji budżetu projektu przez zespół zarządzający. Weryfikacja następowała poprzez robocze arkusze kalkulacyjne, ewidencję przepływów finansowych oraz podczas składania do IP2 wniosków o płatność.

Wizyty monitorujące:

Weryfikacja rzeczywistej realizacji projektu oraz faktycznego postępu rzeczowego projektu (np. na miejscu szkolenia). Personel zarządzający odbywał wizyty monitorujące w szkołach, na terenie których realizowany był projekt, podczas realizacji form doskonalenia - zarówno prowadzonych przez SORE jak i ekspertów zewnętrznych. Z każdej wizyty spisane zostało sprawozdanie.

Badania ankietowe:

W celu monitorowania jakości oferowanych w ramach projektu usług zaprojektowane zostały źródła pomiaru jakim są ankiety. Krótsze w swojej formie ankiety rozdawane były uczestnikom projektu po każdej formie wsparcia (w ten sposób na bieżąco sprawdzana będzie satysfakcja uczestników z materiałów szkoleniowych, cateringu, poziomu ekspertów).

Pod koniec realizacji projektu przeprowadzone było badanie ankietowe badające całościowo system doskonalenia nauczycieli wdrażany w Powiecie Brzeskim. Zostały opracowane ankiety w wersji dla nauczycieli/lek oraz dla dyrektorów.

Wywiady:

Początkowo planowane były wywiady z losowo wybranymi uczestnikami Projektu czyli nauczycielami oraz dyrektorami szkół. Zrezygnowano jednak z tej formy z uwagi na rozległą prowadzoną przez Ośrodek Rozwoju Edukacji ewaluację, podczas której przeprowadzono wywiady zarówno z dyrektorami, jak i nauczycielami.

Spotkanie ewaluacyjno-informacyjne:

Dla dyrektorów szkół zorganizowane zostało w czerwcu 2014 r. spotkanie ewaluacyjno-informacyjne. Podczas spotkania omawiano jakość przeprowadzonych działań projektowych. Podczas spotkania przedstawiono również stan realizacji projektu oraz wspólnie wyznaczono kierunki na przyszłość. Szkolni Organizatorzy Rozwoju Edukacji przedstawili prezentację na temat roli wspomagania na etapie wdrożenia i podsumowanie RPW. Na koniec spotkania przygotowano panel szkoleniowy w temacie - „Zmiany w nadzorze pedagogicznym a nowoczesne wspomaganie pracy szkół”.

Przemówienie Starosty Powiatu Brzeskiego Andrzeja Potępy w trakcie spotkania ewaluacyjno-informacyjnego dla dyrektorów oraz przedstawicieli samorządów lokalnych

Wykład Zastępcy Dyrektora Wydziału Nadzoru Pedagogicznego i Rozwoju Edukacji Kuratorium Oświaty w Krakowie Artura Paska

Cotygodniowe spotkania zespołu projektowego:

Zgodnie z planem kontynuowane były spotkania, na których omawiano sprawy związane z realizacją zadań przez SORE oraz koordynatorów sieci, jak również sprawy związane z zarządzaniem projektem. SORE sprawozdawali się z działań podjętych w ciągu tygodnia na rzecz projektu (działania w szkołach, stopień opracowania dokumentów projektowych - etc.), omawiane były również wydarzenia z całego tygodnia związane z funkcjonowaniem sieci współpracy i samokształcenia.

Wspólnie omawiane były trudności z jakimi zetknęli się SORE i koordynatorzy w swojej pracy oraz następowała wymiana doświadczeń między pracownikami. Po części sprawozdawczej omawiane były przez kierownika projektu sprawy związane z bieżącym funkcjonowaniem projektu.

Ankiety ewaluacyjne realizowane w trakcie drugiego roku wdrażania projektu

oprac.: Krystian Sroka (SORE)

ANKIETA DYREKTORSKA 2014

1. Czy Pani/Pan widzi potrzebę podnoszenia kwalifikacji zawodowych nauczycieli?

TAK 100 %

NIE 0 %

2. Proszę ocenić aspiracje nauczycieli w zakresie doskonalenia zawodowego:

WYSOKIE 57 %

UMIARKOWANE 43 %

NISKE 0 %

3. Jakie korzyści odniosła(o) Pani/Pana szkoła/przedszkole dzięki objęciu placówki programem wsparcia w ramach projektu?

Najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

a. nowe umiejętności

b. podniesienie kompetencji

c. wspólne szkolenie wszystkich nauczycieli na terenie szkoły

d. integracja zespołu nauczycieli

4. Proszę ocenić w skali od 1 do 5 poprawę spójności programu doskonalenia nauczycieli z potrzebami szkoły/przedszkola dzięki wdrożeniu Roczno Planu Wspomagania, gdzie 1 to brak poprawy, a 5 to pełna poprawa.

5 – 53 %

4 – 44 %

3 – 3 %

2 – 0 %

1 – 0 %

5. W jaki sposób wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli może pomóc w rozwoju Pani/Pana szkoły/przedszkola?

Najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- a. przełożenie na praktykę szkolną
- b. poprawa efektywności pracy szkoły
- c. podniesienie jakości pracy szkoły
- d. większa motywacja nauczycieli
- e. podniesienie kwalifikacji/kompetencji

6. Który etap realizacji Roczego Planu Wspomagania zdaniem Pani Dyrektor /Pana Dyrektora był najbardziej przydatny dla doskonalenia kluczowych kompetencji nauczycieli i dlaczego?

Najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- a. warsztaty i szkolenia
- b. wdrażanie
- c. wszystkie etapy
- d. diagnoza

7. Który etap realizacji Roczego Planu Wspomagania zdaniem Pani Dyrektor /Pana Dyrektora był najmniej przydatny dla doskonalenia kluczowych kompetencji nauczycieli i dlaczego?

Najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- a. diagnoza potrzeb

8. Jak ocenia Pani/Pan podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli w Pani/Pana szkole/ przedszkolu poprzez wdrożenie kompleksowego planu wsparcia w roku szkolnym 2013/2014?

BARDZO DOBRZE	68%
DOBRZE	30%
SŁABO	2%

9. Pani/Pana zdaniem aktywność nauczycieli w czasie realizacji kompleksowego planu wsparcia była?

BARDZO WYSOKA	39%
ŚREDNIA	57%
NISKA	4%

10. Które z zadań nauczycieli podejmowanych w ramach realizacji RPW jest według Pani/Pana najistotniejsze?

Najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- a. wykorzystanie w praktyce
- b. wdrażanie
- c. właściwa diagnoza

11. Które z zadań dyrektora szkoły podejmowanych w ramach realizacji RPW jest według Pani/Pana najistotniejsze?

Najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- a. motywowanie nauczycieli
- b. diagnoza
- c. współpraca z SORE
- d. ewaluacja - badanie efektów

12. Które z zadań Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji podejmowanych w ramach realizacji RPW jest według Pani/Pana najistotniejsze?

Najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- a. dobra organizacja szkoleń
- b. dobra współpraca z dyrektorem i nauczycielami
- c. konsultacje
- d. wszystkie zadania

13. Jak ocenia Pani/Pan podniesienie swoich kompetencji w zakresie przeprowadzenia diagnozy potrzeb szkoły/przedszkola w obszarze doskonalenia nauczycieli?

BARDZO DOBRZE	50%
DOBRZE	48%
SŁABO	1%
NIE ZOSTAŁY PODNIESIONE	1%

1. Proszę ocenić w skali od 1 do 5 stopień satysfakcji zawodowej, gdzie 1 to brak satysfakcji, a 5 to pełna satysfakcja.

1	2	3	4	5

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB					WYNIK PODANY W PROCENTACH				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
6	18	103	468	613	0	1,5	8,5	39	51

2. Czy Pani/Pan został(a) objęta(y) wsparciem w ramach projektu?

TAK NIE

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB		WYNIK PODANY W PROCENTACH	
TAK	NIE	TAK	NIE
1213	3	100	0

3. Czy Pani/Pan ma możliwość awansu zawodowego?

TAK NIE

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB		WYNIK PODANY W PROCENTACH	
TAK	NIE	TAK	NIE
979	237	81	19

4. Czy Pani/Pan widzi potrzebę podnoszenia swoich kompetencji zawodowych?

TAK NIE

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB		WYNIK PODANY W PROCENTACH	
TAK	NIE	TAK	NIE
1188	27	98	2

5. Proszę ocenić poziom własnego zaangażowania we wsparcie pracy szkoły/ przedszkola poprzez podnoszenie kompetencji zawodowych w skali od 1 do 5, gdzie 1 to brak zaangażowania, a 5 to pełne zaangażowanie.

1	2	3	4	5

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB					WYNIK PODANY W PROCENTACH				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
0	5	86	437	683	0	0,5	7	36	56,5

6. Czy uczestnictwo w projekcie umożliwiło Pani/Panu podniesienie kompetencji?

TAK NIE

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB		WYNIK PODANY W PROCENTACH	
TAK	NIE	TAK	NIE
1112	83	93	7

7. Jak ocenia Pani/Pan przydatność doskonalenia realizowanego bezpośrednio w szkole/przedszkolu w swojej pracy zawodowej?

przydatne mało przydatne nieprzydatne

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB			WYNIK PODANY W PROCENTACH		
przydatne	mało przydatne	nieprzydatne	przydatne	mało przydatne	nieprzydatne
1050	153	13	86	13	1

8. Pani/Pana aktywność podczas wdrażania nabytej wiedzy i umiejętności do praktyki szkolnej/ przedszkolnej w ramach Roczno Planu Wspomagania była:

wysoka średnia niska

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB			WYNIK PODANY W PROCENTACH		
WYSOKA	ŚREDNIA	NISKA	WYSOKA	SREDNIA	NISKA
753	446	17	62	37	1

9. Czy Pani/Pana zdaniem dobór i forma warsztatów oraz spotkań grupowych były efektywne?

bardzo efektywne efektywne mało efektywne nieefektywne

WYNIK PODANY W L.OSÓB				WYNIK PODANY W PROCENTACH			
b.efekt.	efekt.	m.efekt.	nieefekt.	b.efekt.	efekt.	m.efek.	nieefek.
445	665	95	11	36	55	8	1

10. Materiały biurowe otrzymane w ramach realizacji szkoleń były:

użyteczne częściowo użyteczne nieużyteczne

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB			WYNIK PODANY W PROCENTACH		
UŻYTECZNE	CZĘŚCIOWO UŻYTECZNE	NIEUŻYTECZNE	UŻYTECZNE	CZĘŚCIOWO UŻYTECZNE	NIEUŻYTECZNE
898	292	28	74	24	2

11. Jak ocenia Pani/Pan skuteczność i przydatność realizacji zadań w ramach kompleksowego planu wspomaganie rozwoju szkoły/przedszkola w roku szkolnym 2013/2014? Proszę wskazać jedną odpowiedź, gdzie 1 to niski poziom, a 5 to bardzo wysoki poziom skuteczności i przydatności kompleksowego planu.

1	2	3	4	5

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB					WYNIK PODANY W PROCENTACH				
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
14	33	177	506	479	1	3	15	42	39

12. Jak ocenia Pani/Pan poprawę spójności programu doskonalenia nauczycieli z potrzebami szkoły/ przedszkola dzięki wdrożeniu Roczego Planu Wspomaganie w roku szkolnym 2013/2014?

bardzo dobrze dobrze niezbyt dobrze nie nastąpiła poprawa

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB				WYNIK PODANY W PROCENTACH			
b. dobrze	dobrze	niezbyt dobrze	nie nastąpiła poprawa	b. dobrze	dobrze	niezbyt dobrze	nie nastąpiła poprawa
458	660	69	17	38	55	6	1

13. Z którego etapu realizacji RPW był(a) Pani/Pan najbardziej zadowolona(y) i dlaczego?

230 głosów - szkolenia/warsztaty

128 głosów - wdrożenie

14. Z którego etapu realizacji RPW był(a) Pani/Pan najmniej zadowolona(y) i dlaczego?
niewielka liczba odpowiedzi

15. Czy Pani/Pana zdaniem nastąpiło podniesienie jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli poprzez wdrożenie kompleksowego planu rozwoju szkoły/przedszkola w roku szkolnym 2013/2014?

tak

nie

trudno powiedzieć

WYNIK PODANY W LICZBIE OSÓB			WYNIK PODANY W PROCENTACH		
TAK	NIE	TRUDNO POWIEDZIEĆ	TAK	NIE	TRUDNO POWIEDZIEĆ
857	49	300	71	4	25

16. Pani/ Pana dodatkowe sugestie dotyczące jakości funkcjonowania systemu doskonalenia nauczycieli:

niewielka liczba odpowiedzi

17. Proszę ocenić pracę Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza niedostateczny poziom, a 5 bardzo dobry poziom pracy:

	1	2	3	4	5
Przygotowanie merytoryczne					
Umiejętności organizacyjne					
Zaangażowanie w proces doskonalenia					
Dyspozycyjność					

WYNIK PODANY W PROCENTACH

	1	2	3	4	5
Przygotowanie merytoryczne	0	1	4	19	76
Umiejętności organizacyjne	0	1	3	18	78
Zaangażowanie w proces doskonalenia	0	1	3	17	79
Dyspozycyjność	0	0	3	15	82

2. Wsparcie zewnętrzne Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji

Konferencja: „ Co mówią dane..?. Rola wspomagania na etapie diagnozowania potrzeb szkoły/placówki; 12-14 września 2013 r. Ożarów Mazowiecki

Wykłady wstępne wygłosili:

1. Jarosław Kordziński: „Diagnoza dla rozwoju”

Cel: Przedstawienie idei zarządzania jakością (pozytywna zmiana szkoły w oparciu o efektywne łączenie procesu diagnozowania , rozpoznawania potrzeb rozwojowych szkoły) z definiowaniem rezultatów zmiany oraz działań umożliwiających ich osiągnięcie.

Treści:

- poszukiwanie informacji na temat źródeł oraz celów niezbędnej zmiany,
- zasady rozpoznawania i analizowania potrzeb oraz możliwości rozwojowych,
- diagnoza potrzeb rozwojowych szkoły w pracy SORE.

2. Ewa Stożek: „ Egzamininy zewnętrzne dla rozwoju szkoły”

Cel: Przedstawienie różnych wskaźników egzaminacyjnych oraz narzędzi do analizowania wyników egzaminacyjnych z wykorzystaniem metody edukacyjnej wartości dodanej. Przedstawienie przykładów wykorzystania wskaźników EWD w ewaluacji wewnętrznej szkoły.

Treści:

- ewaluacyjne wskaźniki egzaminacyjne,
- włączanie wskaźników EWD do ewaluacji wewnętrznej szkół,
- rozpoznawanie możliwości rozwojowych szkoły na podstawie wyników egzaminacyjnych.

3. Anna Gocłowska: „ Ewaluacja w nadzorze pedagogicznym”

Cel: Zapoznanie z kluczowymi aspektami nowego nadzoru pedagogicznego ze zwróceniem szczególnej uwagi na ewaluację.

Treści:

- definicje ewaluacji,
- ewaluacja-generalia procesu,
- rodzaje ewaluacji,
- wyzwania współczesności, a rola szkoły/systemu oświaty,
- wymagania państwa jako przedmiot ewaluacji,
- jak powstaje raport i co można o nim powiedzieć,
- z jakiej perspektywy patrzymy na placówkę.

Następnie uczestnicy szkolili się w 10 grupach realizujących 5 sesji tematycznych:

1. „Od danych do wiedzy o szkole. Jak wykorzystać wyniki egzaminów zewnętrznych do rozwoju pracy szkół”.

2. „Wykorzystanie wyników egzaminów zewnętrznych – edukacyjna wartość dodana.

3. „ Narzędzia i sposoby pracy z ludźmi”.

4. „ Ewaluacja wewnętrzna”.

5. „ Ewaluacja zewnętrzna”.

Konferencję zakończyły wykłady: dra Jacka Strzemiecznego „Efektywne doskonalenie nauczycieli”, oraz Krzysztofa Wojewodzica „Cyfrowy SORE”.

Konferencja „Jakość edukacji czy/i jakość ewaluacji. Ucząca się szkoła”.
12-15 kwietnia 2014 r. w Zakopanem.

Była to kolejna konferencja, której zadanie polegało na zainspirowaniu dyskusji nad tym jak organizacje mogą się uczyć i współpracować w procesie wprowadzania zmiany. Uczestnicy podjęli próbę odpowiedzi na pytanie: jakiej szkoły potrzebujemy – jakiej szkoły chcemy?

Wykład wprowadzający wygłosili Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Joanna Berdzik oraz dr hab. Grzegorz Mazurkiewicz.

Przez cztery dni uczestnicy brali udział w sesjach tematycznych. Pierwsza poświęcona była wymaganiom państwa, jakie mają za zadanie spełniać placówki oświatowe. Następne sesje dotyczyły tematów:

- „Profesjonalne uczone się społeczności- wykorzystanie danych na temat osiągnięć uczniów dla poprawy praktyki nauczycieli” - dr Chris Willis
- „Jak sposób pracy uczniów na lekcji wpływa na ich osiągnięcia? - wnioski z analizy wyników ewaluacji zewnętrznej i wskaźników EWD”- Agnieszka Borek
- „Neurodydaktyka dorastania albo po co nam nastolatki”- dr Marek Kaczmarzyk
- „Obserwacja lekcji i analiza osiągnięć uczniów jako punkt odniesienia w zmianach amerykańskiej polityki ewaluacji pracy nauczycieli”- dr Kyle Ingle, dr Jim Fritz
- „Wykorzystanie wyników egzaminacyjnych w szkole uczącej się (SUS)” – Lech Gawryłow, dr Maria Szmigiel.

Konferencję zakończył wykład dr hab. Henryka Mizerka: „Evidence-based practice w edukacji. Inspiracje dla organizacji, które ucząc innych uczą się same.”

Niezwykle ciekawe były rozmowy kularowe odbywające się w ramach tzw. Word Cafe czy wymiana doświadczeń w grupach. Były to spotkania ludzi z różnych regionów, których łączy wspólny temat – polska szkoła.

Konferencja : „Raport z ewaluacji szansą na sukces szkoły”
8-9.05.2014 r. Kraków.

Były to zajęcia poświęcone wykorzystaniu raportu z ewaluacji do planowania rozwoju szkoły i budowania oferty wsparcia. W trakcie odbyło się 5 sesji, podczas których uczestnicy poznali:

- wymagania Państwa jako wyznaczniki kierunków rozwojowych placówek,
- zasady ewaluacji,
- nowe zmiany w ustawie,
- jak czytać raport,
- jak określić mocne i słabe strony szkoły,
- jak pomóc jej w sformułowaniu wniosków oraz propozycji zmian,
- czy raport można odłożyć na półkę?

Letnia Akademia Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji
29.06.-04.07.2014 r. Ruciane Nida.

Uczestnicy poznali oraz doskonalili umiejętności trenerskie z zakresu:

- inicjowania pracy zespołu,
- organizacji pracy zespołowej,
- zarządzania czasem,
- motywowania zespołu,
- zarządzania stresem,
 - konflikty,
 - asertywność.

Dzielenie się dobrymi praktykami: Publiczne Przedszkole w Jurkowie prezentowane na konferencji Ośrodka Rozwoju Edukacji w Warszawie.

W dniach 13-15 marca 2014 r. w Warszawie odbyła się organizowana przez Ośrodek Rozwoju Edukacji konferencja poświęcona pilotażowi nowego systemu doskonalenia nauczycieli.

Na konferencję zaproszono Szkolnego Organizatora Rozwoju Edukacji – Kingę Adamczyk współpracującą z Publicznym Przedszkolem w Jurkowie, która zaprezentowała wszystkie etapy pracy placówki w projekcie oraz niezwykle efektywne wykorzystanie warsztatów i szkoleń w praktyce pedagogicznej. Prezentacja na temat Publicznego Przedszkola w Jurkowie, przedstawiała sposoby wdrażania przez placówkę nowej metody aktywnego słuchania muzyki według Batti Strauss.

Uczestnicy konferencji podkreślili bardzo trafny dobór metody do diagnozy potrzeb rozwojowych przedszkola, a przede wszystkim współpracę i zaangażowanie Pani Dyrektor Magdaleny Michalczyk oraz nauczycieli. Zwrócono uwagę na pomysłowość grona pedagogicznego, przyjazną atmosferę pracy z dziećmi oraz efekty pracy. Zainteresowanie wzbudził arkusz samoewaluacji dla nauczycieli, nagrywanie oraz analiza zajęć na spotkaniach grupowych i zajęcia otwarte dla rodziców.

Jako niezwykle nowatorskie określono funkcjonowanie Zespołu Samokształceniowego Nauczycieli Edukacji Przedszkolnej Gminy Czchów, w ramach którego przedszkole z Jurkowa mogło podzielić się z innymi placówkami doświadczeniami związanymi z poznaną w ramach projektu metodą aktywnego słuchania muzyki.

Współpraca brzeskich SORE z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w Warszawie.

	Termin/ miejsce	Temat/cel	Uczestnicy
1.	4-5.09.2013 r. WARSZAWA	Ogólnopolska konferencja „Wyzwania i strategie działania w zakresie rocznych planów wspomagania”/ prezentacja praktycznych rozwiązań opracowanych przez zespół projektowy i wdrożonych w tok współpracy ze szkołami i przedszkolami.	Kinga Adamczyk Maria Góra Izabela Linca Izabela Nadolnik Zbigniew Ruszaj Krystian Sroka Magdalena Wojnicka
2.	24-25.01.2014 r. SULEJÓWEK	Opracowanie koncepcji „Poradnika SORE” pod red. J. Kordzińskiego. Publikacja ORE.	Anna Hojnowska Izabela Nadolnik

3.	8.03.2014 r. SULEJÓWEK	Przygotowanie koncepcji oraz scenariusza ogólnopolskiej konferencji dla Szkolnych Organizatorów Rozwoju Edukacji.	Izabela Nadolnik
4.	13- 15.03.2014 r. WARSZAWA	Ogólnopolska konferencja „Rola SORE na etapie wdrożenia i podsumowania RPW”/ warsztaty dla osób prowadzących pilotaż, prezentacje „dobrych praktyk”.	Kinga Adamczyk Izabela Nadolnik
5.	14- 15. 06. 2014 r. SULEJÓWEK	Przygotowanie koncepcji oraz scenariusza ogólnopolskiej konferencji dla SORE (przewidywany termin: październik 2014 r.)	Kinga Adamczyk Izabela Nadolnik
6.	29.06.-4.07.2014 r. RUCIANE-NIDA	LETNIA AKADEMIA SORE Trening umiejętności coachingowych	Kinga Adamczyk Izabela Nadolnik

3. Realizacja wspomaganie w szkołach i przedszkolach oraz wnioski i rekomendacje indywidualne

Poniżej przedstawione zostało przykładowe sprawozdanie SORE z realizacji zadań w roku szkolnym 2013/2014.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI DZIAŁAŃ ROCZNEGO PLANU WSPOMAGANIA W SZKOLE/PRZEDSZKOLU W OBSZARZE WYKORZYSTANIE TIK NA ZAJĘCIACH EDUKACYJNYCH - BEZPIECZNY INTERNET -		
Nazwa i adres szkoły/ przedszkola		
Czas realizacji	Data rozpoczęcia realizacji	Data zakończenia realizacji
	09.09.2013	30.08.2014
Informacja o szkole/ przedszkolu w określonym obszarze do rozwoju i przyjęty cel główny	<p>Nadzór przeprowadzony przez pana dyrektora wykazał iż jest duża grupa nauczycieli, która mało korzysta z nowoczesnych technologii, na zajęciach przedmiotów nie-informatycznych, stąd wybrany obszar – „Wykorzystanie TIK na zajęciach edukacyjnych – bezpieczny Internet”. Zauważył przy tym dość małe zainteresowanie nauczycieli pełniejszym włączeniem narzędzi informatycznych do warsztatu pracy. Dodatkowo szkoła pozyskała kilka tablic interaktywnych, które należało dostosować do pracy na lekcji.</p> <p>Sami nauczyciele zgłaszają problem i chęć wzmocnienia swoich umiejętności w tym obszarze, jako główne powody podają:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ogólna tematyka szkoleń w tej dziedzinie – niedostosowana do potrzeb nauczyciela • zbyt duże grupy na szkoleniach, oraz brak dostępności do stanowiska – mała indywidualizacja • wysokie ceny szkoleń z zakresu technologii informatycznych – dotyczy szczególnie kilkunastogodzinnych warsztatów <p>Nauczyciele jako jeden z powodów małego korzystania z urządzeń i programów informatycznych podali obawę przed uczniem, który mógłby obnażyć ich słabe strony w tej dziedzinie. Chcą prowadzić ciekawe lekcje z wykorzystaniem technologii informacyjno – komunikacyjnej, ale mają zbyt małe umiejętności w tym zakresie.</p> <p>Celem ogólnym realizacji tej oferty ma być zwiększenie efektywności korzystania z TIK w ramach nieinformatycznych zajęć dydaktycznych.</p> <p>Pan dyrektor chce aby po zakończeniu tego projektu i ukończeniu przez nauczycieli cyklu szkoleń została w szkole utworzona grupa wsparcia złożona z nauczycieli przedmiotów matematyczno – informatycznych, która będzie w dalszym ciągu pomagać pozostałym nauczycielom w wcielaniu nabytych umiejętności do pracy z uczniem.</p> <p>Za cele działań w ramach projektu uznano:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nauczyciele poznali możliwości tablicy interaktywnej, umieją przeprowadzić na niej lekcję w ramach swojego przedmiotu • nauczyciele znają metody innowacyjnego nauczania z zastosowaniem tablic interaktywnych oraz pakietu Microsoft Office (Word, Excel, PowerPoint, Publisher) • znają i wykorzystują na lekcjach programy do edycji grafiki Gimp, programu pocztowego Outlook czy też wyszukiwarki Google • poprzez pracę w tym zakresie przygotowują uczniów do olimpiad przedmiotowych • wspólne opracowanie stron internetowych oraz programów edukacyjnych przydatne w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć edukacyjnych • wykorzystanie zasobów portali edukacyjnych (Solaris, Moodle) oraz innych platform edukacyjnych dla nauczycieli, przydatnych do pracy z uczniem na lekcji • scenariusze lekcji z zakresu przedmiotów humanistycznych, przyrodniczych i ścisłych – innowacyjne i kreatywne, przydatne do pracy z uczniem zdolnym 	

<p>Działania zrealizowane w zakresie określenia obszarów do rozwoju</p>	<p>1. Spotkanie szkolnego organizatora rozwoju edukacji z dyrektorem szkoły. –09.09.2013 r.</p> <p>2. Spotkanie SORE z Radą Pedagogiczną / utworzenie zespołu zadaniowego. 20.09.2013 r.</p> <p>3. Warsztat diagnostyczno-rozwojowy (SORE, zespół zadaniowy) 23.09.2013 r.</p> <p>4. Wypracowanie rocznego planu wspomagania szkoły. 09.09.2013- 10.10.2013 r.</p> <p>5. Spotkania grupowe</p>
<p>Zadania zrealizowane w zakresie doskonalenia nauczycieli i wypracowanie materiały</p>	<p>,'Tablice interaktywne – zastosowanie , warsztaty w grupach nauczycieli z przykładowymi programami edukacyjnymi do wybranych przedmiotów''</p> <ul style="list-style-type: none"> • połączenie tablicy interaktywnej z laptopem i rzutnikiem ogólne zastosowanie tablicy interaktywnej • ogólne możliwości tablicy interaktywnej • obsługa ogólna - podstawowe funkcje • zastosowanie tablicy oraz przykładowe programy dla nauczycieli przedmiotów humanistycznych i języków obcych • zastosowanie tablicy oraz przykładowe programy dla nauczycieli przedmiotów matematyczno-przyrodniczych <p>3 godz. (13.01.2014)</p> <p>,'Wykorzystanie tablic interaktywnych w zajęciach edukacyjnych dla nauczycieli poszczególnych przedmiotów.''</p> <ul style="list-style-type: none"> • zastosowanie tablic interaktywnych oraz ich możliwości do zajęć w szkole podstawowej dla nauczycieli klas 1-3 • zastosowanie tablic interaktywnych oraz ich możliwości do zajęć w szkole podstawowej dla nauczycieli zespołu humanistycznego • zastosowanie tablic interaktywnych oraz ich możliwości do zajęć w szkole podstawowej dla nauczycieli matematyczno - przyrodniczego • forma zajęć - warsztaty w małych grupach <p>6 godz. (27.01.2014)</p> <p>Umiejętność obsługi z Microsoft Office – Excel, jako przydatny w pracy nauczyciela</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie w pracy nauczyciela , analizy , zestawienia , wykresy , analiza egzaminów szkoły podstawowej • PowerPoint - możliwości i zastosowanie do pracy nauczyciela • Publisher - zastosowanie i możliwości <p>6 godz. (17.02.2014)</p> <p>,'Platforma e-learningowa Moodle –możliwości i zastosowanie w pracy nauczyciela.''</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówienie możliwości i zasobów wiedzy Solaris , Moodle oraz innych • Platform edukacyjnych dla nauczycieli • umiejętność wykorzystania przez nauczycieli szkoły podstawowej zasobów tych portali edukacyjnych • materiały pomocne w przygotowaniu zajęć edukacyjnych <p>6 godz. (10.03.2014)</p> <p>,'Praktyczne wykorzystanie grafiki komputerowe podczas zajęć edukacyjnych w szkole podstawowej.''</p> <ul style="list-style-type: none"> • praktyczne zastosowanie programu do edycji grafiki Gimp dla nauczyciela szkoły podstawowej • możliwości programu Gimp • program pocztowy Outlook i jego zastosowanie • wyszukiwarka Google - jak wyszukiwać dobre strony i treści do pracy nauczyciela <p>6 godz. (24.03.2014)</p> <p><i>Dodatkowe zajęcia - spotkania grupowe z ekspertem</i></p> <p>,'Wykorzystanie tablic interaktywnych w zajęciach edukacyjnych dla nauczycieli poszczególnych przedmiotów.''</p> <ul style="list-style-type: none"> • dodatkowe indywidualne ćwiczenia na tablicy interaktywnej

Przełożenie nowych umiejętności nauczycieli na szkolną/przedszkolną praktykę	Zastosowanie zdobytej wiedzy oraz umiejętności w praktyce pedagogicznej z uczniem.
Realizatorzy RPW	
Osoby korzystające ze wspomagania w ramach projektu	<p>Dyrektor :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontakt z SORE, • Wspieranie w trakcie spotkań SORE z nauczycielami, • Zatwierdzenie RPW, • Współorganizacja szkoleń (konsultacji) na terenie placówki, • Koordynowanie realizacji działań zaplanowanych w RPW: nadzór merytoryczny i metodyczny, wspieranie działań nauczycieli. • Zatwierdzenie sprawozdania z realizacji RPW. <p>Nauczyciele:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diagnoza potrzeb placówki, • Określenie działań i harmonogramu realizacji RPW, • Udział w szkoleniach w ramach projektu, <p>Realizacja zadań RPW (współpraca, przestrzeganie terminowości wykonywania zadań)</p>
Efekty zrealizowanych działań	<ul style="list-style-type: none"> • Udział 90 % nauczycieli w szkoleniach projektowych. ZREALIZOWANY • Zaświadczenia o ukończeniu szkolenia. ZREALIZOWANY • Nauczyciele wprowadzą do praktyki pedagogicznej rozwiązania poznane na szkoleniach – w pracy z uczniem ZREALIZOWANY • Nauczyciele przeprowadzili lekcje z wykorzystaniem tablicy interaktywnej . ZREALIZOWANY • Powstanie grupy wsparcia złożonej z nauczycieli przedmiotów ścisłych , która pomaga nauczycielom innych przedmiotów w razie potrzeby ZREALIZOWANY • nauczyciele wykorzystują w swojej pracy zasoby i możliwości pakietu Microsoft Office (Word , Excel , PowerPoint , Publisher) ZREALIZOWANY • Lekcje otwarte dla innych nauczycieli z zakresu wykorzystania TIK (protokoły z lekcji otwartych) ZREALIZOWANY • Uczniowie częściej i efektywniej korzystają z zasobów internetowych na zajęciach dydaktycznych i przy wykonywaniu prac domowych (ankiety dla uczniów) ZREALIZOWANY

Wnioski i rekomendacje	<p><u>Wnioski</u></p> <p>Działania zrealizowane w ramach RPW ocenione zostały przez dyrektora oraz nauczycieli jako adekwatne do potrzeb placówki oraz efektywne i bardzo pomocne w realizacji działań wychowawczo – dydaktycznych. Nauczyciele wykorzystują w swojej pracy zasoby i możliwości pakietu Microsoft Office w swojej pracy pedagogiczno - wychowawczej. Zdobyta wiedza i umiejętności w tym obszarze w znacznym stopniu pomogła nauczycielom i ułatwiły ich pracę z uczniem oraz pozwoliły na przeprowadzenie lekcji atrakcyjniejszych i innowacyjnych dla ucznia.</p> <p><u>Rekomendacje</u></p> <p>W dalszym ciągu w szkole nauczyciele będą korzystać z zasobów wiedzy informatycznej zdobytej na tych szkoleniach . Zaplanowali dalsze prowadzenie lekcji z użyciem tablicy interaktywnej przynajmniej kilka razy w roku.</p> <p>Powstała grupa wsparcia złożona z nauczycieli przedmiotów ścisłych , która zamierza w dalszym ciągu służyć pomocą innym nauczycielom przedmiotów nieinformatycznych, w zakresie TIK.</p> <p>Nauczyciele zapowiedzieli iż dalej będą w swojej pracy korzystać z zasobów portali edukacyjnych oraz wykorzystywać scenariusze lekcji do pracy z uczniem.</p> <p>Uczniowie w dalszym ciągu , będą korzystać z portali internetowych , również przy odrabianiu zadań , pisaniu referatów oraz przygotowywaniu ich przez nauczycieli do konkursów i olimpiad przedmiotowych.</p> <p>Nauczyciele zapowiedzieli również iż w dalszym ciągu będą prowadzić lekcje otwarte dla swych koleżanek i kolegów z wykorzystaniem zasobów technologii informacyjnej a w szczególności korzystając z tablic interaktywnych.</p>
------------------------	--

Istotnym elementem każdego z 90 sprawozdań indywidualnych są wnioski i rekomendacje dotyczące realizowanych form wsparcia.

W przeważającym stopniu dyrektorzy i nauczyciele wysoko ocenili przydatność tak zorganizowanej w Powiecie Brzeskim, formy wspomagania rozwoju zawodowego nauczycieli. Przykładowe wnioski ze sprawozdań:

1. „W Gronie Pedagogicznym zauważono większe otwarcie na współpracę, pracę w grupie. Podkreślono walory szkoleń, czas przeznaczony na dokładną analizę potrzeb placówki oraz materiały szkoleniowe, które podniosły wartość szkoleń.”
2. „Działania zrealizowane w ramach RPW ocenione zostały przez dyrektora oraz nauczycieli jako adekwatne do potrzeb placówki oraz efektywne w realizacji działań wychowawczo – dydaktycznych. Jednocześnie stały się inspiracją do opracowania innowacji pedagogicznej i wprowadzenia jej do praktyki w przyszłym roku szkolnym.”
3. „Dyrektor i nauczyciele zgodnie stwierdzili, że należy także: kształtować postawy uczniów, nauczycieli i dyrekcji poprzez szkolenia i wspólne warsztaty prowadzone narzędziami coachingu w odniesieniu do wzmacniania aktywności społeczności szkolnej na rzecz rozwoju szkoły; motywować do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej uczniów niechętnych do publicznych wystąpień i podnosić ich samoocenę; doskonalić wykorzystanie narzędzi coachingu w procesie dydaktycznym;”
4. „Rozwinęła się kreatywność nauczycieli, umiejętność prowadzenia rozmów między sobą oraz otwartość na nowości. Grono Pedagogiczne podkreśliło wartość szkoleń oraz otrzymanych materiałów. Przekazana wiedza oraz sposób wdrażania dały możliwość szybkiego wykorzystania jej w pracy z dziećmi oraz zaprezentowania w formie występów.”
5. „W celu zapewnienia trwałości zmiany w obszarze do rozwoju Wspieranie pracy wychowawców klas – bezpieczna szkoła w placówce zasadnym jest w kolejnym roku zaplanować szkolenia w zakresie::
 - efektywnie korzysta się ze szkolnego programu wychowawczego,
 - realizowany jest projekt kompleksowego wsparcia dla wychowawców, aby w maksymalnym stopniu osiągnęli zaplanowane efekty wychowawcze.”

6. „Wdrożenie systemu i zaangażowanie pedagogów w realizację RPW, przyczyni się do właściwego zdiagnozowania potrzeb nauczycieli i rzetelnego realizowania zaplanowanych działań, a także dalszego procesu doskonalenia i rozwijania kompetencji zawodowych nauczycieli poprzez kontynuowanie szkoleń i usprawnianie pracy nauczyciela, zgodnie z potrzebami szkoły w kolejnych latach”.

7. „Nauczyciele sprawnie komunikując się ze sobą z zaangażowaniem opracowali własne metody pracy z uczniami swojej szkoły. Nauczyciele wyrazili chęć udziału w formie doskonalenie zbliżonej do działań projektowych.”

8. „Rekomenduje się sukcesywne pogłębianie wiedzy nauczycieli na temat współpracy w ramach zespołów oraz umiejętności wspólnego monitorowania i analizy efektywności procesów edukacyjnych realizowanych w placówce.”

9. „Rekomenduje się systematyczne pogłębianie wiedzy i umiejętności w zakresie nowoczesnych metod, form i środków realizacji podstawy programowej w ramach WDN. Ponadto zespołowe monitorowanie procesu wspierania rozwoju dzieci oraz badanie efektywności pracy przedszkola w tym aspekcie.”

10. „Nauczyciele wykorzystują w swojej pracy zasoby i możliwości pakietu Microsoft Office w swojej pracy pedagogiczno - wychowawczej. Zdobytą wiedza i umiejętności w tym obszarze w znacznym stopniu pomogła nauczycielom i ułatwiły ich pracę z uczniem oraz pozwoliły na przeprowadzenie lekcji atrakcyjniejszych i innowacyjnych dla ucznia.”

4. Prowadzenie lokalnych Sieci Współpracy i Samokształcenia w szkołach i przedszkolach

We wrześniu 2013 r. uruchomiono następujące sieci współpracy i samokształcenia:

1. Skuteczne sposoby zachęcania uczniów do czytania.
2. Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów?
3. Jak wspierać dziecko w uczeniu się matematyki?
4. Zadania dyrektora w zakresie podnoszenia jakości pracy szkoły – prawo oświatowe w praktyce.

Praca uczestników sieci obejmuje pomoc w samokształceniu, prezentacje dobrych praktyk, spotkania z ekspertami oraz forum wymiany doświadczeń za pomocą platformy informatycznej przygotowanej przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Za pracę poszczególnych sieci odpowiada koordynator sieci.

W bieżącym roku uczestnicy sieci współpracy wybrali nowe obszary, zgodne z aktualnymi potrzebami nauczycieli i dyrektorów. Uwagę zwraca bardzo aktualny wybór problemów, które są udziałem nauczycieli i dyrektorów w szkołach praktycznie wszystkich typów i etapów edukacyjnych. Jedną z kluczowych kompetencji warunkujących sukces edukacyjny jest czytanie (ze zrozumieniem). Współczesny uczeń mało czyta, a jeśli już czyta to często ma problemy ze zrozumieniem tego, co czyta. Nowoczesne środki przekazu informacji ulegają „tabloidyacji” i nie zachęcają do głębszej refleksji i analizy czytanego tekstu. Z kolei wymagania współczesnej szkoły, która, cytując Alberta Camusa: „przygotowuje do życia w świecie, który nie istnieje”, nakładają na nauczycieli zastosowanie metod i form pracy, które pozwolą uczniowi w przyszłości samodzielnie (m.in. poprzez czytanie) pogłębiać swoją wiedzę i umiejętności w zakresie, jaki w danej chwili jest mu niezbędny do efektywnej pracy.

Z wymaganiami współczesnego pracodawcy bardzo mocno związana jest także kolejna umiejętność - twórcze myślenie uczniów. Wyniki egzaminów zewnętrznych na kolejnych etapach edukacyjnych pokazują prawidłowość, iż uczniowie w większości stosunkowo dobrze radzą sobie z zadaniami typowymi, „przerabianymi w szkole”, natomiast mają duże problemy z zastosowaniem wiedzy i umiejętności w sytuacjach nowych, niestandardowych, nie ćwiczonych na lekcji. Jest to najwyższy poziom kompetencji, wymagający twórczego myślenia, a innowacyjna gospodarka, którą chcemy w Polsce rozwijać, wymaga kreatywności i twórczego podejścia do problemów stojących przed pracownikiem. Jest to sytuacja nowa w polskiej szkole, dotychczas w małym stopniu indywidualizującej pracę z uczniem w dużym zespole klasowym. Także testowy system egzaminów OKE nie sprzyja temu procesowi, stąd tym cenniejsza jest inicjatywa nauczycieli działających w sieci.

Także trzeci z wybranych obszarów wychodzi naprzeciw potrzebom uczniów, którzy w dużym stopniu mają problemy z matematyką. Mając świadomość tych problemów, nauczyciele na każdym etapie edukacyjnym są zobowiązani do stosowania metod dostosowanych do rozpoznanych potrzeb i możliwości uczniów, w tym do uwzględniania specjalnych potrzeb edukacyjnych coraz większej grupy uczniów. Matematyka jest także obowiązkowym przedmiotem na każdym z egzaminów zewnętrznych na kolejnych etapach edukacyjnych, w wyniku czego możliwe jest badanie postępów ucznia z wykorzystaniem tzw. edukacyjnej wartości dodanej.

Dyrektor współczesnej placówki oświatowej musi pełnić wiele ról. Jest nie tylko menadżerem, pierwszym nauczycielem, przewodniczącym rady pedagogicznej czy pracodawcą. Powinien być także przywódcą, który poprowadzi szkołę do sukcesu, jakim będzie zobiektywizowane przeświadczenie władz oświatowych i środowiska lokalnego o wysokiej jakości usług świadczonych przez placówkę, którą kieruje. Niezbędnym do tego warunkiem jest stałe samodoskonalenie, także w zakresie stosowania prawa oświatowego, które ulega nieustannym zmianom.

Tworzenie łączących szkoły sieci to innowacyjna metoda wspierająca wymianę doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy nimi. Wielu nauczycieli i dyrektorów chce i potrafi dzielić się swoimi doświadczeniami z innymi. Nowoczesne techniki informacyjne i komunikacyjne dają więcej możliwości w tym

zakresie, w tym pozwalają na pozyskiwanie potrzebnej wiedzy i pomocy w radzeniu sobie z codziennymi wyzwaniami, w miejscu i czasie dogodnym dla uczestników sieci. Realizacja projektu umożliwiła utworzenie platformy wzajemnego wsparcia w wybranym tematycznie obszarze, a udział w pracy sieci umożliwia spojrzenie na własną szkołę i własny przedmiot z perspektywy innych szkół i nauczycieli, pracujących w ich otoczeniu. Sprawdzone metody rozwiązywania problemów funkcjonujące w szkole jednego uczestnika, są szansą powodzenia w rozwiązywaniu tych samych lub podobnych problemów przez każdą szkołę z osobna.

Wymiana doświadczeń nauczycieli pracujących z dziećmi i młodzieżą na różnych etapach jej rozwoju wydaje się być bardzo korzystna z punktu widzenia efektywności pracy oraz ciągłości podejmowanych przez kolejne szkoły działań w stosunku do swych wychowanków. Wszak na sukces edukacyjny dziecka składają się działania nauczycieli od przedszkola do szkoły ponadgimnazjalnej. W przedstawionych poniżej sprawozdaniach z działalności sieci współpracy i samokształcenia na szczególną uwagę zasługują: **podsumowanie ankiety ewaluacyjnej oraz wnioski i rekomendacje dla projektu**. Wnioski jednoznacznie wskazują na ogromne zapotrzebowanie wśród nauczycieli na przedmiotowe doskonalenie zawodowe z wykorzystaniem nowoczesnych technik komunikacji. Podobne zdanie wyrażają uczestniczący w projekcie dyrektorzy szkół i placówek.

SWiS Jak wspierać dziecko w uczeniu się matematyki?

oprac. Marzena Góra

Tworzenie sieci współpracy i samokształcenia wśród pracowników szkół realizujących projekt „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim” to innowacyjna metoda współpracy i samokształcenia umożliwiająca wymianę doświadczeń w grupie nauczycieli w ramach jednego powiatu. W pracach tej sieci uczestniczyli nauczyciele matematyki ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych naszego powiatu, którzy zainspirowali się w/w tematyką sieci.

Realizacja zadań i celów sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli matematyki to przede wszystkim platforma wzajemnego wsparcia w obliczu nieustannie pojawiających się nowych wyzwań, szansa na bieżący kontakt oraz na poszerzenie perspektywy, z jakiej patrzy się na realizację swoich zadań w kontekście celów ogólnych i wychowawczych podstawy programowej na poszczególnych etapach kształcenia i wynikających stąd zadań własnych szkoły.

Jednym z istotnych działań pracy w ramach realizacji celów powyższej sieci to analiza tak zwanych „dobrych praktyk”, które zostały wdrożone, sprawdzone w szkole uczestnika sieci, wskazanie wymiernych korzyści wypływających z ich zastosowania oraz próba ich przetransformowania na grunt innej szkoły. Jest to też okazja zarówno do inicjowania nowych przedsięwzięć w kooperacji z innymi szkołami, jak i refleksyjnego przeniesienia sprawdzonych gdzie indziej rozwiązań do swojego miejsca pracy. Kolejnym, istotnym czynnikiem jest integracja nauczycieli matematyki szkół z powiatu brzeskiego, poznanie siebie i swoich metod pracy itd.

Uczestnicy sieci wspólnie pracowali na pięciu planowych spotkaniach w obecnym roku szkolnym, natomiast bieżący kontakt oraz gromadzenie zasobów umożliwiła im platforma cyfrowa. Do udziału w niektórych spotkaniach sieci byli zapraszani eksperci wspomagający prace jej członków w zakresie wybranych problemów oraz pracownicy jednostek współpracujących ze szkołą, ze szczególnym uwzględnieniem pracowników wspomagających pracę z uczniem zdolnym oraz mającym trudności w nauce (np. dyskalkulia) z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Brzesku.

Realizacja powyższych zadań była rozłożona na kilka miesięcy: od września 2013 do czerwca 2014.

Ankieta ewaluacyjna SWiS: Jak wspierać dziecko w uczeniu się matematyki?

Liczba zwróconych ankiet 24.

Analiza ilościowa udzielonych odpowiedzi. Skala ocen od 1 do 5

Ocena pracy sieci	1	2	3	4	5
Realizacja celów pracy sieci				6	18
<i>Ocena w skali procentowej</i>				24%	76%
Użyteczność omawianych treści i zagadnień				8	16
<i>Ocena w skali procentowej</i>				34%	66%
Różnorodność wykorzystywanych materiałów dydaktycznych				7	17
<i>Ocena w skali procentowej</i>				29%	71%
Dopasowanie metod pracy do specyfiki sieci				7	17
<i>Ocena w skali procentowej</i>				29%	71%
Profesjonalizm ekspertów				5	19
<i>Ocena w skali procentowej</i>				21%	79%
Harmonogram pracy sieci				6	18
<i>Ocena w skali procentowej</i>				24%	76%
Jakość infrastruktury w miejscach spotkań				6	18
<i>Ocena w skali procentowej</i>				24%	76%
Działania na platformie SDN				12	12
<i>Ocena w skali procentowej</i>				50%	50%
Ocena koordynatora					
Sposób organizacji pracy sieci				3	21
<i>Ocena w skali procentowej</i>				12%	88%
Zarządzanie czasem spotkań				3	21
<i>Ocena w skali procentowej</i>				12%	88%
Dbanie o przepływ informacji i komunikację w grupie				1	23
<i>Ocena w skali procentowej</i>				4%	96%
Kontakt z uczestnikami sieci				1	23
<i>Ocena w skali procentowej</i>				4%	96%
Użyteczność pracy sieci					
Poprawa współpracy z nauczycielami z innych szkół			2	12	10
<i>Ocena w skali procentowej</i>			8%	50%	42%
Możliwość wymiany doświadczeń				7	17
<i>Ocena w skali procentowej</i>				29%	71%
Prezentacja dobrych praktyk, w tym wizyty studyjne				10	14
<i>Ocena w skali procentowej</i>				42%	58%

W wyniku przeprowadzonej analizy należy stwierdzić iż, założony w projekcie wskaźnik – „Poprawa współpracy z nauczycielami z innych szkół” został zrealizowany w 100%, w tym w stopniu dostatecznym w 8%, w dobrym w 50%, a w bardzo dobrym w 42%.

Analiza jakościowa – pytania otwarte:

Proszę wymienić największą wartość jaką miał/a dla Pani/Pana udział w sieci współpracy i samokształcenia.

Uczestnicy przede wszystkim wskazywali na możliwość wymiany doświadczeń, poznania pracy na różnych szczeblach nauczania, metod pracy i technik koncentracji, prezentację dobrych praktyk – lekcje otwarte, dni otwarte itp., wykorzystania pomocy dydaktycznych współpracy z innymi matematykami oraz poszerzenie wiedzy na wybrany temat.

Mocne strony:

Użyteczność tematyki, trafność tematów i zagadnień, możliwość wymiany doświadczeń, poznanie nowych osób, dobra atmosfera, komunikacja, profesjonalizm ekspertów, praktyczne rozwiązania, możliwe do zastosowania w swojej szkole, prezentacja dobrych praktyk: „Tydzień matematyki”, łamigłówki matematyczne w dniu otwartym szkoły, lekcja otwarta, itp.

Brak słabych stron.

Wnioski, rekomendacje i dobre praktyki:

Uczestnicy lokalnej sieci współpracy i samokształcenia zwrócili uwagę na korzyści płynące ze swojego uczestnictwa oraz pracy w sieci. W głównej mierze dotyczyły one możliwości współpracy i wymiany doświadczeń, prezentacji dobrych praktyk. Realizując cele i zadania sieci współpracy i samokształcenia nauczyciele zwrócili uwagę potrzeby otwarcia sieci na informacje i doświadczenia zewnętrzne. Dotyczy to zapraszanych do sieci ekspertów zewnętrznych, specjalistów wspomagających pracę nauczycieli, przeprowadzania wizyt studyjnych w innych szkołach. Można do tego zaliczyć organizację spotkań w różnych szkołach, co dodatkowo aktywizuje członków zespołu i pozwala na doświadczenie różnych rozwiązań. Praktyki te można z powodzeniem stosować w przyszłości. Zdecydowana większość uczestników, po nawiązaniu współpracy z siecią matematyków z gminy Iwkowa, postanowiła w przyszłym roku szkolnym przystąpić do organizacji „Święta matematyki” na terenie swojej szkoły, którego zwieńczeniem może być powiatowy konkurs o tematyce matematycznej.

SWiS: Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów?

oprac. Zbigniew Ruszaj

Nowa forma doskonalenia zawodowego nauczycieli jaka została zaproponowana w projektach pilotażowych niesie z sobą wiele możliwości. Związane są one głównie z twórczą wymianą doświadczeń między nauczycielami z różnych szkół. Warto jednak zwrócić uwagę na głębsze podłoże organizowanej współpracy i samokształcenia nauczycieli leżące w tworzeniu odpowiednich relacji między osobami podejmującymi współpracę. One bowiem dają możliwość współpracy efektywnej oraz stosunkowo trwałej. Mając na uwadze potrzeby uczestników sieci i dysponując doświadczeniami z realizacji tych zadań w poprzednim roku wypracowano wspólną koncepcję współpracy i samokształcenia ujmując w niej zadania realizowane w trakcie całego roku.

Ankieta ewaluacyjna SWiS: Jak rozwijać twórcze myślenie uczniów?

Liczba zwróconych ankiet 25.

Analiza ilościowa udzielonych odpowiedzi. Skala ocen od 1 do 5

Ocena pracy sieci:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Realizacja celów pracy sieci	0	0	0	0	0	0	6	24	19	76

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Użyteczność omawianych treści i zagadnień	0	0	0	0	1	4	9	36	15	60

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Różnorodność wykorzystywanych materiałów dydaktycznych	0	0	0	0	1	4	8	32	16	64

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dopasowanie metod pracy do specyfiki sieci	0	0	0	0	0	0	13	52	12	48

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Profesjonalizm ekspertów	0	0	0	0	1	4	12	48	12	48

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Harmonogram pracy sieci	0	0	0	0	1	4	10	40	14	56

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jakość infrastruktury w miejscach spotkań	0	0	0	0	0	0	8	32	17	68

Ocena koordynatora:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Sposób organizacji pracy sieci	0	0	0	0	0	0	9	36	16	64

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Zarządzanie czasem spotkań	0	0	0	0	0	0	5	20	20	80

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dbanie o przepływ informacji i komunikację w grupie	0	0	0	0	0	0	4	16	21	84

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kontakt z uczestnikami sieci	0	0	0	0	0	0	3	12	22	88

Użyteczność pracy sieci:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Poprawa współpracy z nauczycielami z innych szkół	0	0	0	0	1	4	12	48	12	48

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Możliwość wymiany doświadczeń	0	0	0	0	0	0	7	28	18	72

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Prezentacja dobrych praktyk, w tym wizyty studyjne.	0	0	0	0	1	4	9	36	15	60

Analiza jakościowa – pytania otwarte:

Proszę wymienić największą wartość jaką miał/a dla Pani/Pana udział w sieci współpracy i samokształcenia.

Nauczyciele przede wszystkim wskazywali na możliwość wymiany doświadczeń, kompetencje koordynatora, nawiązywanie kontaktów.

Mocne strony:

dobrze praktyki, przykłady praktycznych rozwiązań przydatnych w pracy z dziećmi, komunikatywność prowadzącego, materiały, nowatorskie pomysły, miła atmosfera.

Słabe strony:

Działanie platformy, czas spotkań bezpośrednich- popołudnie

Wnioski i rekomendacje:

Nauczyciele zwrócili uwagę na korzyści płynące z pracy w sieci. W głównej mierze dotyczyły one możliwości współpracy i wymiany doświadczeń. Dostrzeżono korzyści płynące z współpracy nauczycieli z różnych typów szkół. Udało się wyeliminować wiele elementów pracy sieci, które w poprzednim roku były uznawane za słabe strony. Wynikało to przede wszystkim z nabytych doświadczeń oraz pełnego okresu realizacji przyjętych zadań, który pozwolił na racjonalne rozplanowanie pracy. Niemniej jednak nie udało się uniknąć niepowodzeń głównie związanych z działaniem platformy cyfrowej, którą część uczestników uznała za słabą stronę sieci.

Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że istotnym elementem wpływającym na jakość pracy sieci są zbudowane w niej relacje międzyludzkie, które w rezultacie prowadzą do ukształtowania właściwych postaw w stosunku do doskonalenia.

Znacznie łatwiej budować pozytywne stosunki, przyjazną atmosferę, stwarzać poczucie bezpieczeństwa w grupie ludzi świadomych i identyfikujących się z celami działania zespołu. Zatem bardzo dobra informacja może ograniczyć w dużym stopniu przypadkowość zgłoszeń osób do sieci współpracy i samokształcenia.

W trakcie całorocznej pracy dostrzeżono konieczność otwarcia sieci na informacje i doświadczenia zewnętrzne. Dotyczy to zapraszanych do szkoleń ekspertów zewnętrznych, specjalistów z danej dziedziny, nauczycieli z innych szkół bądź państw. Pozwala to na znacznie szersze spektrum omawianych problemów.

Wydaje się, że istotną przesłanką prowadzącą w kierunku poprawy jakości doskonalenia zawodowego było dostrzeżenie konieczności wsparcia działań praktycznych aktualnymi wynikami badań i osiągnięć nauki. Wiąże się to z nawiązaniem bliższej współpracy z uczelniami wyższymi.

W drugim roku wdrażania projektu pilotażowego powstały działania sieci, które można uznać za efektywne i wspomagające realizację przyjętych celów. Można do nich zaliczyć organizację spotkań w różnych szkołach, co dodatkowo aktywizuje członków zespołu i pozwala na doświadczenie różnych rozwiązań. Praktykę tę można z powodzeniem stosować w przyszłości.

Dobrym doświadczeniem wprowadzonym w sieci była taka organizacja jej pracy, która pozwalała na jak najszerszy kontakt uczestników z osobami z zewnątrz. Wielość doświadczeń oraz wsparcie teoretyczne w znacznej mierze przyczynia się do jakości wypracowanych własnych rozwiązań.

Należy podkreślić, że działania sieci, głównie za przyczyną zeszłorocznych doświadczeń i realizacji sformułowanych wniosków były stosunkowo efektywne, a pracujący nauczyciele w sposób rzeczywisty zaangażowani w działania na rzecz doskonalenia wszystkich członków zespołu. Dłuższa współpraca tego samego zespołu powinna zaowocować kolejnymi ciekawymi i efektywnymi rozwiązaniami w pracy nauczycieli i szkół.

SWiS: Skuteczne sposoby zachęcania uczniów do czytania

oprac. Zbigniew Ruszaj

Wspólne działanie grupy ludzi nakierowane na realizację spójnego celu często przynosi bardzo pozytywne efekty. Ważne jest by wszyscy członkowie współpracującego zespołu utożsamiali się z celami przyjętymi przez grupę. Przy równoczesnym zachowaniu zasady braku hierarchiczności w sieci współpracy i samokształcenia stwarza to perspektywy swobodnego rozwoju każdego z jej uczestników. Zaś działania grupowe mogą doprowadzić do opracowania ciekawych, niestandardowych rozwiązań.

Bardzo interesującą i bogatą w rozwiązania pracę sieci „Skuteczne sposoby zachęcania uczniów do czytania” podsumowano w ramach akcji „ODJAZDOWY BIBLIOTEKARZ”, zorganizowanej przy udziale Biblioteki Pedagogicznej w Brzesku. Inicjatywa rozpoczęła się w Zespole Szkół nr 1 w Brzesku od zapoznania się z zabytkowym księgozbiorem rodziny Goetzów. Następnie zgodnie z założeniami akcji przejechano rowerami w asyście Policji ulicami Brzeska do miejsca pierwszej biblioteki pałacowej. Po zapoznaniu się tam z historią pałacu i biblioteki, uczestnicy kontynuowali rajd kończąc go w Bibliotece Pedagogicznej. Bardzo dokładna prezentacja zbiorów biblioteki pozwoliła na dostrzeżenie nowych możliwości samokształcenia uczestników sieci.

W dyskusji podsumowującej nauczyciele wyrazili swoje opinie na temat pracy sieci i przydatności tej formy w doskonaleniu zawodowym. Dokonano również ewaluacji wykorzystując do tego celu anonimowe ankiety.

Uczestnicy akcji „Odjazdowy Bibliotekarz”

Ankieta ewaluacyjna SWiS: Skuteczne sposoby zachęcania uczniów do czytania

Liczba zwróconych ankiet 24.

Analiza ilościowa udzielonych odpowiedzi. Skala ocen od 1 do 5

Ocena pracy sieci:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Realizacja celów pracy sieci	0	0	0	0	0	0	4	16	20	84

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Użyteczność omawianych treści i zagadnień	0	0	0	0	0	0	1	4	23	96

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Różnorodność wykorzystywanych materiałów dydaktycznych	0	0	0	0	0	0	5	20	19	80

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dopasowanie metod pracy do specyfiki sieci	0	0	0	0	0	0	9	38	15	62

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Profesjonalizm ekspertów	0	0	0	0	0	0	7	29	17	71

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Harmonogram pracy sieci	0	0	0	0	0	0	10	42	14	58

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Jakość infrastruktury w miejscach spotkań	0	0	0	0	0	0	8	33	16	67

Ocena koordynatora:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Sposób organizacji pracy sieci	0	0	0	0	0	0	0	0	24	100

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Zarządzanie czasem spotkań	0	0	0	0	0	0	1	4	23	96

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Dbanie o przepływ informacji i komunikację w grupie	0	0	0	0	0	0	0	0	24	100

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kontakt z uczestnikami sieci	0	0	0	0	0	0	2	8	22	92

Użyteczność pracy sieci:

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Poprawa współpracy z nauczycielami z innych szkół	0	0	0	0	0	0	2	8	22	92

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Możliwość wymiany doświadczeń	0	0	0	0	0	0	2	8	22	92

Pytanie/problem	1		2		3		4		5	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Prezentacja dobrych praktyk, w tym wizyty studyjne.	0	0	0	0	0	0	3	12	21	88

Analiza jakościowa – pytania otwarte:

Proszę wymienić największą wartość jaką miał/a dla Pani/Pana udział w sieci współpracy i samokształcenia.

Nauczyciele przede wszystkim wskazywali na możliwość dzielenia się doświadczeniem, nawiązaniem współpracy z innymi nauczycielami oraz wymianą dobrych praktyk.

Mocne strony:

Pomysł na „Miejsce do czytania” oraz „Odjazdowego bibliotekarza”, miła atmosfera, chęć współdziałania nauczycieli biorących udział w sieci, kompetencje koordynatora.

Słabe strony:

Jedyną słabą stroną wskazaną przez 2 uczestników była niedogodność terminów spotkań.

Wnioski i rekomendacje:

Nauczyciele zwrócili uwagę na korzyści płynące z pracy w sieci. W głównej mierze dotyczyły one możliwości współpracy i wymiany doświadczeń. Efektem realizacji wspólnych zadań było zbudowanie bardzo dobrych relacji między uczestnikami sieci, co przełożyło się na ilość i jakość wspólnie organizowanych zadań.

Udało się wyeliminować czynnik konkurencji ograniczający efektywną współpracę wszystkich nauczycieli i zastąpić go dążeniem do wspólnie obranego celu.

Podobnie jak w innych sieciach istotnym elementem wpływającym na jakość pracy sieci są zbudowane w niej relacje międzyludzkie, które w rezultacie prowadzą do ukształtowania właściwych postaw w stosunku do doskonalenia. Zatem zasadne wydaje się dołożenie wszelkich starań w celu integracji grupy z pełną świadomością odpowiedzialności spoczywającej na każdym z jej członków.

W trakcie całorocznej pracy dostrzeżono konieczność otwarcia na szeroko rozumianą współpracę ze-wnętrzną, dającą nowe horyzonty poznawcze.

Dobłą praktyką wprowadzoną w sieci były wizyty studyjne. Z czasem mogą one przerodzić się w zajęcia otwarte.

Podobną praktyką była bezpośrednia współpraca szkół nawiązana przez nauczycieli należących do sieci. Zaprezentowano również wykorzystanie e-czytników jako czynnika motywującego do czytania, publikację twórczości młodzieży oraz organizacje różnego rodzaju konkursów. Wybrane z nich o zasięgu międzypowiatowym uzyskały już w kolejnej edycji patronat Kuratora Oświaty.

Należy podkreślić, że działania sieci były stosunkowo efektywne, a pracujący nauczyciele w sposób rzeczywisty zaangażowani w działania na rzecz doskonalenia wszystkich członków zespołu oraz dzielili się swoimi doświadczeniami i dobrymi praktykami. Kontynuacja takiej współpracy powinna zaowocować kolejnymi ciekawymi i efektywnymi rozwiązaniami w pracy nauczycieli i szkół.

SWiS: Zadania dyrektora w zakresie podnoszenia jakości pracy szkoły – prawo oświatowe w praktyce

oprac. Marzena Góra

Ankieta ewaluacyjna SWiS: Zadania dyrektora w zakresie podnoszenia jakości pracy szkoły – prawo oświatowe w praktyce.

Liczba zwróconych ankiet 21

Analiza ilościowa udzielonych odpowiedzi. Skala ocen od 1 do 5

Ocena pracy sieci	1	2	3	4	5
Realizacja celów pracy sieci			1	5	15
<i>Ocena w skali procentowej</i>			5%	24%	71%
Użyteczność omawianych treści i zagadnień				3	18
<i>Ocena w skali procentowej</i>				14%	86%
Różnorodność wykorzystywanych materiałów dydaktycznych			2	6	13
<i>Ocena w skali procentowej</i>			9%	29%	62%
Dopasowanie metod pracy do specyfiki sieci			1	1	19
<i>Ocena w skali procentowej</i>			5%	5%	90%
Profesjonalizm ekspertów				3	18
<i>Ocena w skali procentowej</i>				14%	86%
Harmonogram pracy sieci				1	20
<i>Ocena w skali procentowej</i>				5%	95%
Jakość infrastruktury w miejscach spotkań				3	18
<i>Ocena w skali procentowej</i>				14%	86%
Działania na platformie SDN				9	11

<i>Ocena w skali procentowej</i>				43%	57%
Ocena koordynatora					
Sposób organizacji pracy sieci					21
<i>Ocena w skali procentowej</i>					100%
Zarządzanie czasem spotkań					21
<i>Ocena w skali procentowej</i>					100%
Dbanie o przepływ informacji i komunikację w grupie				1	20
<i>Ocena w skali procentowej</i>				5%	95%
Kontakt z uczestnikami sieci				1	20
<i>Ocena w skali procentowej</i>				5%	95%
Użyteczność pracy sieci					
Poprawa współpracy z nauczycielami z innych szkół			1	2	18
<i>Ocena w skali procentowej</i>			5%	9%	86%
Możliwość wymiany doświadczeń				4	17
<i>Ocena w skali procentowej</i>				19%	81%
Prezentacja dobrych praktyk, w tym wizyty studyjne				6	15
<i>Ocena w skali procentowej</i>				29%	71%

Analiza jakościowa – pytania otwarte:

Proszę wymienić największą wartość jaką miał/a dla Pani/Pana udział w sieci współpracy i samokształcenia.

Dyrektorzy przede wszystkim wskazywali na możliwość spotkań, integracji środowiska, wymiany doświadczeń, prezentację dobrych praktyk oraz poszerzenie wiedzy na wybrany temat. Wartością dodaną wskazywaną przez uczestników sieci jest nawiązanie stałej współpracy oraz stworzenie doskonałej atmosfery, sprzyjającej pracy.

Mocne strony:

Użyteczność tematyki, trafność tematów i zagadnień, możliwość wymiany doświadczeń, poznanie nowych osób, możliwość dyskusji, atmosfera, komunikacja, profesjonalizm ekspertów, propozycje działań do zastosowania w szkole.

Słabe strony:

Nieliczni wskazali: zakończenie pracy, brak czasu na działania na platformie, poprzez nadmiar obowiązków.

Wnioski i rekomendacje:

Uczestnicy lokalnej sieci współpracy i samokształcenia zwrócili uwagę na korzyści płynące ze swojego uczestnictwa w pracy. W głównej mierze dotyczyły one doskonalenia zawodowego w aspekcie prawa oświatowego, współpracy w tym zakresie i wymiany doświadczeń. Istotnym efektem była podkreślona

przez jej uczestników zmiana relacji między sobą, która pomaga w realizacji codziennych zadań dyrektora.

Udało się wyeliminować wiele elementów pracy sieci, które w poprzednim roku były uznawane za słabe strony. Wynikało to przede wszystkim z nabytych doświadczeń oraz pełnego okresu realizacji przyjętych zadań, który pozwolił na racjonalne rozplanowanie pracy. Niemniej jednak nie udało się uniknąć niepowodzeń głównie związanych z działaniem platformy cyfrowej, którą część uczestników uznała za słabą stronę sieci.

Realizując cele i zadania sieci współpracy i samokształcenia zwrócono uwagę na konieczność otwarcia sieci na informacje i doświadczenia zewnętrzne. Dotyczy to zapraszanych do sieci ekspertów zewnętrznych, specjalistów z danej dziedziny, przeprowadzania wizyt studyjnych w innych szkołach. Pozwala to na znacznie szerszy ogład omawianych problemów.

W kolejnym roku wdrażania projektu pilotażowego dla tej samej sieci, jedynie ze zmianą jej tematu, różnorodne działania sieci, które powstały należy uznać za efektywne i wspomagające realizację przyjętych celów. Można do nich zaliczyć organizację spotkań w różnych szkołach, co dodatkowo aktywizuje członków zespołu i pozwala na doświadczenie różnych rozwiązań. Praktykę to można z powodzeniem stosować w przyszłości.

Dobrą praktyką wprowadzoną w SWiS była taka organizacja jej pracy, która pozwalała na jak najszerszy kontakt uczestników z osobami z zewnątrz. Wielość doświadczeń oraz wsparcie teoretyczne w znacznej mierze przyczynia się do jakości wypracowanych własnych rozwiązań, a tym samym do podniesienia jakości pracy szkoły uczestników sieci w swoich szkołach. Warto podkreślić, że dłuższa współpraca tego samego zespołu zaowocowała kolejnymi ciekawymi i efektywnymi rozwiązaniami w pracy dyrektorów i ich szkół.

Wszyscy uczestnicy dyrektorskiej sieci współpracy i samokształcenia zarekomendowali w/w formę nowoczesnego doskonalenia jako bardzo istotną i silnie wspomagającą ich pracę zarówno od strony merytorycznej, jak również od strony relacji między ludzkich. Wynikiem czego jest oczekiwanie na kontynuację w/w formy doskonalenia.

5. Przykłady dobrych praktyk

Ewaluacja programu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim” została zaplanowana i przeprowadzona przez SORE na różnych etapach wdrażania projektu, co zostało opisane w powstających kolejnych materiałach, m.in. planach rocznych oraz sprawozdaniach indywidualnych. Jednym z wymiernych efektów realizacji projektu w drugim roku jego wdrażania są przedstawione poniżej dobre praktyki z poszczególnych szkół i przedszkoli uczestniczących w przedsięwzięciu. Charakterystyczną cechą opisanych działań jest ich zespołowy charakter. Większość poszczególnych zadań wykonywanych była albo w kilkusobowych grupach, albo w ścisłej współpracy nauczycieli, rodziców i uczniów.

Z badań prowadzonych przez Małopolskiego Kuratora Oświaty, przedstawionych podczas spotkania Wojewody Małopolskiego z przedstawicielami wszystkich małopolskich gmin i powiatów wynika potrzeba skuteczniejszego analizowania przez dyrektorów szkół i placówek, efektów pracy uczniów oraz planowania na tej podstawie dalszych działań. Aby to osiągnąć szkoła musi stać się organizacją uczącą się. Powinien to być ciągły proces doskonalenia pracy we wszystkich obszarach jej działania, podlegający bieżącemu monitorowaniu i corocznej ewaluacji wybranych obszarów w toku nadzoru pedagogicznego. Dobre praktyki, opisane bardziej szczegółowo w indywidualnych sprawozdaniach, są dowodem na realizację, przynajmniej w pewnym zakresie, wniosków organu nadzoru pedagogicznego. Różnorodność przedstawionych przykładów dobrze świadczy o dostosowaniu propozycji SORE do potrzeb stwierdzonych w poszczególnych placówkach. Jednak najważniejszym sprawdzianem skuteczności wdrożonych rozwiązań organizacyjnych i metodycznych będzie odroczone w czasie suma indywidualnych sukcesów edukacyjnych uczniów.

Projekt Reymont

Oprac.: Anna Całka-Kosała - nauczyciel

*„...Żyć to działać, to rozsiewać po świecie talent, energię, uczucie,
pomagać w czasie teraźniejszym pokoleniom przyszłym...”*

/W. S. Reymont/

Nauczyciele **Publicznego Gimnazjum im. W. S. Reymonta w Szczurowej** uczestniczyli w szkoleniach i warsztatach w ramach projektu Starostwa Powiatowego w Brzesku z obszarów: „Wykorzystanie TIK na zajęciach edukacyjnych. Bezpieczny Internet” oraz „Postawy uczniowskie. Jak je kształtować?” 12 maja 2014 roku obchodziliśmy Święto Patrona Szkoły, przy organizacji którego pedagodzy wykorzystali zdobytą wiedzę i umiejętności.

Przygotowując się do tego dnia, nauczyciele ustalili cele: wzmocnienie wśród uczniów poczucia jedności, odpowiedzialności i kreatywności; przekazanie gimnazjalistom w ciekawy sposób wiedzy o W. S. Reymonie. Zaplanowano zaangażowanie jak największej liczby uczniów oraz integrowanie zespołów klasowych.

Tego wyjątkowego dnia społeczność szkolna uczestniczyła w części artystycznej, podczas której uczniowie zapoznali się z biografią Reymonta, obejrzeni prezentację multimedialną o podróżach i twórczości patrona szkoły, wysłuchali recytacji wierszy oraz wzięli udział w projekcji fragmentów filmu „Chłopi”. Zarówno tekst, jak i same slajdy, zostały przygotowane przez uczniów pod kierunkiem nauczy-

cieli, którzy dzięki szkoleniom z zakresu TIK poszerzyli wiedzę na temat przydatnych programów, wyszukiwarek internetowych czy katalogów tematycznych. Po akademii nauczyciele zmotywowali uczniów do wzięcia udziału w teście wiedzy o patronie szkoły. Wszyscy obecni wypełnili test, a zwycięzcy zostali obdarowani słodkimi nagrodami.

Dzięki udziałowi w warsztatach dotyczących integralności pracy wychowawczej szkoły i środowiska, ukierunkowanej na kształtowanie postaw, łatwiej było zachęcić uczniów do zaangażowania się w tworzenie graffiti „Projekt Reymont”, malowanego odciskami kciuków. Warsztaty pomogły również w zachęceniu całej społeczności szkoły do stworzenia „Ściany ludowej” z przygotowanych wcześniej prac. Na spotkaniach w ramach szkoleń nauczyliśmy się kreować środowisko wspierające oraz kształtować pożądane postawy uczniów. Wykorzystując umiejętności nabyte podczas szkoleń, udało się zaangażować grupę mało aktywnych uczniów do pomocy w przygotowaniach do Święta Patrona Szkoły. Z powodzeniem zintegrowano zespoły klasowe, które przygotowały gazetki ścienne o Reymoncie oraz dyskotekę szkolną, zorganizowaną w dużej mierze przez uczniów. Przygotowali oni dekorację, zabawy, muzykę i sprzęt oraz poczęstunek. Młodzież nauczyła się planowania, zgodnej pracy i wzmocniła swoje poczucie odpowiedzialności. Rodzice i pracownicy obsługi szkoły chętnie włączyli się w przygotowania, wspierając w ten sposób działania nauczycieli.

Udział w projekcie wpłynął na podniesienie jakości pracy szkoły i pozwolił na rozwój właściwych postaw uczniowskich. Gimnazjaliści uczyli się od siebie nawzajem, pracowali w zgodzie i z zaangażowaniem, czuli się współodpowiedzialni za Święto Patrona Szkoły.

Efekty pracy uczniów Publicznego Gimnazjum w Szczurowej

Wykorzystanie TIK na zajęciach edukacyjnych – Bezpieczny Internet

Oprac.: Teodozja Turaczy, nauczyciel

W **Publicznym Gimnazjum im. Jędrzeja Cierniaka w Zaborowie** wykorzystuje się TIK w procesie nauczania, komunikacji, współpracy z rodzicami oraz promocji szkoły w środowisku.

W roku szkolnym 2012/2013 nauczyciele uczestniczyli w warsztatach „Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnej na zajęciach edukacyjnych”. Pozwoliło to na doskonalenie umiejętności posługiwania się TIK w szkole. Nauczyciele wykorzystują ją podczas zajęć lekcyjnych oraz pozalekcyjnych.

Tablica interaktywna znalazła swoje zastosowanie podczas lekcji. Pozawala na ubogacenie i uatrakcyjnienie procesu lekcyjnego. Jednym z wielu przykładów jest lekcja języka polskiego w klasie III na temat „Na obraz i podobieństwo. Michał Anioł *Stworzenie Adama*”.

W roku szkolnym 2013/2014 wszyscy opiekunowie projektów edukacyjnych zaplanowali pracę uczniów z wykorzystaniem TIK. Powstały liczne prezentacje multimedialne oraz filmy.

Przykładowe tematy projektów: „Od Hektora do Batmana”, „Papierosy? Nie, dziękuję! Nie śmierdź!”, „Narkotyki? To mnie nie kręci!”, „Żyjemy bez nałogów! Zdrowo! W zgodzie z sobą”. W przygotowaniach do projektu uczniowie wymieniali się informacjami i materiałami na Facebooku.

Uczniowie działający w Samorządzie Szkolnym brali udział w kursie internetowym „ASU-Aktywny Samorząd Uczniowski”. Cztero uczniów realizowało zadania w ramach kolejnych modułów oraz przygotowywało sprawozdania. Działania te wymagały od uczniów dobrej znajomości TIK oraz uczyły odpowiedzialności za przyjęte zadania.

Także w tym roku szkolnym uczniowie klasy III biorą udział w grze czytelniczej GWO „Czytamy”. Po wykonaniu każdego zadania konkursowego uczestnicy przesyłają pocztą elektroniczną sprawozdania, broszury, pop kasty do organizatora gry.

Niewątpliwie TIK wykorzystywany jest również przez nauczycieli w celu doskonalenia swych przedmiotowych kompetencji w ramach „Sieci współpracy i samokształcenia”. Uczestnicy wymieniają się na platformie doświadczeniami i pomysłami.

TIK to niewątpliwie ważna część dzisiejszej edukacji, dlatego staramy się jak najczęściej wykorzystywać ją w pracy z uczniami.

Zajęcia lekcyjne w Publicznym Gimnazjum w Zaborowie

„Rodzice są partnerami szkoły”

Oprac.: Tomasz Gurgul, Dyrektor Szkoły

Nauczyciele ze **Szkoły Podstawowej w Porąbce Uszewskiej** w kwietniu i maju 2013 roku wzięli udział w szkoleniu organizowanym w ramach projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”. Nauczyciele wybrali obszar „Rodzice są partnerami szkoły”.

Zaplanowano podniesienie przez nauczycieli kompetencji w zakresie komunikacji interpersonalnej między innymi w zakresie udzielania informacji zwrotnej rodzicom na temat postępów dzieci w nabywaniu umiejętności i wiadomości. Nauczyciele poznali różne formy integracji i komunikacji szkoły z rodzicami oraz opracowali i wdrożyli zasady efektywnej współpracy nauczycieli z rodzicami. Zadaniem nauczycieli miało być również uzmysłowienie rodzicom, że wychowanie i edukacja uczniów powinny być wspólnym celem szkoły i rodziców, gdyż efektem takiej współpracy jest przynosząca efekty praca z dziećmi i młodzieżą.

Już podczas spotkań roboczych, prowadzonych w ramach diagnozy, podjęto decyzję o zorganizowaniu w szkole konsultacji dla rodziców (dni otwartych) podczas których będą mogli oni indywidualnie i swobodnie porozmawiać z wszystkimi nauczycielami na temat zachowania i wyników w nauce swo-

jego dziecka, a także obejrzyć prace i sprawdziany ucznia. Opracowano harmonogram i formy spotkań z rodzicami, co zostało poprzedzone badaniem ankietowym przeprowadzonym wśród rodziców po to, aby zaspokoić potrzeby jak największej grupy rodziców. Konsultacje dla rodziców odbywają się zawsze w ostatni wtorek miesiąca, w którym nie ma spotkania wywiadowczego dla wszystkich. Jak się okazało rodzice są bardzo zadowoleni z tej formy spotkań z nauczycielami, szczególnie ci, którzy mają w szkole więcej niż jedno dziecko i podczas wywiadówek musieli w krótkim czasie spotkać się z kilkoma nauczycielami.

Z miesiąca na miesiąc podczas dni otwartych przybywa rodziców zainteresowanych szkolnymi osiągnięciami dzieci. W ramach realizacji wybranej oferty zorganizowano również spotkanie z psychologiem i psychoterapeutą z ośrodka uzależnień. W spotkaniach tych wzięli udział niemal wszyscy rodzice, którzy następnie bardzo pozytywnie wypowiedzieli się na temat tego typu inicjatyw.

„Zdrowo się odżywiam – wiem, co jem”

Oprac.: Piotr Tota - Dyrektor oraz nauczyciele: Marzena Kubala i Agnieszka Zgraja

W **Publicznej Szkole Podstawowej w Porębie Spytkowskiej** nie ma czasu na nudę. Jej uczniowie i pracownicy mogą pochwalić się podejmowaniem wielu interesujących działań, które wymagają wiedzy, kreatywności i pomysłowości. Są to międzynarodowe projekty Comenius, programy dotyczące bezpieczeństwa, zdrowego stylu życia, patriotyzmu, ekologii itp.

W bieżącym roku szkolnym nauczyciele tejże szkoły uczestniczyli w projekcie, zorganizowanym przez Starostwo Powiatowe w Brzesku, „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrażanie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim” realizując obszar „Wykorzystanie TIK na zajęciach edukacyjnych – bezpieczny Internet”. Wiedza i umiejętności zdobyte na szkoleniach szybko zostały wykorzystane.

Dzięki znajomości technologii internetowej i telekomunikacyjnej dyrektor porębskiej szkoły – mgr inż. Piotr Tota wraz z gronem pedagogicznym nawiązał kontakt z kadrami sześciu placówek oświatowo – wychowawczych znajdujących się w Norwegii, Wielkiej Brytanii i Litwie. Nauczyciele mieli możliwość podzielenia się swoimi doświadczeniami, zainteresowaniami i sukcesami. W ramach współpracy grono pedagogiczne PSP w Porębie Spytkowskiej zorganizowało dla uczniów MIĘDZYNARODOWY KONKURS PLASTYCZNY „Zdrowo się odżywiam – wiem, co jem”, którego celem było propagowanie zdrowego stylu życia. Nadesłano 99 prac. Komisja oceniająca dokonania dzieci była pod wrażeniem wysokiego poziomu artystycznego rysunków. Patronat nad konkursem objął Burmistrz Brzeska Grzegorz Wawryka – fundator nagród i dyplomów.

*Prace uczniów Szkoły Podstawowej
w Porębie Spytkowskiej*

*Praca na platformie eTwinning w Szkole Podstawowej
w Porębie Spytkowskiej*

Znajomość TIK pomogła również w realizacji kolejnego projektu „Jesteśmy aktywni” na platformie „eTwinning” oraz przyczyniła się do zorganizowania telekonferencji (z użyciem łącz internetowych i tablicy interaktywnej) pomiędzy uczniami z PSP w Porębie Spytkowskiej, a dziećmi ze szkoły w Norwegii.

13 czerwca 2014 roku szkoła w Porębie Spytkowskiej będzie gościła uczniów, nauczycieli i rodziców z placówki w Norwegii. Ta międzynarodowa wymiana uwieńczy owocną współpracę, ale jej nie zakończy. Jest efektem odbytych szkoleń.

Teatr w naszym przedszkolu

Oprac.: Małgorzata Zyznawska Maciasz

*Nasze teatrzyki to po prostu spontaniczna zabawa dzieci.
W każdej chwili zamieniamy się w aktorów i bawimy się grą w teatrze.*

W ramach projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim” **Publiczne Przedszkole w Czchowie** brało udział w realizacji Roczego Planu Wspomagania w obszarze: Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki w roku szkolnym 2012/2013 oraz w roku szkolnym 2013/2014. Podczas szkoleń postanowiliśmy doskonalić swój warsztat pracy w obszarze edukacji teatralnej.

Zabawy w teatr należą do najbardziej lubianych przez dzieci form. Już maluchy chętnie bawią się w teatr, odtwarzając sytuacje z życia rodzinnego, przedstawiając role osób z najbliższego otoczenia: mamy, taty czy nauczycielki. Łatwo można zauważyć, jak wielką radość sprawia dzieciom przygotowanie przedstawienia dla kolegów, a szczególnie dla rodziców i dziadków.

Teatrzyki w naszym przedszkolu wprowadzamy w różnych sytuacjach. Zabawy w teatr dostarczają wielu artystycznych przeżyć, ukazują piękno utworów literackich, wzbogacają wiedzę o świecie, uspołeczniają i wyzwalają twórczą ekspresję.

Zabawy w teatr uczą:

- nawiązywania serdecznych kontaktów z rówieśnikami,
- dostrzegania dobra i zła oraz potrzeb innych ludzi,
- okazywania radości i smutków,
- rozwiązywania konfliktów,
- sposobu spędzania wolnego czasu przeznaczonego na swobodną zabawę,
- kreatywności.

W pracy z dziećmi w różnym wieku zawsze bardzo ważne jest aby w sali, gdzie pracujemy zawsze znajdował się kącik, w którym znajdują się elementy teatralne. Mamy w salach drewniane teatrzyki wykonane przez rodziców, kukielki, które powstały w ramach konkursu plastycznego dla dzieci i rodziców. Dzieci w każdej chwili wykorzystują do różnych zabaw w teatr. Umożliwia to dzieciom samodzielne podejmowanie prób grania w różnych scenkach teatralnych co rozwija w nich kreatywność i logiczne myślenie.

Można powiedzieć, że teatr i w ogóle sztuka w życiu dziecka jest bardzo ważnym środkiem kształtowania jego osobowości, rozwija zdolność spostrzegania, dostarcza obrazowej, konkretnej wiedzy o świecie i człowieku, dostarcza zasad i wzorów moralnego zachowania. Dzieci nie tylko uwielbiają oglądać przedstawienia ale i wspaniale w nich uczestniczą jako aktorzy, przedstawiając różne wyimaginowane postacie. Z okazji Dnia babci i dziadka postanowiliśmy w każdej grupie przygotować przedstawienie teatralne, gdzie dzieci wystąpiły razem ze swoimi rodzicami. Dziadkowie byli zachwyceni, a my

postanowiliśmy częściej organizować takie przedsięwzięcia. Kolejną okazją do przygotowania przedstawienia było Święto Rodziny, mali aktorzy spisali się wyśmienicie, widać że zabawa w teatr daje im dużo radość, wykazali się dużymi umiejętnościami. W czasie przedstawienia dziecko przejmuje rolę granej postaci opracowując ruchem, gestem, mową, mimiką, śpiewem kogoś innego.

Praca nad przygotowaniem przedstawień utwierdza mnie w przekonaniu o pozytywnym wpływie zabawy w teatr na dziecięce umysły. Tą formę pracy uważam za wysoce aktywizującą. Dobór aktorów do ról odpowiadających predyspozycjom dzieci, umożliwia im osiągnięcie satysfakcji, podnosi poczucie własnej wartości. W czasie pracy nad spektaklami podnosi się, poprzez wzmocnienie motywacji, poziom funkcjonowania w wielu sferach – pamięć słuchowa, ruchowa, słowna; koncentracja, mowa (słownictwo, artykulacja) percepcja słuchowa oraz koordynacja wzrokowo-ruchowa.

Każdy pobyt w teatrze lub obejrzenie przedstawienia w przedszkolu – jak wiadomo z doświadczenia, znajduje natychmiast odbicie w zabawach dziecięcych, które są czasami dla nas przyglądających się z boku bardzo niespodziewane i twórcze. Słuchanie improwizacji małych dzieci wzbudza czasami mój zachwyt, bo nigdy żaden dorosły nie wpadłby na takie pomysły jak mają dzieci. Branie udziału w przedstawieniach znajduje także odzwierciedlenie w pracach plastycznych dzieci, szczególnie tych starszych, które tworzą swoje kukielki, wycinają je, przymocowują patyczki a później znów bawią się w teatr improwizując różne teksty. Na twarzach dzieci widać wtedy radość twórczą – po prostu dobrze się bawią.

Publiczne Przedszkole w Czchowie

Przedszkolne spotkanie z Projektem

Oprac.: Magdalena Michalczyk, Dyrektor

Współczesna edukacja stawia przed przedszkolami wiele nowych wyzwań, aby sprostać wszystkim oczekiwaniom ze strony dzieci, rodziców, środowiska i organów sprawujących nadzór. Od nauczyciela przedszkola oczekuje się innego spojrzenia na podejmowane działania dydaktyczno-wychowawcze i opiekuńcze. Współczesny nauczyciel, aby sprostać tym wszystkim wyzwaniom, powinien to być nauczyciel „ciągle” poszukujący ciekawych form pracy, wspierający dziecko w jego indywidualnym rozwoju, szukający nowych, inspirujących do działania metod pracy.

Żeby zmieniać coś w swojej pracy, musimy zacząć zmianę od siebie samego. Taką możliwość zmiany siebie, spojrzenia jeszcze raz na naszą pracę w przedszkolu jako całości podejmowanych działań, pozwoliło nam na uczestniczenie w projekcie „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim” w obszarze „Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki”. Uczestnicząc w projekcie nauczyliśmy się otwartości na siebie i innych, postawy partnerstwa w codziennej pracy, potrafimy rozmawiać o tym co robimy dobrze, a nad czym jeszcze trzeba popracować. Pozyskałyśmy umiejętności pracy z dziećmi innymi metodami. Potrafimy mówić o naszych zmianach, pokazywać swoją pracę, która znacznie się zmieniła na efektywniejszą dzięki projektowi. Najważniejsze jest dla nas dobro dziecka, rodziców, środowisk.

Pozyskane umiejętności w ramach projektu z warsztatów w zakresie: metody aktywnego słuchania muzyki według Batii Strauss, metody teatroterapii oraz metody ruchu rozwijającego Weroniki Sherborne wykorzystujemy w codziennej pracy z dziećmi, przy organizacji uroczystości przedszkolnych, spotkań integracyjnych z dziećmi niepełnosprawnymi, prowadzimy zajęcia otwarte dla rodziców, zajęcia koleżeńskie dla młodszych koleżanek. Dzielimy się wiedzą i doświadczeniem z nauczycielami z innych przedszkoli.

Jedną z ważniejszych uroczystości w przedszkolu jest Dzień Rodziny. W minionym roku szkolnym dzień ten zatytułowany był *Tańczymy dla Mamy i Taty* w związku z nabytymi umiejętnościami pracy metodą Batii Strauss.

Jak sam tytuł wskazuje dominował tu taniec. Dzieci tańczyły z różnymi rekwizytami i przy utworach muzyki poważnej. Bawiły się tańcem nawet te, które nie przejawiały zainteresowania tą umiejętnością. Odczuwały radość z osiągniętego sukcesu. Swoje umiejętności zaprezentowały też na Konferencji w Starostwie Powiatowym w Brzesku.

Od tamtego czasu w pracy z dziećmi wdrażamy tą metodę przy różnych okazjach, gdyż pozwala ona na wszechstronny rozwój każdego dziecka, daje mu poczucie sukcesu, wpływa na rozwój narządów ruchu, a przecież dobra sprawność ruchowa przedkłada się na lepszy rozwój dziecka w sferze rozwoju umysłowego i społecznego.

W roku szkolnym 2013/2014 zorganizowaliśmy „*Teatrzyk dla Mamy i Taty*”, aby pokazać Rodzicom wdrażanie nabytych umiejętności podczas warsztatów z metody teatroterapii. Zachwyt Rodziców i uznanie utwierdziło nas, że warto pracować inaczej. Wykorzystując poznane technik teatralne do zorganizowania tej uroczystości, przedszkole zamieniło się na jeden dzień w krainę postaci ze znanych bajek. Dzieci w przebraniach i z różnymi akcesoriami odgrywały przed Rodzicami swoje role, bawiąc się przy tym doskonale. Każdy rodzic mógł podziwiać swoje dziecko radosne i zadowolone z sukcesu. W naszym przedszkolu, dzięki pracy poznanymi metodami możemy kształtować w dzieciach twórczą i aktywną postawę, wyobraźnię, dawać radość i poczucie satysfakcji z osiągniętego sukcesu, rozwijać odwagę w prezentowaniu swoich umiejętności przed szerszą publicznością, wpływać na indywidualny, wszechstronny rozwój każdego dziecka.

Udział w Projekcie i wzbogacenie naszych kompetencji w zakresie pracy z dziećmi z wykorzystaniem aktywnych metod w przyszłości pozwoli nam lepiej zrozumieć i maksymalnie wykorzystać potencjał jaki drzemie w każdym dziecku.

Zajęcia dydaktyczno-wychowawcze będą skuteczne i atrakcyjniejsze podczas których dziecko będzie aktywnie współuczestniczyło w podejmowanych działaniach. Otwartość na pomysły dzieci, nie narzucanie zbytnio swojego toku myślenia, ale kroczenie tuż obok dziecka, wspieranie go w indywidualnym rozwoju i zachęcanie do poszukiwania wielu rozwiązań to cechy, które należy w sobie rozwijać i utrzymywać poprzez poznane metody.

Dzieci z Publicznego Przedszkola w Jurkowie

Praca z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Oprac.: Barbara Kawa ,Dyrektor oraz nauczyciele: Cecylia Migas i Aldona Wzorek

Jednym z obszarów wspomagania w **Publicznym Przedszkolu w Łoniowej** była praca z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Otrzymałyśmy wsparcie w zakresie metod i form pracy z dzieckiem , szczególnie z dzieckiem nadpobudliwym i zamkniętym w sobie.

W związku z realizacją działań wspierających opracowałyśmy broszurę dla rodziców pt. „Agresja wśród dzieci – skąd się bierze i jak jej zapobiegać?”. Zorganizowane zostało spotkanie z pracownikiem poradni psychologiczno-pedagogicznej w Brzesku na temat „Rozwój psychomotoryczny i emocjonalno-społeczny dziecka w wieku przedszkolnym”.

W ramach WDN zostały przekazane informacje i materiały z warsztatów pt. „Konstruowanie indywidualnych programów w pracy z uczniem”, których celem było przygotowanie nauczycieli do planowania i prowadzenia terapii pedagogicznej dla dzieci ze specyficznymi potrzebami edukacyjnymi oraz trudnościami w uczeniu się.

Dzięki sugestiom ze strony prowadzących opracowałyśmy **innowację pedagogiczną** z zakresu edukacji regionalnej, którą planujemy zacząć realizować w roku szkolnym 2014/2015.

Nauczyciele Przedszkola Publicznego w Łoniowej w trakcie warsztatów projektowych

Nasze Przedszkole promuje wartość edukacji

Oprac.: Maria Mendel, Dyrektor

W ramach realizacji projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie Brzeskim nauczyciele **Publicznego Przedszkola w Tymowej** uczestniczyli w szkoleniach, warsztatach dotyczących obszarów : „Przedszkole promuje wartość edukacji” oraz „Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki”

Efektom uczestnictwa w szkoleniach było:

- wzmocnienie roli przedszkola poprzez promowanie w środowisku edukacji przedszkolnej,
- rozwinięcie niezbędnych kompetencji w zakresie komunikacji interpersonalnej,
- poszerzenie warsztatu pracy nauczycieli.

Stale czuwamy nad tym, aby placówka nasza była otwarta na potrzeby, wymagania i oczekiwania dzieci, rodziców i środowiska przy jednoczesnej ich współpracy. Staramy się, aby w naszym przedszkolu rodzice byli równorzędnymi partnerami w kierowaniu procesem wychowawczym dziecka.

Ścisła współpraca z najbliższymi naszych wychowanków jest dla nas bardzo ważna, celem jest dążenie do stworzenia przyjaznego środowiska wychowawczego .

Umacniamy więź rodzinną poprzez organizowanie spotkań, uroczystości przedszkolnych wspólnych wycieczek i pikników rodzinnych.

Dążymy do tego aby nasze przedszkole stworzyło każdemu dziecku najlepsze warunki do rozwoju i wyposażyło je w najlepszy kapitał na przyszłość, jakim jest samoakceptacja, wiara we własne możliwości, aktywność, twórczość, zdobyte w niekonwencjonalny sposób wiadomości i umiejętności. Stale czuwamy nad jakością naszej placówki. Pragniemy, aby była ona jak najlepiej oceniana przez społeczeństwo.

Z opinii środowiska wynika, że przedszkole spełnia oczekiwania, a odbiciem tego jest liczny udział w różnych uroczystościach, imprezach organizowanych przez przedszkole.

Dzięki poznanym metodom nauczyciele uatrakcyjnijają zajęcia z dziećmi prezentując je przed rodzicami i szerszą społecznością lokalną podczas uroczystości przedszkolnych. W czasie pracy sukcesywnie wdraża się praktyczne metody aktywizowania i integracji grupy. Udział dzieci w aktywnym słuchaniu muzyki według Batti Strauss, zabawach metodą Klanzy, Labama, oraz tańcach nowoczesnych wyzwala emocje, wyobraźnię zaangażowanie. Okazuje się, że dzieci objęte tą metodą nauczania są bardziej systematyczne, wytrwałe, potrafią słuchać dłużej i uważniej, są bardziej zdyscyplinowane i dokładne. Jednocześnie potrafią uszanować autorytet nauczyciela i potrafią współpracować w grupie. Mają większą wrażliwość i wyrobiony tzw. smak artystyczny.

Wychowankowie Publicznego Przedszkola w Tymowej

Współpraca Publicznego Przedszkola nr 1 w Jadownikach z rodzicami i środowiskiem lokalnym w ramach realizacji projektu

Oprac.: Joanna Stec, nauczyciel

Włączając się w przedsięwzięcie z edukacji regionalnej pt. „Jadowniki wieś moja i moich kolegów” dzieci z grupy „Motylki” odwiedziły dom swoich dawnych kolegów, absolwentów przedszkola: Jasia, Zuzi i Karoliny. Głównym celem wyprawy było poznanie pracy rolników, których dziś w Jadownikach jest niestety znikoma ilość. Gospodarstwo pani Marty i pana Wojtka pozwoliło dzieciom zobaczyć, a nawet dotknąć bezpośrednio zwierząt, maszyn, zapachu, trudu rolnika, który jak jego przodkowie utrzymuje się z tego „co ziemia dała”. Dzieci zobaczyły nowoczesną hodowlę krów mlecznych, narzędzia i maszyny usprawniające prace na roli i w oborze, dziś już wiedzą, że mleko jest nie od „biedronki” tylko od krowy.

Mając na celu kształtowanie u naszych podopiecznych postaw prozdrowotnych, oraz wyrobienie nawyku higienicznego trybu życia dzieci odwiedziły pobliski ośrodek zdrowia oraz aptekę. Podczas wizyty dzieci uczestniczyły w spotkaniu z panią stomatolog, podczas którego dowiedziały się, jak prawidłowo dbać o zęby. W gabinecie zabiegowym chętne dzieci zostały zważone przez panią pielęgniarkę, która następnie pokazała urządzenia i przedmioty potrzebne jej do pracy. Na koniec wycieczki udaliśmy się do apteki. Tu uczestniczyliśmy w rozmowie na temat bezpieczeństwa podczas zażywania leków. Farmaceutki oprowadziły dzieci po apteczkę a nawet zaprosiły je na zaplecze, gdzie pokazały im jak przechowywane są leki. Aby poszerzyć i utrwalić wiedzę maluszków na temat profilaktyki chorób, starszaki przygotowały dla nich przedstawienie pt.: „Wojna z mikroorganizmami”. Podczas inscenizacji dzieci dowiedziały się, jak ważne dla zdrowia jest odpowiednie dbanie o higienę osobistą oraz zachowanie czystości w swoim otoczeniu. Dzieciom bardzo podobało się przedstawienie za co nagrodziły małych aktorów gromkimi brawami.

11 grudnia 2013 r. rodzice dzieci z grupy I mieli okazję uczestniczyć w zajęciach otwartych. Tematem zajęć było: „Zimowe zabawy na śniegu. Zajęcia rozwijające mowę i myślenie oraz umiejętności plastyczne dzieci”. Podczas zajęć dzieci utrwaliły sobie zasady bezpieczeństwa podczas zabaw na śniegu, bawiły się przy zimowych piosenkach oraz wykonały kukielki miękkich bałwanków, które zostały wystawione w przedszkolnej galerii.

31 października 2013 r. przedszkolaki z grupy „Biedroneczki” poznały wygląd, smak i zapach produktów potrzebnych do zrobienia surówki. Uczyły się jak higienicznie wykonać potrawę oraz jak bezpiecznie posługiwać się tarką ucierając soczyste jabłka i marchewki. Bezpośrednie działania pobudziły wyobraźnię i rozwijały procesy poznawcze. Własnoręcznie wykonana surówka smakowała wszystkim wyśmienicie.

Przedszkolaki zainteresowane nadejściem nowej pory roku jesieni, chcąc poznać w pełni jej urok, wraz z nauczycielkami spacerowały po okolicy przedszkola. Podczas wyjść obserwowały zmiany w przyrodzie, rozmawiały na temat spotkanych zwierząt przygotowujących się do nadejścia zimy, bawiły się radośnie na świeżym powietrzu, wykorzystując do tego kolorowe liście. Gdy jesienna pogoda płała dzieciom figla i padał deszcz Motylki i Pszczółki pozostawały w przedszkolu, gdzie brały udział w zabawach z „Panią Jesienią” wesoło tańcząc i śpiewając. Przygotowywały także ozdoby z darów jesieni tj. orzechy, kasztany, żołędzie oraz wspólnie stworzyły z nich urodzinowy tort.

Już od kilku lat w pierwszych dniach jesieni przedszkolny ogród zamienia się w miejsce wesołej zabawy, tańców, konkursów i biesiadowania przedszkolaków z wszystkich grup wraz ze swoimi rodzicami. Tak i w tym roku 9 października jesienne popołudnie stało się okazją by zaprosić do wspólnej zabawy całe rodziny. Nikt nie mógł narzekać na nudę, gdyż był to wspaniały dzień pełen słońca i radości. Dzieci mogły wykazać się sprawnością podczas drużynowych skoków w dal, sztafety, zbieraniu woreczków na czas oraz wyścigu pomiędzy pacholkami. Jak na piknik przystało nie zabrakło pysznych ciast, ciasteczek, zdrowych napojów oraz pieczonej kiełbasy z grilla, których można było skosztować w przerwach między konkurencjami sportowymi a pływami.

Dzieci z Publicznego Przedszkola nr 1 w Jadownikach w trakcie działań projektowych

Dyrektor przedszkola Marta Łoboda razem z wychowankami podczas wycieczki do gospodarstwa rolniczego

Praca z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Oprac.: Elżbieta Krzyżak, Dyrektor oraz Anna Bodzenta-Gargól, nauczyciel

Publiczne Przedszkole nr 9 im. Marii Kownackiej w Brzesku to placówka

z tradycją. Powstało w roku 1956 i przez szereg lat rozwijało się i modernizowało swoją bazę. Priorytetem kadry było pogłębianie wiedzy pedagogicznej i doskonalenie umiejętności metodycznych. Dlatego cennym doświadczeniem stał się udział w projekcie „Bezpośrednie wsparcie szkół i przedszkoli poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w powiecie brzeskim”.

Od stycznia 2013 r. do maja 2014r. w placówce odbywały się spotkania, podczas których, nauczyciele doskonalili swój warsztat zawodowy.

Na podstawie wieloaspektowej diagnozy, jako obszar wsparcia na czas realizacji dwóch etapów projektowych wybrano „Pracę z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych”. Zadanie to nabrało szczególnej rangi po wejściu w życie Rozporządzenia MEN dotyczącego udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach. Dziecięce trudności oraz zdolności uznane zostały za „szczególne potrzeby edukacyjne”, a rolą nauczycieli jest diagnozować je i tak kierować swoją pracą, aby wyrównywać deficyty i stymulować rozwój potencjałów.

W toku szkoleń koncentrowano się wokół zagadnień dziecięcej diagnozy oraz metod wspierania rozwoju. Do najważniejszych tematów należały: programy profilaktyczne i przykłady dobrych praktyk, kształtowanie odporności emocjonalnej, radzenie sobie ze stresem, sposoby zapewnienia dzieciom sukcesu edukacyjnego, wspieranie rozwoju zdolności - zabawy i zajęcia matematyczne, językowe, muzyczne, plastyczne, ruchowe, zabawy kreatywne, elementy bajkoterapii, arteterapii, muzykoterapii, kinezylogii edukacyjnej, pedagogiki zabawy, Metoda Dobrego Startu oraz sposoby na budowanie klimatu sprzyjającego zaspakajaniu potrzeb dzieci.

Jednak za cele działań projektowych uznano podjęcie zadań, w aspekcie realizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej i zasadę indywidualizacji oraz budowania współpracy z rodzicami w zakresie jednolitych działań wychowawczych. Do zadań tych należały:

- opracowanie i przeprowadzenie ankiety skierowanej do rodziców badającej oczekiwania odnośnie wspierania indywidualnych potrzeb dzieci,
- opracowanie broszury informacyjnej dla rodziców,
- przygotowanie i opracowanie ankiety dla nauczycieli,
- zajęcia otwarte w ramach Wewnątrz - przedszkolnego Doskonalenia Nauczycieli,
- przygotowanie i udział w konkursie „Skrzydlate bractwo”.

Aby pracę przedszkola uczynić bardziej efektywną, dyrektor placówki zorganizowała dla rodziców wykład i zajęcia otwarte, gdzie zaprezentowano metody wspierające rozwój najmłodszych i rolę najbliższego otoczenia - rodziny.

Cennym doświadczeniem było spotkanie szkoleniowe z pracownikiem poradni psychologiczno – pedagogicznej, panią Magdaleną Kielbasą, która zaprezentowała nowoczesne metody i narzędzia diagnozowania i przeprowadziła badanie na wybranym dziecku. Dzięki współpracy z rodzicami nauczyciele mogli przećwiczyć swoje umiejętności, bogacąc warsztat zawodowy.

Za najważniejsze efekty działań podjętych w ramach projektu uznać należy wzbogacenie oferty edukacyjnej przedszkola. Zajęcia są atrakcyjne, bogate w treści i mają zróżnicowane formy. Dzieci chętnie podejmują nowe zabawy, są aktywne, ciekawe. Nauczyciele dysponują jeszcze bogatszym repertuarem metod, form i środków, co pozwala na zapewnienie efektywnej opieki psychologiczno – pedagogicznej i pomoc każdemu wychowankowi w osiągnięciu sukcesu na miarę jego możliwości.

Dzieci z Publicznego Przedszkola nr 9 w Brzesku

Realizacja projektu w Publicznej Szkole Podstawowej w Niedzieliskach

Oprac.: Lidia Kołodziej, nauczyciel

Obszar I

Wykorzystanie tik na zajęciach edukacyjnych – bezpieczny internet

Zdobyte umiejętności nauczyciele wykorzystują między innymi do opracowania materiałów metodycznych i innych związanych z zadaniami dydaktyczno-wychowawczymi wynikającymi z potrzeb szkoły oraz potrzeb własnych (scenariusze lekcji, referaty, sprawozdania, ankiety, plany wynikowe, analizy raportów po sprawdzianach szóstoklasisty, dyplomy). Przygotowują materiały dydaktyczne – sprawdziany, testy, krzyżówki, karty pracy, wykonują pomoce dydaktyczne typu: plansze, plakaty, prezentacje multimedialne.

Sporządzają zestawy wyników nauczania służące do monitorowania postępów uczniów. Systematycznie korzystają z linków do stron MEN, często odwiedzają stronę OKE w Krakowie, skąd ściągają pliki z przykładowymi arkuszami sprawdzianu szóstoklasisty, wykorzystują również dane do przeprowadzenia analizy porównawczej w zakresie wyników sprawdzianu.

Zajęcia w Szkole Podstawowej w Niedzieliskach

II obszar

Techniki uczenia się i metody motywujące do nauki

Efektem warsztatów było opracowanie katalogu metod aktywizujących i motywujących. Uczestnicy szkolenia dowiedzieli się jak zaplanować i realizować efektywną współpracę szkoły z rodzicami. Poznali metody budowania komunikacji i partnerskich relacji między szkołą a rodzicami, by móc wspólnie realizować różne przedsięwzięcia i razem wspierać uczniów w nauce i rozwoju. Nauczyciele szczególnie zainteresowali się metodą oceniania kształtującego, jak przy jej pomocy z powodzeniem nauczać każdego ucznia, pozyskując informacje, jak przebiega proces uczenia się.

Do najczęściej stosowanych przez nauczycieli naszej szkoły sposobów motywowania należy wyraźne określenie celów lekcji, omawianie tematu, skierowanie uwagi uczniów na praktyczną wartość nauczonych wiadomości i umiejętności. Nauczyciele umożliwiają uczniowi samemu ocenić postępy i dostrzec związek między nakładem pracy, a efektami. Na lekcjach motywują uczniów za pomocą nagradzania i wspierania, np. ustne i pisemne pochwały. Dostosowują stopień trudności zadania do danego ucznia, pomagają dostrzec związki pomiędzy wkładem pracy i wysiłkiem a powodzeniem i osiągnięciami. Chcąc wypracować u uczniów klas IV-VI większą motywację do nauki, nauczyciele wspólnie z Radą Rodziców wyszli z propozycją zorganizowania konkursu szkolnego. Uczeń, u którego odnotuje się najwyższy przyrost wiedzy (średnia ocen), otrzyma na koniec roku szkolnego atrakcyjną nagrodę. Co miesiąc nauczyciele – tutorzy obliczają średnią każdego ucznia ze wszystkich przedmiotów i porównują ją ze średnią z poprzedniego miesiąca. Uczniowie są informowani o wynikach konkursu na apelach szkolnych.

Małymi krokami w drodze do sukcesu

Oprac.: Małgorzata Strąg, nauczyciel

W roku szkolnym 2013/2014 **Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Szczurowej** uczestniczyła w realizacji projektu „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”. Szkolenie nauczycieli z naszej placówki dotyczyło obszaru „Postawy uczniowskie - jak je kształtować?”

Wiedza uzyskana na szkoleniach i warsztatach projektowych w znacznym stopniu pomogła nauczycielom wypracować takie narzędzia pracy, które wpłyną na kształtowanie pożądaných postaw uczniów i będą również zgodne z oczekiwaniami rodziców oraz środowiska lokalnego. Nauczyciele - wychowawcy w swej pracy z uczniami zwracają szczególną uwagę na zaradność, odpowiedzialność, umiejętność

współdziałania w zespole i kontaktowanie się z innymi. W kształtowaniu tych postaw służą między innymi: scenki rodzajowe, drama, praca zespołowa i indywidualna na zajęciach lekcyjnych i pozalekcyjnych oraz konkursy w szkole.

W trosce o rozwijanie czytelnictwa, wyobraźni i twórczej inwencji wśród najmłodszych uczniów szkoła nasza przystąpiła do II Ogólnopolskiego Konkursu Czytelniczego „Książka – przyjaciel prawdziwy” pod hasłem „Solilandia – Wyprawa do Kryształowej Groty”. Zaangażowanie zarówno ze strony uczniów jak i nauczycieli oraz rodziców dały o sobie znać. Do konkursu bowiem przystąpiło aż 5 drużyn z różnych klas, które zaprezentowały różnorodne formy i działania teatralne oraz wykazały się wiedzą na temat przeczytanej książki. Eliminacje szkolne wygrała grupa dzieci z klasy IIIb, która odniosła znaczący sukces na wyższym szczeblu. Znalazła się w grupie 8 zwycięskich szkół z całej Polski.

Integracja nauczycieli, uczniów i rodziców wokół zadań związanych z konkursem wpłynęła na promowanie uczestnictwa w świecie kultury, dążenie do doskonałości, wiary we własne siły i co za tym idzie, rozwojowi placówki. Uczniowie motywowani do właściwych zachowań odnoszą sukcesy co udowodnili podczas konkursu.

Prezentacje uczniowskie w Szkole Podstawowej w Szczurowej

Festiwal nauki w ramach Dnia Otwartego. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Brzesku

Oprac.: Marzena Góra

Od kilku już lat tradycją naszej szkoły jest organizowanie Dnia Otwartego pod hasłem prezentacji talentów szkolnych 21 marca, czyli w Dzień Wagarowicza. W tym dniu nauczyciele i uczniowie dokładają starań, by zaprezentować odwiedzającym nas gimnazjalistom wszystkie atuty placówki, przedstawiając różne kierunki kształcenia w sposób interesujący, zabawny i zachęcający do ich wyboru. Tak też było i w tym roku.

Chcąc przełamać stereotyp, że matematyka jest nudna i nieciekawa, kojarząca się uczniom ze żmudnymi i długimi rachunkami, uczniowie klas matematyczno - fizycznych zaprezentowali swoim młodszym kolegom matematykę z nieco innej, ciekawszej strony. Pokazali oni zastosowanie Królowej Nauk w różnych dziedzinach życia:

- w sztuce przy tworzeniu obrazów anamorficzných;
- w przyrodzie np. w fraktalach,
- w fizyce, złudzenia optyczne,
- w zabawie, grach logicznych i łamigłówkach.

Różnorodność i ciekawa forma zajęć, pomysłowość uczniów, ogromny wkład i zaangażowanie a także przyjazna atmosfera z pewnością sprawiły, że ten dzień, zarówno goście, jak i organizatorzy mogą zaliczyć do udanych.

„Tydzień Matematyki”- rozbudzanie zainteresowań matematycznych i ocieplanie „wizerunku” królowej nauki. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 w Brzesku

Oprac.: Marzena Góra

W dniach 26-30 maja 2014 roku odbył się „ Tydzień Matematyki” w PG w Iwkowej . Każdy dzień był inny rodzajem matematycznych potyczek :

- PONIEDZIAŁEK to dzień na najładniejszy zeszyt do matematyki
- WTOREK: konkurs na pisanie wzorów matematycznych i własności na czas, wybór najlepszego matematyka klasa pierwszych , konkurs o puchar przechodni dla klasy o najwyższym potencjale matematycznym
- ŚRODA: konkurs na emocjonalne, niezapomniane przedstawienie twierdzenia matematycznego lub dowolnej własności, wybór najlepszego matematyka klas drugich, konkurs o puchar przechodni dla klasy o najwyższym potencjale matematycznym
- CZWARTEK : plakat reklamujący matematykę, repetytorium, wybór najlepszego matematyka klasa trzecich, konkurs o puchar przechodni dla klasy o najwyższym potencjale matematycznym
- PIĄTEK: konkurs na wykonanie szkieletu ostrosłupa lub graniastosłupa, konkurs na wykonanie modelu wielościanu, który nie jest ostrosłupem ani graniastosłupem; podsumowanie całego tygodnia .

Podsumowanie

Projekt pn. „Bezpośrednie wsparcie rozwoju szkół poprzez wdrożenie zmodernizowanego systemu doskonalenia nauczycieli w Powiecie Brzeskim”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej, został zakończony. Zrealizowane zostały wszystkie zaplanowane działania, a także zorganizowano kilka dodatkowych, jak na przykład ciekawa, na bieżąco aktualizowana strona internetowa www.edukacja.powiatbrzeski.pl, z interesującymi artykułami SORE oraz filmy, które w ciekawy sposób upowszechniają założenia, cele i sposoby realizacji tego przedsięwzięcia. Strona www dała także możliwość skorzystania realizatorom w innych powiatach z doświadczenia szkolnych organizatorów rozwoju edukacji oraz koordynatorów sieci.

Ważnym elementem projektu było bieżące koordynowanie zaplanowanych działań, a także monitorowanie pracy SORE i koordynatorów sieci współpracy. Dało to możliwość nie tylko wymiany doświadczeń, ale przede wszystkim korekty działań, co jest naturalną konsekwencją programu pilotażowego. Kierownikowi projektu umożliwiło prawidłowe koordynowanie projektem, w tym realizację harmonogramów szkoleń oraz reagowanie na sygnały płynące od koordynatorów.

Dużą popularnością cieszyły się sieci współpracy. Wyniki ankiet ewaluacyjnych jednoznacznie wskazują na znaczące zapotrzebowanie na wymianę doświadczeń w obrębie konkretnych przedmiotów, ale także międzyprzedmiotowe samodoskonalenie. Nowoczesne metody kontaktu elektronicznego z pewnością ułatwiają kontakty i wymianę materiałów, ale uczestnicy podkreślili także potrzebę łączenia „nowoczesności z tradycją”, czyli spotkaniami zespołowymi. Także dyrektorzy biorący udział w „sieci” dostrzegają zalety nowego systemu wsparcia, wszak *„czasu mamy coraz mniej, wobec czego możliwość dyskusowania poprzez „kafeczkę internetową” umożliwi częstsze spotkania zawodowe”*.

O zasadności i przydatności szkoleń nauczycieli w trakcie tego pilotażu jednoznacznie świadczą opisy dobrych praktyk przedstawione w obu sprawozdaniach z realizacji projektu. Mnogość zrealizowanych działań z uczniami na różnych etapach edukacji, w oparciu o nowo zdobyte kompetencje przez nauczycieli można było zaobserwować w placówkach każdej z gmin biorących udział w projekcie. Wyniki monitorowania pozwalają na stwierdzenie-wysokiej przydatności zrealizowanych modułów szkoleniowych. Nie byłoby to jednak możliwe bez bardzo skutecznego splotu kilku czynników, które w powiecie brzeskim spowodowały efekt synergii.

Na sukces pilotażu wdrażanego w powiecie brzeskim niewątpliwie mają wpływ przede wszystkim:

- współpraca Powiatu Brzeskiego z gminami,
- aktywny udział dyrektorów szkół w realizacji zaplanowanych działań,
- dobra, szczegółowa diagnoza potrzeb rozwojowych w poszczególnych placówkach,
- nawiązanie relacji z instytucjami wspierającymi działania projektowe,
- praca zespołowa zaangażowanych pracowników nowego systemu doskonalenia - mobilnych i często przebywających na terenie szkoły.

Tak jak w każdym projekcie PO KL, powodzenie w głównej mierze zależy od zaangażowania i współpracy osób uczestniczących w projekcie. W powiecie brzeskim od początku zwyciężył „duch współpracy” nad „duchem rywalizacji”. Doskonała, zespołowa organizacja pracy, umiejętności interpersonalne SORE oraz Koordynatorów Sieci, a także profesjonalizm dyrektorów szkół i przedszkoli uczestniczących w projekcie umożliwiły odniesienie sukcesu. Jego miarą były między innymi kilkukrotne prezentacje przebiegu pilotażu (na różnych jego etapach) przez przedstawicieli Powiatu Brzeskiego na forum ogólnopolskim.

Jak przyznają sami zainteresowani, istotnym wsparciem dla Projektu okazało się nawiązanie współpracy z instytucjami, profesjonalnie, na co dzień, zajmującymi się oceną skuteczności działań placówek oświatowych. Wychodząc z założenia, że wsparcie szkoły musi być oparte na obiektywnych przesłan-

kach, zadaniem SORE oraz koordynatorów sieci było umiejętne stworzenie oferty wsparcia, wychodzącej naprzeciw oczekiwaniom rady pedagogicznej. W tym celu SORE i Dyrektor muszą mieć wystarczające dane dotyczące wymagań, jakie Państwo stawia szkołom i placówkom, opisanym w rozporządzeniu w sprawie nadzoru pedagogicznego¹. Dzięki tym spotkaniom, monitorowaniu działań w trakcie roku, a także przeprowadzonej na koniec roku szkolnego autoewaluacji dotychczasowych działań projektowych w poszczególnych przedszkolach i szkołach, powstały rekomendacje indywidualne, które mogą pomóc Ministerstwu Edukacji Narodowej w opracowaniu systemowych rozwiązań wsparcia szkół i placówek oświatowych w skali całego kraju.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2009 r. Nr 168, poz. 1324 ze zm.)

